

12

Fuglar valda skemmdum
á heyrúllum

18

Staðráðna stúlkan
sem fór alla leið

42

Borgfirskur gítarleikari
í krossferð um Ísland

Bændablaðið

15. tölublað 2018 • Fimmtudagur 2. ágúst • Blað nr. 520 • 24. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is

Á Möðrudal er blómlegur búskapur og ferðapjónusta. Bændurnir á bænum eru í góðum tengslum við náttúru og umhverfi á þessu hæsta byggða bóli á Íslandi. Geiturnar á bænum ganga frjálssar um á sumrin en sækja í félagsskap húsbændanna, þeirra Elísabetar Svövu Kristjánsdóttur og Vilhjálms Vernharðssonar. Sjá nánar á bls. 24–25.

Mynd / Ragnhildur Aðalsteinsdóttir

Minna grillað í vætutíðinni

Votviðrið í sumar hefur reynst grilláhugafólki hin mesta þraut. Í samtali við söluaðila á grillkjöti kemur fram að veðrið hafi víða sett strik í reikninginn og salan sé misjöfn eftir landshlutum. Jafnvel hafi menn kastað inn grillsvuntunni og gert sér að góðu að sjóða bjúgu.

Guðmundur Agústsson, sölustjóri Norðlenska, segir sölu á grillkjöti vissulega vera minni en oft áður, en hamborgarasala sé aftur á móti með mesta móti, hvort sem það sé til vitnisburðar um veðrið eða ekki. Greinilegustu merki samdráttar eru vegna þess að fólk einfaldlega fer frekar af landinu þegar veðrið er ekki ákjósanlegt. Hann sé þó bjartsýnn á að tækifæri muni skapast fyrir grillveislur um allt land þegar liður á sumarið.

Steinþór Skúlason, forstjóri SS, tekur í sama streng, salan sé mismikil eftir landsvæðum. Breytingin sé þó ekki mikil á milli ára. Hann sjái þó aukningu í vörflokkum sem seljist frekar yfir vetrarmánuðina, eins og bjúgum.

Einar Long hjá Grillbúðinni segir að sumarið hafi farið vel af stað. Hins vegar sé heldur rólegri á júlí en fyrir ári síðan af augljósum ástæðum. *BR*

Samráðshópur um endurskoðun búvörusamninga:

Leggur fram hugmyndir um uppstokkun á stuðningskerfi sauðfjárbænda

– Endurskoðun sauðfjársamnings flýtt en bændur leggja allt kapp á að ráðast í bráðaaðgerðir

Sjávarútvegs- og landbúnaðar-ráðherra hefur í samráði við Bændasamtök Íslands (BÍ) ákveðið að flýta viðræðum um endurskoðun samnings um starfsskilyrði sauðfjárræktar og skipa samninganefndir á vegum ríkisins og bænda. Í kjölfarið hefjast viðræður um endurskoðun samningsins í stað þess að fara fram árið 2019 líkt og áður var ráðgert.

Viðræður aðila munu fara fram á grunni þeirra tillagna sem samráðshópurinn hefur skilað til ráðherra. Þá munu Bændasamtök Íslands í komandi viðræðum leggja áherslu á ályktanir Búnaðarþings og tillögur aðalfundar Landssamtaka sauðfjárbænda. Að sama skapi munu stjórnvöld m.a. leggja áherslu á þær aðgerðir sem kveðið er á um í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar. Stefnt er að því að ljúka heildar-endurskoðun samningsins síðar á þessu ári.

Bændur hafa nú þegar tilnefnt sitt fólk í samninganefnd en frestur til þess rann út 1. ágúst. Fulltrúar þeirra verða Sindri Sigurgeirsson, formaður BÍ, Oddný Steina Valsdóttir, formaður Landssamtaka sauðfjárbænda og Einar Ófeigur Björnsson, stjórnarmaður í BÍ. Ekki liggur fyrir hverjir muni sitja í samninganefndinni fyrir hönd ríkisins en heimildir úr atvinnuvegaráðuneytinu herma að það verði tilkynnt fljótlega eftir verslunarmannahelgi.

Aðgerðir í fimm liðum

Í skýrslu samráðshóps um endurskoðun búvörusamninga koma fram aðgerðatillögur í fimm liðum sem eiga að stuðla að jafnvægi milli framleiðslu og sölu haustið 2019.

Þær eru að innleiða fækkunar-hvata sem felast í útleið fyrir bændur 67 ára og eldri, frysta gæðastýringar-greiðslur til að draga úr framleiðslu, lækka ásetningshlutfall úr 0,7 í 0,5,

að bændum bjóðist þátttaka í þróunarverkefni sem felist í ráðgjöf til þeirra við skipulag búreksturs og landnotkunar og að stofnaður verði stöðug-leikasjóður sem stjórntæki til að jafna út sveiflur á mörkuðum. Þá koma einnig fram róttækar hugmyndir um breytingar á stuðningskerfi sauðfjárbænda. Þær byggja m.a. á því að opna kerfið meira og að bændur fái frelsi til að nýta stuðninginn til fjölbreyttari starfsemi. Í stað ærgilda og gæðastýringar verði komið á nýju fyrirkomulagi sem myndi horfa til þeirra fjármuna sem hvert bú eða framleiðandi hafi fengið á undanföllum tveimur til þremur árum á grundvelli þessara tveggja stuðningskerfa. Á þeim grunni yrði

Oddný Steina Valsdóttir.

til nýr réttur, svokallaður *búsetugrunnur*. Samráðshópurinn telur mikilvægt að ná fram uppstokkun og einföldun á stuðningi ríkisins og skapa meiri samstöðu meðal sauðfjárbænda.

Oddný Steina Valsdóttir, formaður LS, segist leggja áherslu á að farið verði í bráðaaðgerðir fyrir haustið og að samninganefndin hittist sem allra fyrst til að komast að samkomulagi um aðgerðir. „Í meginatriðum snúast aðgerðirnar um að ná jafnvægi milli framleiðslu og eftirspurnar. Hugmyndir um búsetugrunn vekja spurningar um markmið búvörusamninganna, t.d. hvort þeir eigi að vera byggðastuðningur einvörðungu eða hvort meginhlutverk þeirra verði áfram að styðja við

Kristján Þór Júlíusson.

matvælaframleiðslu og landbúnað,“ segir Oddný. Hún telur að það þurfi að vera í forgangi að koma þeim bráðaaðgerðum sem Landssamtök sauðfjárbænda hafi talað fyrir til framkvæmda sem fyrst og að breytingar á rekstrarumhverfi afurðastöðva myndu styðja greinina til framtíðar.

Kristján Þór Júlíusson sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra sagði í aðsendri grein, sem birt var í Morgunblaðinu og á bbl.is fyrr í vikunni, að hann bindi vonir við að endurskoðun samnings um starfsskilyrði sauðfjárræktar muni marka nýja og bjartari tíma í greininni. Hann sagði stjórnvöld leggja áherslu á að innleiða sérstaka aðlögunarsamninga um nýja starfsemi til sveita. „Með þeim verði horfið frá núverandi kerfi þar sem stuðningur við bændur er fastbundinn við ákveðið kerfi sem skilyrðir hann við ákveðna framleiðslu,“ sagði Kristján Þór. */TB, BR*

FRÉTTIR

Framleiðsla og sala á fuglakjöti er í vexti. Mynd / BBL

Matfugl stækkar kjúklingabú

„Við erum að horfa til framtíðar,“ segir Sveinn V. Jónsson, framkvæmdastjóri Matfugls, en félagið áformar að stækka kjúklingabú sitt að Hurðarbaki í Hvalfjarðarsveit. Þar eru nú um það bil 80 þúsund eldisrými, en hugmyndir Matfugls ganga út á stækkun upp í um 190 þúsund eldisrými.

Sveinn segir að unnið sé að umhverfismati vegna stækkunarinnar, frummatsskýrsla sé tilbúin og er hún þessar vikurnar í kynningu. „Þetta tekur allt sinn tíma, en við stefnum á að hefjast handa á næsta ári, gætum líkast til byrjað næsta vor,“ segir hann. „Þetta kostar allt umtalsverða fjármuni,“ segir Sveinn spurður út í kostnað við framkvæmdirnar.

Söluaukning og ágætis jafnvægi í greininni

Til stendur að byggja fjögur ný hús að Hurðarbaki þar sem Matfugl er með sína starfsemi, um 1.800 fermetrar hvert um sig. Núverandi starfsemi fer fram í tveimur 2.500 fermetra húsum. „Það hefur undanfarin ár verið aukning í sölu og ágætis jafnvægi í greininni, framleiðsla og sala hafa haldist vel í hendur. Við erum með þessum stækkunaráformum að horfa fram í tímann. Fyrirtækið hefur stækkað umtalsvert undanfarinn áratug og við sjáum fram á að svo verði áfram þegar horft er til næstu tíu ára,“ segir Sveinn. /MPD

Kornpresking. Mynd / Odd Stefán

Móta umhverfisstefnu landbúnaðarins

Á síðasta búnaðarþingi var ályktað á þá leið að greina stöðu umhverfismála í íslenskum landbúnaði og setja í framhaldinu markmiðsetta stefnu í umhverfismálum til næstu ára. Nýlega skipaði stjórn Bændasamtakanna nefnd sem hefur það hlutverk að vinna að umhverfisstefnunni.

Samþykkt var samhljóða að skipa Ingvar Björnsson, fyrrum ráðunaut og bónda á Hólabaki, sem formann nefndarinnar og með honum þau Katrínu Mariu Andrésdóttur, framkvæmdastjóra Sambands garðyrkjubænda, Margréti Gísladóttur, framkvæmdastjóra Landssambands kúabænda, Unnstein Snorra Snorrason, framkvæmdastjóra Landssamtaka sauðfjárbænda og Hlyn Gauta Sigurðsson, framkvæmdastjóra Landssamtaka skógarbænda.

Umhverfisstefnunni er ætlað að verða leiðarljós einstakra bænda og búgreina sem og landbúnaðarins alls í umhverfismálum. Henni er ætlað að verða mikilvægt verkfæri við endurskoðun búvörusamninga og við gerð framtíðarsamninga ríkis og bænda.

Umhverfisstefna landbúnaðarins mun meðal annars taka á kolefnislosun frá landbúnaði, losun frá ræktunarlandi búpenings og orkunotkunar, landnýtingu, skógrækt og landgræðslu. /TB

Kaup og sala jarða á Íslandi:

Umræðan snýst ekki aðeins um bújarðir

Haukur Arnþórsson, stjórn-sýslufræðingur hjá Reykjavíkur-Akademíunni, segist ekki vilja einangra umræðuna við viðskipti með bújarðir, heldur almennt við kaup og sölu á landi.

Hafa þurfi í huga að aðeins fjórðungur landsins sé ræktanlegur, eignarhald á landi sem ekki sé ræktanlegt skipti miklu máli. Hann segir að fullt viðskiptafrelsi með land tíðkist ekki í nágrenni þess. Land hafi svo einstaka og sterka stöðu efnahagslega og pólitískt að óhjákvæmilegt sé að ríkið setji viðskiptum með það skorður. Hann segir að málið teygji sig aftur til ársins 2004 þegar ný jarða- og ábúðarlög voru sett. Þar með hafi auðmenn á EES-svæðinu, þar með talið Íslandi, fengið frítt spil og jarðaverð tekið að hækka.

Haukur telur það óhjákvæmilegt að bændur eigi jarðir sínar. Þeir hafi barist fyrir því um aldir gegn lénsherrum, kóngum og kirkjunni og haft betur. Nú stafi hættan ekki

af kóngum (ríkinu) eða kirkjunni, heldur af auðmönnum og félögum þeirra. Leiga jarða muni hækka í takt við verð þeirra og gæti hún orðið afar há. Hún gæti orðið svo há að ný landnýting kæmi til skjalanna. Þetta sé í takt við markaðslögmálin; leigufélögin á húsnæði í Reykjavík segi, „við hækkuðum leiguna af því að við getum það“.

Forkaupsréttur sveitarfélaga ein leið

Takmarkanir á eignarhaldi brjóta ekki í bága við reglur EES að mati Hauks ef þær ná til allra íbúa svæðisins. Hann segir að hægt sé að setja skilyrði fyrir sölu, kaupum og nýtingu eins lengi og slík ákvæði séu málefnaleg og standist réttmætissjónarmið. Slíkt tíðkist í nágrenni þess. Hvaða leiðir séu færar í því samhengi þurfi að hugsa vandlega. Markmið þeirrar vinnu sé að tryggja lágt verð á landi og einstaklingseign bænda og íbúa í samfélaginu og hindra að hátt verð

Haukur Arnþórsson stjórn-sýslufræðingur telur það óhjákvæmilegt að bændur eigi jarðir sínar. Þeir hafi barist fyrir því um aldir. Mynd / BR

magni upp leigu og landnýtingu í þágu auðs. Meðal þess sem hægt sé að gera sé að koma á forkaupsrétti sveitarfélaga eins og nefnt hafi verið en hann dugi þó ekki einn og

sér. Viðskiptafrelsið hafi slík áhrif á jarðaverð að sveitarfélög utan höfuðborgarsvæðisins séu ekki í stakk búin til að kaupa.

Áhrifin sums staðar jákvæð

Guðmundur Wíium, formaður veiðifélags Selár, segir að jarðakaup í Vopnafirði hafi komið í veg fyrir að jarðir hafi lagst í eyði og að búskap hafi sums staðar verið viðhaldið og jafnvel byggður upp með kvótakaupum og fleiru. Hann segir að dæmi séu um að skuldugir bændur hafi getað selt jörð sína og komið undir sig fótunum annars staðar, þar sem ekkert hafi verið fram undan annað en yfirtaka banka með tilheyrandi raski á búsetu.

Hann segir það áhyggjuefni að bændum skuli ekki takast að viðhalda búsetu með þeim hætti að erfingjar taki við búrekstri. Hins vegar sé það betri kostur að jarðirnar séu keyptar og búsetu viðhaldið þar með. /BR

Úttekt ráðgjafarfyrirtækisins KPMG:

Fækka þarf sláturhúsum og minnka framleiðslu

Skýrsla KPMG um úttekt á afurðastöðvum í sauðfjárramleiðslu leiðir í ljós að arðsemi afurðastöðva er óásættanleg. Margt bendir til þess að fjöldi sláturhúsa sé of mikill og að fækka þurfi sláturhúsum til að auka hagræði í greininni og minnka framleiðslumagn kindakjöts að mati skýrsluhöfunda.

Atvinnuvega- og nýsköpunaráðuneytið samdi við fyrirtækið um að gera úttekt á virðisbætur afurðastöðva en tilgangurinn var að greina kostnað við slátrun, sölu og dreifingu sauðfjárafurða. Í kjölfarið mætti finna leiðir til að lækka sláturkostnað og auka hagræðingu. Ætlunin er að nýta niðurstöðurnar við endurskoðun samnings um starfsskilyrði sauðfjárræktar sem nú er fram undan.

Hvar er hægt að hagræða?

Í skýrslunni er leitast við að svara spurningum um mögulega hagræðingu í virðisbætur sauðfjárramleiðslunnar. M.a. er spurt hvort sláturhús séu of mörg og hægt að bæta nýtingu þeirra og hvort skipulagning slátrunar sé nægilega góð.

Tilraunir til þess að meta sláturkostnað virðast ekki hafa skilað ábyggilegum niðurstöðum því í skýrslunni kemur fram að hann sé á bilinu 150 krónur til 350 krónur á hvert kíló. Oddný Steina Valsdóttir, formaður Landssamtaka sauðfjárbænda, segir að það séu vonbrigði. „Við hefðum viljað sjá betri og nákvæmari útreikninga á verðmyndunarferli frá bónda til neytenda en þar er mörgum spurningum ósvarað. Að öðru leyti er hægt að taka undir þær meginlínur sem koma fram í skýrslunni um að hægt sé að ná hagræðingu í afurðastöðvageiranum. Það rimar ágætlega við það sem við höfum haldið fram.“

Fjallað er um það í skýrslunni hvort ávinningur gæti verið að því að hafa sölu og dreifingu sauðfjárafurða frá öllum afurðastöðvum á einni hendi. Allir sláturleyfishafar nema tveir telja að slík samvinna í sölu og dreifingu mundi skila ávinningi, en breyta þyrfti lögum til að það gæti orðið að veruleika. Ráðgjafar KPMG telja að samkeppni á þessum enda virðisbætur sé líklega að skila ávinningi til neytenda í dag og hún virðist nokkuð virk.

Kápumynd skýrslu KPMG.

Borgar sig að flytja út kjöt?

Í skýrslunni segir að ekki hafi verið færð sannfærandi rök fyrir því að til séu markaðir þar sem hægt væri að selja íslenskt lambakjöt sem munaðarvöru á herra verði en almennt gerist á heimsmarkaði. Svavar Halldórsson, framkvæmdastjóri Icelandic Lamb, segir að víða séu góðir markaðir fyrir íslenskt lambakjöt. Mikilvægt sé að standa vel að markaðssetningu. „Við höfum dæmi eins og Whole Foods og útflutning til Japans þar sem kaupendur eru tilbúnir að greiða hátt verð fyrir íslenskt lambakjöt.“ Svavar leggur líka áherslu á að það verði að gæta þess þegar talað er um meðaltalsverð að sumt af því sem flutt er út eru ódýrir bitar sem ekki seljast hér á landi. „Fyrir hvern hrygg sem er framleiddur verða líka til slög og frampartar sem þarf að koma í verð.“

Ágúst Torfi Hauksson, framkvæmdastjóri Norðlenska og stjórnarformaður Landssamtaka sláturleyfishafa, segir að ekki hafi verið fjallað formlega um skýrslu KPMG á vettvangi sláturleyfishafa. „Skýrslan er um margt áhugaverð en það er kannski ekki margt sem kemur á óvart. Vil þó nefna eitt sem kemur á óvart og ég tel líklegt að sé einhverskonar misskilningur, t.d. ólík framsetning á gögnum, en það er hve mikill munur er á sláturkostnaði, hæsta og lægsta. Mér finnst ólíklegt að þarna sé verið að bera saman sambærilega hluti og að munurinn sé jafn mikill í raun og þarna er sett fram.“ Ágúst Torfi telur að við núverandi aðstæður sér æskilegt að draga úr framleiðslu og þar með útflutningi. „Afkoma af útflutningi er óviðunandi og í raun engin. Við þær aðstæður er eðlilegast að minnka framleiðslu og draga úr útflutningi samhliða.“

Skýrslu KPMG er hægt að nálgast í heild sinni á bbl.is. /TB

Bændur í Noregi leita allra leiða til að verða sér úti um hefyng fyrir veturinn. Edmund Skoie heykaupmaður var staddur á Dýrfinnustöðum í Akrahreppi á dögunum í þeim erindagjörðum að ræða viðskipti. Mynd / Úr einkasafni

Útflutningur á heyi til Noregs:

Norðmenn gefa út skilyrði til innflutnings

Norska matvælastofnunin (Mattilsynet) hefur gefið út lista yfir svæði á Íslandi sem flytja má hefyng af til Noregs. Listinn byggir á áhættumati sem Matvælastofnun Noregs lét gera vegna mikilla þurrka þar á landi.

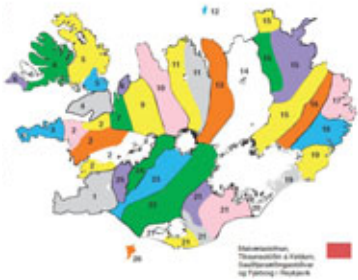
Skilyrði til útflutnings eru að gamaveiki og riða hafi ekki greinst á bæjum á svæðinu síðustu 10 árin. Íslandi er skipt upp í varnarhólf til að varna útbreiðslu sjúkdóma í búfenaði. Mörg hólf uppfylla ekki skilyrði til útflutnings. Þau hólf sem flytja má af eru 14 talsins:

Snæfells hólf, Dalahólf, Vestfjarðahólf eystra, Vestfjarðahólf vestra, Miðfjarðarhólf, Grímsey, Austfjarðarhólf, Örafahólf, Eyjafjalla- og Vestur-Skaftafells-sýsluhólf, Biskupstungnahólf, Grímsnes- og Laugardalshólf auk Vestmannaeyja.

Telja litla áhættu felast í heyrinnflutningi frá Íslandi

Matvælastofnunin í Noregi telur að lítil áhætta teljist að flytja inn hey frá þessum svæðum á Íslandi, en að áhættan sé mun meiri ef flytja á hey frá Bandaríkjunum og Kanada. Matvælastofnun hefur ekki getað svarað því hvað réði því hvar línar var mörkuð, en stofnunin sé að vinna að þessum málum í samstarfi við Norsku matvælastofnunina.

Áður var talað um að tún þyrftu

Íslandi er skipt upp í varnarhólf til að varna útbreiðslu búfjársjúkdóma. Norðmenn vilja ekki hey af svæðum þar sem hefur greinst riða eða gamaveiki á síðustu 10 árum.

að vera friðuð frá beit í vissan tíma en nú er horfið frá því ákvæði. Samkvæmt þessum tilmælum virðist einnig vera í lagi að selja hey af túnun sem hafa fengið búfjáraburð.

Edmund Skoie er staddur hér á landi til að vinna í að koma þessum viðskiptum á koppinn. Hann telur að orðalagi í tilmælunum verði líklega breytt á þann veg að bændur megi kaupa hey af bæjum sem hafa verið sjúkdómalausir í 10 ár. Sjúkdómastaða Íslands sé mun betri en í öðrum ríkjum sem hægt sé að flytja hey frá, eins og Bandaríkjunum og Kanada. Edmund segist hafa mætt mjög jákvæðu viðhorfi meðal bænda á Norðurlandi og hann vonast eftir að viðskiptin verði að veruleika. /BR

BYKO RAMMAHÚS

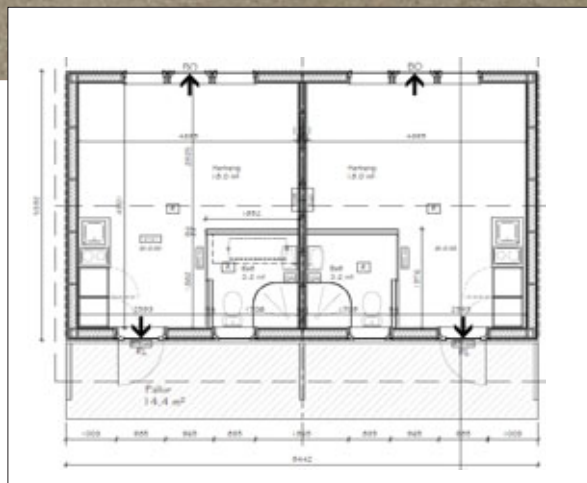
50m²
tvær
íbúðir

Verð

11.499.000.-

stgr. m/vsk.

SÝNINGARHÚS TIL SÖLU

50m² - tvær 25m² stúdíóíbúðir

Parket er á báðum íbúðum, önnur íbúðin er fullbúin með baðherbergi, eldhúskróki ofl.

Húsið selst tilbúið til flutnings eins og það stendur á plani BYKO við Skemmuveg 2 í Kópavogi.

BYKO

GERUM ÞETTA SAMAN

Nánari upplýsingar gefur Kjartan Long, kjartan@byko.is

FRÉTTIR

Verðhækkanir nauðsynlegar til að mæta launakostnaði

Talsmenn afurðastöðva segja nauðsynlegt að hækka matvælaverð til að mæta undangengnum launahækkunum. Framkvæmdastjóri Stjórnugrís segir aftur á móti að í vissum tilfellum hafi verð til neytenda þegar hækkað en að afurðaverð til bænda lækkað á sama tíma.

Í frétt Morgunblaðsins fyrir skömmu var haft eftir forsvarmönnum afurðastöðva að fyrirtæki í matvæla-iðnaði geti ekki bedið lengur með að hækka verð á afurðum vegna undangenginna launahækkana.

Steinþór Skúlason, forstjóri Sláturfélags Suðurlands, segir fyrirtækin ekki lengur geta tekið á sig tugprósenta launahækkanir. „Í sumum tilfellum leiðir þetta til verðbólgu eða verðhækkana. Í öðrum tilfellum getur þetta kippt grundvellingum undan rekstri fyrirtækjanna. Það er eins og gengur.“ Steinþór segir laun í kjötvinnslu hafa hækkað um 30–40% síðustu ár. Aðeins brot af þeirri kostnaðarhækkun sé komin út í verðlag.

Ari Edwald, forstjóri Mjólkur-samsölunnar, segir í Morgunblaðinu að laun hjá MS hafi hækkað um rúm 40% að meðaltali frá maí 2015 og að tímabært sé að endurskoða verðskrár.

2,5% algert lármark

Ágúst Andrésen, forstöðumaður kjötafurðastöðvar Kaupfélags Skagfirðinga, tekur í sama streng í samtali við Bændablaðið. Ágúst

Forsvarsmenn afurðastöðva segja verðlagsþróun ekki hafa haldið í við launaþróun.

segist telja að 2,5% hækkunin út á markað sé algert lármark til að mæta undangengnum launahækkunum.

„Verð á matvöru frá afurðastöðvunum er búið að vera of lágt lengi sem sést best á rekstri þeirra undanfarin ár. Þegar framboð er umfram eftirspurn getur reynst erfitt að koma á verðhækkunum til bænda þó svo að brýn þörf sé á. Það verður þó ekki gert öðruvísi en að hækkanir skili sér til neytenda.“

Innkaupsverð til vinnsluadila hefur lækkað

Geir Gunnar Geirsson, framkvæmdastjóri hjá Stjórnugrís, segist ekki fylgjast með verðlagsmálum einstakra framleiðenda en sé tekið mið af vísitölu fyrir svínakjöt þá sé ekki hægt annað en að draga þá ályktun en að einhverjar hækkanir hafi átt sér stað undanfarna mánuði. Að sögn Geirs Gunnars lækkaði verð til svínabænda um hátt í 6% í maí. Innkaupsverð til vinnsluadila hefur því lækkað töluvert. /VH

32 milljónir króna fara til VOR:

Markmiðið að auka lífræna framleiðslu

Atvinnuvega- og nýsköpunar-ráðuneyti, Bændasamtök Íslands og Verndun og ræktun – félag framleiðenda í lífrænum búskap, hafa gert með sér samkomulag um almenn starfsskilyrði landbúnaðarins um lífræna framleiðslu.

Samkvæmt samkomulaginu verður komið á verkefni þar sem markmiðið er að aðstoða framleiðendur við að uppfylla þær kröfur sem lífræn búvöruframleiðsla hefur í för með sér og auka framboð slíkra vara á markaði.

Lífræn ræktun og vinnsla

Eygló Björk Ólafsdóttir, bóndi í Vallanesi og formaður VOR, Verndun og ræktun – félag framleiðenda í lífrænum búskap, segir markmið félagsins vera að vinna í þágu þeirra sem rækta eða framleiða landbúnaðarafurðir með lífrænum aðferðum á Íslandi og vinna úr því hráefni.

„VOR er lítið félag með milli 10 og 20 félaga en þeim fer nú fjölgandi. Auk þess breytum við samþykktum um inngöngu í félagið og ætlum ekki lengur eingöngu að höfða til þeirra sem eru í frumframleiðslu heldur einnig vinnsluadila.“

Eygló segir að frumframleiðendur í lífrænni framleiðslu á landinu séu um 30 og vinnsluadilar aðrir 30 og hún segist vonast til að sem flestir þeirra gangi í félagið.

„Framlaginu sem við fáum samkvæmt samkomulaginu fylgir stórt verkefni sem við þurfum að sinna og munum sinna til ársloka 2021. Sem stendur erum við að móta starfið og gera verkáætlun fyrir þetta ár og leita upplýsinga um kostnað mismunandi verkefna. Við verðum til dæmis með bás á landbúnaðarsýningunni í Laugardal í haust þar sem til stendur að kynna starf félagsins og lífræna ræktun og framleiðslu og eiga samtal við fólk. Annar mikilvægur áfangi í starfi félagsins var innganga VOR

Eygló Björk Ólafsdóttir, formaður VOR, félags framleiðenda í lífrænum búskap. Mynd / smh

í Bændasamtökin á þessu ári,“ segir Eygló.

ANR fer með eftirlit

Framlag til verkefnisins er tæpar 32 milljónir króna og mun VOR nýta féð til að standa strauð af kostnaði við verkefni og vinna skýrslur um gang þess. ANR, atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti, hefur eftirlit með framkvæmd samkomulagsins og greiðir til VOR umsamda fjárhæð.

Markmið verkefnisins

Til að uppfylla markmið verkefnisins samkvæmt samkomulaginu mun VOR leggja áherslu á að styrkja framleiðendur í lífrænum búskap til að mæta árlegum vottunarkostnaði, auka aðgengi framleiðenda að ráðgjöf um lífræna landbúnaðarframleiðslu í samvinnu við Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins og standa fyrir kynningarstarfi um lífrænar framleiðsluáðferðir. Markmiðið sé að hvetja fleiri til að kynna sér hvað felst í lífrænni ræktun og stuðla með því að auknu framboði innlendrar lífrænnar landbúnaðarframleiðslu. /VH

EmmEssís ehf. flytur lífrænan skyrís til landsins frá Danmörku:

Vilja kanna hvort markaður sé fyrir hendi hér á landi

Það varð uppi fótur og fit á Facebook-þræði á dögum þegar í ljós kom að Emmessís ehf. flytur inn Skyrís unninn úr lífrænni mjólk og lífrænum berjum frá Danmörku og þótti ýmsum það skjóta skökku við að fyrirtækið framleiði ekki vöruna sjálfst úr íslenskum lífrænum mjólkurafurðum og berjum.

Gyða Dan Johansen, hluthafi og stjórnarmaður í Emmessís ehf., segir umræðuna um Skyrísinn eðlilega líkt og að fólk velti því fyrir sér af hverju hann sé fluttur inn.

Þess má geta að tollar á ís lækkuðu 1. maí síðastliðinn en samið var um það í tollasamningum við Evrópusambandið í september árið 2015.

„Emmessís ehf. er einkafyrirtæki og hefur verið frá 2007. Við erum að keppa á samkeppnismarkaði. Eftir breytingar á tollalögum sem tóku gildi 1. maí voru tollar meðal annars lækkaðir á innfluttum ístengdum vörum sem unnar eru úr mjólkurafurðum, sem margir hafa barist fyrir, og þá harðnar að sjálfsögðu á samkeppnismarkaði, þar sem neytendur horfa oftar en ekki á verð, fremur en uppruna vörunnar,“ útskýrir Gyða Dan og segir jafnframt:

„Við hjá Emmessís ehf. framleiðum allan okkar rjómaís úr

íslenskri mjólk og erum stolt af því. Okkur hefur lengi langað til að þróa skyrís og höfum unnið að því undanfarið. Hjá Hansens Flødeis, þaðan sem þessi Skyríspinni kemur, hafa þeir þróað og framleitt til lengri tíma Skyríspinna, sem hefur slegið í gegn á þeirra markaði. Þetta er svona hálfgerð markaðskönnun hjá okkur, að kanna hvort það sé markaður fyrir sams konar vöru hér.“

Gyða Dan Johansen.

Framleitt eftir íslenskri uppskrift

Hinn umræddi danski skyrís var settur á markað um miðjan júní og hefur verið vel tekið af neytendum, að sögn Gyðu.

„Markmiðið er alltaf að koma með á markað sams konar vöru, það er að segja skyrís, hvort sem er í boxi eða pinnaformi, framleitt hér hjá okkur úr íslensku skyri og helst að nota lífræna mjólk ef hægt er. En til gamans má geta að danski skyríspinninn er framleiddur úr skyri frá Thise, sem er framleitt eftir íslenskri uppskrift, gerli og hefð og Hansens Flødeis safnar sinni mjólk sjálfir og geta því valið búið sem þeir

sækja sína mjólk til framleiðslu,“ segir Gyða Dan og bætir við:

„Vegna mikillar vinsældar á skyri hafa margir framleiðendur í nágrannalöndum okkar verið að þróa skyrís og við hjá Emmessís ehf. einnig. Vegna smæðar getur samt verið dýrkeypt að fara í framleiðslu og dreifingu á vöru sem ekki er markaður fyrir og var því ákveðið að flytja inn hágæða lífrænan skyríspinna frá Hansens Flødeis í Danmörku vegna mikillar þekkingar og þróunar á vörunni. Markmið Emmessís ehf. er alltaf að þróa eigin vöru úr íslenskum afurðum ef markaður er til staðar. Við þökkjum það öll að nú þegar eru neytendur að versla ýmsar innfluttar vörur, til dæmis ísmola og innfluttan ís, eingöngu vegna þess að verðið er lægra. Á endanum eru það alltaf neytendur sem ráða.“ /ehg

Eggjaframleiðsla hefst á Hranastöðum í byrjun næsta árs:

Hollt að takast á við nýjar áskoranir

– segir Ásta Arnbjörg Pétursdóttir bóndi

„Við höfðum áhuga á því að takast á við eitthvað nýtt, nýjar áskoranir,“ segir Ásta Pétursdóttir á Hranastöðum, en hún og eiginmaður hennar, Arnar Arnason, bóndi og formaður Landssambands kúabænda, hafa látið hendur standa fram úr ermum undanfarið. Við Hranastaði eru að rísa tvö ný hús og með haustinu hefjast þau handa við eggjaframleiðslu. Þann búskap munu þau reka samhliða kúabúi sínu.

Fer að mörgu leyti vel saman

Ásta segir að þau hafi velt vöngum og rætt sín á milli um margar hugmyndir að einhverju nýju. „Það var ýmislegt sem við mátuðum við okkur á þeim tveimur, þremur árum sem við gengum með þessa hugmynd í kollinum. Niðurstaðan var sú að fá okkur varphænur og hefja eggjaframleiðslu,“ segir hún. „Við byrjuðum á því að víða að okkur þekkingu, afla okkur upplýsinga um allt sem þessum búskap viðkemur.“ Eggjaframleiðsla henti vel með núverandi kúabúskap, m.a. verði hægt að nýta skítinn til áburðar og þá eigi þau landið, vélar og nægt rými sé til staðar þar fyrir viðbótarbyggingar. „Þetta tvennt fer að mörgu leyti vel saman,“ segir hún. Og bætir við að þau Arnar séu ekki ókunnug hænur, hann hafi alist upp með fiðurfénaði í sinni barnæsku og þau hafi ævinlega haldið nokkrar hænur á Hranastöðum, sér til gamans, og nýtt eggin til heimabruks.

Von á fyrstu ungunum í haust

Tvö hús eru nú að rísa að Hranastöðum, 200 fermetra hús fyrir ungauppeldi og annað stærra, 900 fermetrar í allt, og mun það hýsa tvær aðskildar varpeildir, pökkunaraðstöðu, kæli og starfsmannaaðstöðu. Grunnur

Ásta Arnbjörg Pétursdóttir og Arnar Arnason stefna á eggjaframleiðslu auk þess að reka stórt kúabú.

Mæðgurnar Þórdís Birta Arnarsdóttir og Ásta Arnbjörg Pétursdóttir leggja drenlagir.

Nýju hænsnahúsin á Hranastöðum í Eyjafirði rísa þessa dagana.

var tekinn í vor, en í liðinni viku var steypuvinnu við húsin lokið. Einingum sem mynda húsið sjálft verður svo ráðað saman á næstu dögum og stefnt að því að ljúka verkinu í ágúst. Næsta skref er

þá að setja upp innréttingar, en fuglarnir munu flögra frjálssir um rýmið svo sem gert er ráð fyrir í nýrri aðbúnaðarreglugerð um velferð dýra. „Við leggjum mikla áherslu á að aðbúnaður fuglanna sé sem allra bestur og samræmist öllum nútímakröfum, þær eiga svo sannarlega að hafa það gott hjá okkur. Við trúum því að það muni alltaf skila sér að vanda vel til verka og það er réttur neytandans að geta með öruggum hætti gengið að vöru sem framleidd er við bestu aðstæður. Þannig viljum við hafa það hjá okkur,“ segir Ásta

Gert er ráð fyrir að ungarnir komi í haust, um mánaðamótin september-október, og hefja þeir varp um 20 vikna gamlir þannig að von er á fyrstu eggjunum frá Hranastadabúinu á nýju ári, eða þegar kemur fram í febrúarmánuð. Þau Ásta og Arnar áætla að halda ríflega 7.000 varphænur, 3.600 í hvorum hluta hússins.

Að mörgu þarf að hyggja

„Það er vissulega krefjandi að takast á við verkefni af þessu tagi, að byrja á einhverju nýju alveg frá grunni og að mörgu þarf að hyggja, ekki bara hönnun húsa og aðbúnaði manna og dýra. Við höfum mikið velt fyrir okkur umbúðum og markaðsmálum en það skiptir miklu að koma vörunni frá sér á góðan hátt, við viljum að umbúðirnar séu fallegar og umhverfisvænar. Þá þarf líka að ná samningum við ábyrga og metnaðarfulla aðila sem leggja sig fram um að selja góðar vörur. Við erum að vinna í þessu öllu samhliða því að reisa húsin, svo það er mikið um að vera, en þetta er fjölbreytt og skemmtilegt og gaman að takast á við þetta nýja verkefni. Það er öllum hollt og nauðsynlegt að takast á við eitthvað nýtt í lífinu af og til, svo lengi lærir sem lifir eins og þar stendur,“ segir Ásta.

/MPB

DEUTZ-FAHR 5125

Alhliðavél sem skortir ekkert

DEUTZ-FAHR 5125 er einstaklega skemmtileg vél sem við teljum að henti vel á hvert bú við íslenskar aðstæður. Hún er einstaklega vel búin, en meðal búnaðar má nefna:

● 3,6 l DEUTZ mótör - 126 hö	● Stop&Go - hægt að kúpla með bremsu	● Vökvastýrð handbremsa
● Fjaðrandi framhásing	● Stillanlegt átak á vengir	● Rafstýrt beisli
● Dempun á húsi	● 2-földun á stýrisdælu sem fækkar stýrissnúningum um helming.	● 3 tvöföld vökvaúrtök með stillanlegu flæði
● Loftkæling	● 5 gíra kassi með 3 milligírum og kúplingsrofa í gírstöng	● Dekkjastærð 440/65R28 að framan og 540/65R38 að aftan
● 90 l/mín vökvadæla	● Hægt er að skipta milligírum á ámoksturstækjastöng	● 4 hraða aflúrtak (540/540E/1000/1000E)
● STOLL FZ20 samlit ámoksturstæki með 3ja sviði, rafstýrðum dempara, vökvaskóflulás og 2,20 m Heavy Duty skóflu - innifalin í verði		

Bændur athugið:

Við eigum þessar vélar til afhendingar strax. Hafið samband við sölumenn okkar og leitið verðtilboða.

Bændablaðið

— Mál gagn bænda og landsbyggðar —

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is — **Sími:** 563 0339 — Tjörvi Bjarnason — **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is — **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is — Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is — Vilmundur Hansen vilmundur@bondi.is — Bjarni Rúnarsson br@bondi.is — **Auglýsingastjóri:** Guðrún Hulda Pálsdóttir ghp@bondi.is — **Sími:** 563 0303 — **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is
Vefur blaðsins: www.bbl.is — Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is
Prófarkalestur: Guðrún Kristjánsdóttir — Frágangur fyrir prentun: Anna Kristín Ólafsdóttir — Prentun: Landsprent ehf. — Upplag: sjá forsíðu — Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Öndum inn, öndum út

Í fréttum er það helst að sauðfjárbændur stíma í samningaviðræður við ríkisvaldið um endurskoðun á sínum búvörusamningi. Mikil umræða hefur verið um starfskjör sauðfjárbænda síðustu ár og staðan virðist síst fara batnandi. Nú er enn eitt haustið að nálgast þegar reiptog bænda og sláturhúsa hefst um skilaverð. Fátt virðist benda til mikils afkomubata hjá þeim fyrrnefndu á næstu mánuðum. Afurðastöðvagnar kveinka sér og ný skýrsla ráðgjafarfyrirtækisins KPMG sýnir að afkoma þeirra er síst vænlegri. Nýlegar fregnir af verðhækkunum á matvörumarkaði koma ekki alveg á óvart. Það er einhver undirbyggjandi ólga og þrátt fyrir góðærið virðast blíkur á lofti. Hundruð kjarasamninga á vinnumarkaði losna í vetur og margir hópar telja sig hafa borið skarðan hlut frá borði. Risavaxnar launahækkunar sem Kjararáð hefur skammtað „sínu fólki“ síðustu misseri eru ekki gleymdar. Það er eðlilegt að launafólk vísi í þær í þeirri baráttu sem fram undan er.

Hugmyndir endurskoðunarnefndar búvörusamninga eru athyglisverðar og verða vonandi ræddar í þaula við samningaborðið. Báðir aðilar bera mikla ábyrgð og það eru sameiginlegir hagsmunir að leita lausna hratt og vel. Það gengur ekki að teygja lopann líkt og gerðist í fyrra þegar bændur voru komnir í göngur, ríkisstjórnin sprakk og allt fór í hnút. En róttækar hugmyndir verður að ræða og það þarf kjark til að breyta hlutunum.

En hvað geta neytendur gert til að leggjast á áramnar með bændum? Þeir hafa sýnt að þeim er ekki sama um örlög stéttarinnar. Nýleg umfjöllun og áhugi á fyrirkomulagi viðskipta með bújarðir sýnir að fólk vill áfram reka landbúnað á Íslandi. Kaupum íslenskar búvörur og ýtum þannig undir matvælaframleiðslu í landinu. Hugsum um kolefnisfótsporið, litla lyfjanotkun, dýravelferð og atvinnu fólks þegar við kaupum í matinn. Biðjum kokkana í mótuneytinu að velja íslenskt og spyrjum þjónana á veitingastöðunum hvaðan steikin kemur eða hráefnið í hamborgarann er fengið. Eru stórmarkaðirnir að standa sig í að merkja hvaðan allt grænmetið er ættað og eru íslenskar vörur aðgengilegar í búðunum? Neytendur geta haft mikil áhrif ef þeir vilja.

Fram undan er starf samningahópa bænda og ríkisvaldsins við samningaborðið. Leyfum þeim að vinna sína vinnu. Látum ekki hælbita og aftursætisbílstjóra, sem telja sig allt vita og geta betur, afvegaleiða umræðuna. Það hefur enginn ennþá bent á töfralausnina enda er hún ekki til. Í tímabundnum erfiðleikum er nauðsynlegt að hafa sýn og finna lausnir út úr vandanum. Í sauðfjárræktinni hafa bændur borið gæfu til þess á síðustu árum að móta stefnu og ræða nýjar hugmyndir. Að mörgu leyti hafa erfiðleikarnir þjappað mönnum saman og dæmi eru um nýjar leiðir sem hafa þegar skilað árangri. Þar má nefna aukna vöruþróun, meiri rekjanleika, nýja veitingastaði sem bjóða eingöngu upp á lambakjöt og fleiri veitingamenn sem hafa ákveðið að halda uppi merkjum íslenska lambakjötsins. Sú vinna sem markaðsstofan Icelandic Lamb hefur ráðist í er metnaðarfull og í fyrsta sinn er unnið með eitt vörumerki og mörkuð langtímastefna í markaðsmálum. Nokkur árangur hefur nú þegar náðst í að auka sölu á lambakjöti til ferðamanna, úrval hefur aukist og vöruþróun er á blússandi siglingu. Útflutningur á vissa markaði gengur vel en betur má ef duga skal. Þegar til lengri tíma er lítið er útlitið ekki svo dökkt. Í heimi þar sem stöðugt þarf meiri mat og þurrkar og óáran herja á gamlgróin landbúnaðarsvæði verður sífellt verðmætara að eiga heilbrigða búfjárstofna, nægt land og bændur sem kunna til verka. Eins og við eigum hér á Íslandi. /TB

Gunnar Þorgeirsson

formaður Sambands garðyrkjubænda
gunnar@artangi.is

Eftir ótrúlega vætusamt sumar sunnan- og vestanlands eru garðyrkjubændur almennt bjartsýnir. Má þó vænta þess að uppskera verði í seinna lagi, sérstaklega í útiræktuðu grænmeti og kartöflum.

Ræktun innan dýra hefur verið drifin áfram með lýsingu, með tilheyrandi kostnaði, en eins og landsmenn vita hefur sólar ekki notið mikið í sumar.

Allt frá því að fyrsti samstarfssamningur um starfsumhverfi garðyrkjunnar var gerður milli stjórnvalda og garðyrkjubænda, hefur stuðningur stjórnvalda m.a. verið nýttur til að flytja markvisst inn þekkingu, s.s. frá erlendum ráðunautum sem hingað hafa komið reglulega. Sú þekkingaryfirfærsla sem átt hefur sér stað með því hefur leitt til aukinnar hagkvæmni, vöruþróunar og mikilla hagsbóta fyrir neytendur sem nú geta m.a. gengið að fleiri tegundum af innlendri framleiðslu, stærri hluta úr árinu en áður var. Ýmsar fjölbreytilegar vörur úr garðyrkjuafurðum hafa orðið til síðustu ár og þar eru tækifærin nær endalaus.

Aukum sjálfbærni í garðyrkjunni

Verkefni við endurskoðun búvörusamninga munu miða að því að ná betri árangri í ræktun og lýsingu svo auka megi sjálfbærni í garðyrkjuafurðum. Nauðsynlegt er að horfa til þess að stuðningur til garðyrkju er umtalsverður í Evrópu og víðar, hvort sem um er að ræða útirækt eða ræktun í gróðurhúsum. Við þessar afurðir keppa íslenskir garðyrkjubændur bæði í verði og gæðum. Nauðsynlegt er að eftirlit með merkingu matvæla verði stóráukið svo neytandinn hafi vitneskju um hvað hann er að kaupa og hvaðan maturinn kemur. Brögð eru að því að grænmeti og aðrar landbúnaðarvörur séu merktar með íslensku heiti en þegar betur er að gáð er varan innflutt og textinn ekki mjög áberandi sem upplýsir neytandann um upprunaland.

Jafnræði og lækkun orkukostnaðar er forgangsmál

Það er sanngirnismál að innlend framleiðsla búi við sambærileg skilyrði og gerist erlendis þar sem útiræktun nýtur stuðnings í formi landgreiðslna. Einnig er nauðsynlegt að nýta og viðhalda virkri tollvernd til stuðnings við innlenda framleiðslu með sambærilegum hætti og gert er í öðrum löndum. Í ylræktinni er hagkvæmari orkunýting og lækkun orkukostnaðar forgangsmál.

Það er undarleg staðreynd að flutningur raforku hefur hækkað meira í verði síðustu ár en orkan sjálf og umtalsvert meira í dreifbýli en þéttbýli. Hér þurfa ráðamenn þjóðarinnar að koma að málum. Endurskoða þarf stefnumótun og uppbyggingu á orkumarkaði hérlendis, ekki bara vegna garðyrkjuframleiðslu, heldur þarf þarna að taka tillit til byggðasjónarmiða. Styrkja þarf samkeppnisstöðu landsbyggðanna, m.a. með uppbyggingu innviða, þar sem aðgangur í dreifðum byggðum landsins að sameiginlegum auðlindum, á borð við orku, verði tryggður og jafnræðis gætt í verðlagningu og kostnaði.

Horfum til fæðu- og matvælaöryggis

Í þeirri vinnu sem fram undan er við endurskoðun búvörusamninga er einnig nauðsynlegt að horfa bæði til fæðu- og matvælaöryggis landsmanna. Þurrkatið, uppskerubrestur af völdum þurrka og skógareldar sem nýverið hafa geisað í Skandinavíu og víðar minna okkur á að

innflutningur og aðgangur að heilnæmum og ferskum vörum er ekki sjálfgefinn.

Við garðyrkjuframleiðslu er nauðsynlegt að hafa aðgang að góðu og heilnæmu vatni. Víða erlendis er skortur á því vaxandi vandamál. Þar ættu að liggja tækifæri fyrir innlenda framleiðslu.

Nýtum innlenda kolsýru til fulls

Samhliða lýsingu í ræktun nýta garðyrkjubændur kolsýru, CO₂. Kolsýran fær plönturnar til að nýta ljósið betur og getur aukið uppskeru um allt að 10–20% á hvern fermetra.

Hérlendis er staðan sú að einungis eitt fyrirtæki selur kolsýru. Þegar svo er háttað er verðið einnig ákveðið af einum og sama aðila. Kolsýran er unnin úr borholu að Hæðarenda í Grímsnesi og annar sú vinnsla um 60–70% af innanlandsmarkaði. Það sem á vantar er flutt inn frá Evrópu og þá sem brennt gas eða jarðefnaeldsneyti.

Í Evrópu er nú skortur á kolsýru til matvælaframleiðslu og um þessar mundir er kolsýra til garðyrkjuframleiðslu skömmtuð hér á landi. Á Íslandi kemur ómælt magn kolsýru upp með borholuvatni hjá orkufyrirtækjum. Undirritaður skorar hér með á orkufyrirtækin að nýta þessa afurð til fulls svo bjóða megi samkeppni á þessum markaði og gera þá kolsýru sem hleypt er út í andrúmsloftið daglega að þeirri eftirsóttu vöru sem hún er í raun, hvað þá til útflutnings.

Stöndum saman og veljum íslenskar vörur

Vaxandi áhersla er á að þjóðir heimsins dragi úr kolefnislosun og alþjóðlegir samningar sem Íslendingar eru aðilar að leggja landsmönnum ríkulegar skyldur á herðar í þeim efnum. Kolefnisfótspor innlendra garðyrkjuafurða er mun minna en þeirra innfluttu. Aukin sjálfbærni í framleiðslu garðyrkjuafurða og minni innflutningur eru mikilvægir þættir þegar kemur að því að uppfylla þau markmið sem sett hafa verið í umhverfis- og loftslagsmálum. Hagur allra landsmanna er að standa saman og velja íslenskar vörur.

ÍSLAND ER LAND ÞITT

Stuðlaberg neðan við vitann í Kálfshamarsvík á vestanverðum Skaga. Fyrsta húsið í Kálfshamarsvík var reist rétt eftir aldamótin 1900. Á fyrstu áratugum 20. aldar og fram undir 1940 var mikil útgerð í Kálfshamarsvík og um 1930 var 151 maður heimilisfastur þar. Í þorpinu var samkomuhús og skóli og einhverjar smáverslanir. Fiskleysi og þjóðfélagsbreytingar á stríðsárunum urðu til þess að fólk fækkaði og síðustu íbúarnir fluttu nær allir burt veturinn 1947–1948. Í einu húsanna mun þó hafa verið búið allt til ársins 1951.

Mynd / Hörður Kristjánsson

Nýtt fjós á Syðri-Bægisá reist á rúmu ári

– Gamla fjósið var orðið úrelt og of kostnaðarsamt að breyta því

„Það hefur örugglega hvatt hann pabba frekar en hitt að ráðast í þessar framkvæmdir af því við Gunnella systir mín erum mjög áhugasamar um búskapinn,“ segir Jónína Þórdís Helgadóttir á Syðri-Bægisá í Hörgársveit. Þar á bæ var nýtt fjós tekið í notkun nýverið, sveitungum var boðið að skoða og var margt um manninn. Ábúendur á Syðri-Bægisá eru hjónin Helgi Bjarni Steinsson og Ragnheiður Margrét Þorsteinsdóttir, dætur þeirra, Gunnella, Jónína Þórdís og Hulda Kristín Helgadóttir, amma þeirra systra, Hulda Aðalsteinsdóttir og tengdasynirnir Arnar Rafn Gíslason og Arnþór Gylfi Finnsson.

100 ára saga

Helgi og Ragnheiður tók við búskapnum af foreldrum hans árið 1981 og hafa staðið fyrir búskap á jörðinni síðan. Steinn, faðir Helga, og Hulda, móðir hans, höfðu tekið við af foreldrum Steins árið 1951 og þótti búskapur þeirri vera til mikillar fyrirmyndar. Það var faðir Steins, Snorri, sem keypti jörðina á því herrans ári 1918, þannig að samfelld búskaparsaga hennar á Syðri-Bægisá nær yfir eina öld. Snorri var að leita sér að jörð til að búa á og fór m.a. í Skagafjörð í því skyni, en jörðin sem hann hafði augastað á þar var seld. Svo vel vildi til að á sama tíma var Syðri-Bægisá til sölu og Snorri keypti.

Áhugi systranna hvatti pabbann

Það tók nákvæmlega 13 mánuði að reisa nýju fjósbygginguna sem er 970 fermetrar að stærð, hafist var handa 13. júní í fyrra og verkinu lokið 13. júlí í sumar. Á Syðri-Bægisá eru nú 46 kúr í fjósi, en 70 básar eru í fjósinu og pláss fyrir 60 kálfa. Allur búnaður er frá Delaval; Mjaltapijónn, mjólkurtankur, kjarnföðurbásar, flórsköfupjarkur, kálfafóstra, ljósabúnaður, innréttingar og básadýnur.

Nýja fjósið leysir gamalt básafjós af hólmi, en það uppfyllti ekki lengur reglugerð um aðbúnað og velferð dýra. Líkt og gengur og gerist með bændur í þeirri stöðu var annaðhvort að hrökkva eða stökkva eins og þar stendur. Jónína Þórdís segir að gamla fjósið hafi verið úrelt og of kostnaðarsamt að breyta því.

„Við systurnar, ég og Gunnella, erum afskaplega áhugasamar um búskapinn og eflaust hefur það gert útslagið þegar ákveðið var að byggja nýtt og stórt fjós hér frá grunni. Það hefur hvatt foreldra okkar í að ráðast í þessar framkvæmdir að sjá að yngri kynslóðin er tilbúin á hliðarlínunni,“ segir Jónína Þórdís.

Kýrnar fljótar að aðlagast

Hún segir að kýrnar, sem vanar séu básafjósi upp á gamla mátann, hafi verið fljótar að aðlagast við komuna í nýja fjósið. Einkum hafi hún tekið eftir því með yngri kýrnar, þær hafi verið snöggar til, „ætli það sé ekki eins með þær og mannfólkið, eru fljótari til

Ábúendur á Syðri-Bægisá í Hörgársveit buðu sveitungum að líta við og skoða nýja fjósið nú nýlega og var mætingin góð eins og merkja má af bílaflothanum. Mynd / Ágúst Óli Ólafsson

Nýja fjósið á Syðri-Bægisá er vel tækjum búið og öll vinnuaðstaða eins og best verður á kosið. Undanfarin misseri hafa bændurnir keypt kálfa og þannig búið í haginn til framtíðar. Mynd / Jónína Þórdís Helgadóttir

Ragnheiður Margrét Þorsteinsdóttir á Syðri-Bægisá og Árni Arnsteinsson á spjalli. Mynd / Áslaug Ólöf Stefánsdóttir

að tileinka sér nýja tækni,“ segir hún. „Þetta var ógnarstórt stökk fyrir þær, gjörbreyting á öllu sem þær áður þekktu og voru vanar, en við tókum eftir að þær eru býsna snöggar að ná áttum. Flestar mættu sjálfar í mjaltir eftir svona viku.“

Hugurinn stefnir í að stækka búið

Hugur er í ábúendum á Syðri-Bægisá að auka við búskapinn í kjölfar þess að nýtt fjós er tekið í gagnið. Undanfarin misseri hafa þau verið að kaupa kálfa og búa í haginn til framtíðar. „Við höfum verið að kaupa kvígur og kálfa, en höfðum ekkert pláss fyrir þá hér heima þannig að þeir voru geymdir hjá nágrönnum á einum fjórum bæjum síðastliðinn vetur því við höfðum ekki pláss í gamla fjósinu.

Við höfum verið að sækja þá síðustu daga og þeir eru nú allir komnir heim. Að auki er gert ráð fyrir að um 11 kvígur beri á árinu og því fjölgar í bústofni sem þeirri tölu nemur þegar líður á árið. Enn fleiri munu bera á næsta ári, „þannig að við náum að vinna fjöldann upp nokkuð hratt og örugglega,“ segir Jónína Þórdís. /MPÞ

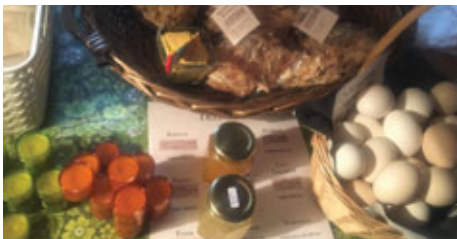
Bændamarkaður á Hofsósi

Bændamarkaður á Hofsósi er samfélags- og tilraunaverkefni á vegum Matís í samvinnu við bændur og framleiðendur í Skagafirði.

Markaðurinn er haldinn í hinu sögulega Pakkhúsi, í gamla þorpskjarnanum Hofsósi, en það er talið vera frá árinu 1777 og er hluti af Húsasafni Þjóðminjasafns Íslands. Gerður var samningur við safnið um nýtingu Pakkhússins til verkefnisins. Markmið markaðarins er að skapa vettvang fyrir aukið aðgengi nærsamfélagsins og gesta að afurðum skagfirskra auðlinda, matarmenningu staðarins og menningarsögu. Um leið skapar markaðurinn bændum og framleiðendum leið til kynningar og aukinnar sölu afurða sinna í takt við væntingar neytenda, sem kjósa í auknum mæli afurðir úr nærumhverfi með þekktan uppruna. Stefnt er að því að afurðir bænda og framleiðenda markaðarins verði jafnframt aðgengilegar í vefverslun á milli þess sem markaðurinn er opinn.

Þátttaka að kostnaðarlausu

Bændur og framleiðendur alls staðar að úr Skagafirði bjóða afurðir sínar beint frá býli á markaðnum og er þátttaka þeim að

Fjölbreytt góðgæti. Myndir / Rakel Halldórsdóttir

kostnaðarlausu. Bændurnir og framleiðendurnir sjálfir sjá um sölu og kynningu afurða sinna, og

miðla þannig um leið matarmenningarhefðum og sögu staðarins. Meðal þess sem hefur verið í boði er lambakjöt, nautakjöt, geitakjöt, grafið og reykt kjöt, ferskur fiskur, siginn fiskur, kæstur hákarl, harðfiskur, hænuegg, andaregg, kornhænuegg, skagfirskt hunang, grænmeti, kryddjurtir, sumarblóm, afskornar rósir, snyrtivörur úr skagfirskum afurðum og jurtum, bætiefni úr lambalífur, innmat og jurtum, handverk og fleira. Á Bændamarkaðnum á Hofsósi má upplifa sanna skagfirska stemningu, þar sem matur og matarhefðir, handverk og menningarsaga staðarins fer saman í hinu menningarsögulega Pakkhúsi.

Opið á laugardögum milli kl. 13 og 16

Bændamarkaðurinn Hofsósi opnaði fyrst laugardaginn 30. júní sl. og er opinn á auglýstum laugardögum kl. 13–16. Nánari upplýsingar um markaðinn og opnun má sjá á Facebook-síðu markaðarins: Bændamarkaður Hofsósi.

Forsvarsmáður og verkefnisstjóri markaðarins er Rakel Halldórsdóttir, ráðgjafi hjá Matís, sem staðsett hefur verið í Skagafirði á vegum Matís undanfarið ár.

MÆLT AF MUNNI FRAM

207

Nokkuð er um liðið síðan **Davíð Hjálmar Haraldsson** sendi mér efni til birtingar. Mér varð á að senda honum póst og spyrja hverju sætti. Viðbrögð hans urðu ágæt. Davíð var þá nýkominn heim eftir vikuferð í volki og vætu um Suðvesturland. Hér birtist ferðasaga hans býsna ítarleg og áhugaverð:

Hvalfjörður bauð okkur raka og rok og regnvatnsár flæddu á brautum. Á hólum óx þari og hálfdrukknað brok en hrognkelsi þrifust í lautum.

Marbendlar voru að sýsla með salt og söfnuðu þangi á blettum en stöðuvötn mynduðust úti um allt þar utan í lóðréttum klettum.

„Þrátt fyrir bleytuna var sláttur hafinn.“

Rúllubaggar reyndust liggja á túnum -þeir rollum eru gefnir eða kúnum- í fjölbreyttu og fögru vali lita og fjórir gulir eins og lambaskita.

„Fjöllin á þessum slóðum eru mörg athyglisverð.“

Fjöllin eru þarfaping, af þeim er hægt að skima. Á Grábrok efst ég gekk í hring. Geitur fá þar svima.

Kætir mig að klífa fjöll; klettur hugann eggja. Man ég þau og mæri öll: Mjálma, Gelta, Hneggja.

„Við Norðurá skoðuðum við m.a. Glanna og Paradís. Gaman var að bera saman í huganum hinn forna Eden og Paradís nútímans.“

Í Eden var hind og gylltur gnýr, af gekkóum meir en tugur, páfuglar, ljón og pokadýr. Í Paradís eru flugur.

„Alrangt er að halda því fram að látlaust rigni syðra.“

Er til sólar sást um stund sumir virtust óðir uns boðað var á fræðslufund fólkið hér um slóðir.

„Í sumarhúsi í Svignaskarði voru ýmsar dyr erfiðar í umgengni. Þurfti átök við að komast milli herbergja.“

Lamir heima og lása maður smyr, leti kallast ef við þessu sleppum, en hérna þegar einhver opnar dyr, allir vita það í níu hreppum.

„Fjörugt dýralíf var í Svignaskarði.“

Við Svignaskarð ég svaf við opinn glugga, á sældarlíf þar varpar nokkrum skugga að þótt ég hefði á flestu góða gát gump af mér og síðu lúsmý át.

„Heimsókn í geitasetrið á Háafelli er stórfróðleg.“

Úr geitarhári gott er að gera band og þrjóna. Úr kiðlingunum kemur tað. Klínist það í skóna.

„Líklega er heppilegast að ganga heim eftir þessa ágætu dvöl hér.“

Þótt ég hlaupi heim um Kjalveg héðan beint úr sveitunum, horfið getur aldrei alveg af mér lykt af geitunum.

„Erfitt er að koma þessari lífsreynslu syðra fyrir í fjórum línunum, þó má reyna.“

Það er um Suðvestrið sagt að sé þar og rakt. Þar sveimar mannætumý og mikið af því.

Umsjón:
Árni Geirhjörtur Jónsson
kotabyggd1@gmail.com

FRÉTTIR

Jarðræktarmiðstöð Lbhí flutt að Hvanneyri: Starfsemin verður efl

Jarðræktarmiðstöð Landbún- aðarháskóla Íslands hefur verið formlega opnuð á Hvanneyri. Jarðræktarmiðstöðin var áður staðsett á Korpu í Reykjavík en í sumar var starfsemin flutt að Hvanneyri. Til stendur að efla starfsemi miðstöðvarinnar með flutningunum.

Sæmundur Sveinsson, rektor á Hvanneyri, segir færslu Jarðræktar- miðstöðvarinnar að Hvanneyri jákvæða. „Atvinnudeild Háskólans sem var undanfari RALA fékk 18 hektara land úr jörðinni Korpúlfs- stöðum í Mosfellssveit árið 1960 og þar hafa því verið stundaðar jarðræktartilraunir í tæp 60 ár.

Jarðræktarmiðstöðin er komin með nýjan tækjakost, tilrauna- eða reitasláttuvél, sem þarf meira rými til að gagnast sem skyldi og það er nóg af landi á Hvanneyri.

Aðrir kostir sem fylgja því að flytja miðstöðina að Hvanneyri eru meiri tengsl við nemendur og skólann og svo ýmis samlegðaráhrif af Jarðræktarmiðstöðinni og Hvanneyrabúinu,” segir Sæmundur.

Ýmsar tilraunir í gangi

Meðal tilrauna sem nú eru stundaðar hjá Jarðræktarmiðstöðinni að Hvanneyri eru yrkjaþrófanir í kornrækt og yrkjaþrófanir með grös. Einnig er sláttutímatilraun með vallarfoxgras og tilraunir með ræktun á grænifóðri.

Tilraunasáðvél

Sæmundur segir að til standi að efla starfsemi Jarðræktarmiðstöðvarinnar í

Sæmundur Sveinsson, rektor Lbhí.

framhaldi á flutningnum. „Hugmyndin er að kaupa tilraunasáðvél fljótlega og hefja í framhaldi af því auknar tilraunir með sáningar.

Allt þetta þýðir að hin víðfeðmu landsvæði Hvanneyrar verða í stóru auknum mæli notuð undir tilraunir.“

Hugsanlega útivistarsvæði við Korpu

Að sögn Sæmundar er ekki enn búið að taka ákvörðun um hvernig Korpulandið verði nýtið í framtíðinni eða hvort því verði skilað. „Ríkið á stærsta hluta landsins og hugsanlega Reykjavíkurborg hluta þess. Ég veit að það er búið að skipuleggja áframhald á Korputorgi á hluta landsins en einnig eru uppi hugmyndir um grænt svæði með golfvelli og laxveiðiá á öðrum hluta þess,” segir Sæmundur Sveinsson, rektor Landbúnaðarháskóla Íslands.

/VH

Reitasláttuvél að störfum.

Mynd / Jarðræktarrannsóknir Lbhí.

Fjölgun ferðamanna:

Aukin þörf fyrir menntaða leiðsögumenn

Út er komin greinargerð um menntun og starfsundirbúning leiðsögumanna. Í greinargerðinni segir meðal annars að fjölgun ferðamanna á Íslandi auki þörfina fyrir sérmenntað og hæft starfsfólk til að annast móttöku og þjónustu við ferðamenn. Greinargerðin er unnin af starfshópi Leiðsagnar – félagi leiðsögumanna.

Fram kemur í greinargerðinni að leiðsögumenn sinna fjölbreyttum verkefnum, allt frá almennri leiðsögn í hópferðabílum, á viðkomustöðum ferðamanna og í gönguferðum, yfir í margvíslega afþreyingarleiðsögn, svo sem við flúðasiglingar, hvalaskoðun, jöklaferðir og siglingar á sjó og vötnum, svo eitthvað sé nefnt. Þá hefur sívaxandi áhersla á ferðir yfir vetrartímann sett sitt mark á starfið.

Samkvæmt því sem segir í skýrslunni er meginmarkmið náms og kennslu í leiðsögn að gera nemendur hæfa til að sinna starfi leiðsögumanns og þjálfra verklega færni sem nýtist þeim í starfi. Námið þarf að standast þær kröfur sem ferðaþjónustan og

Ferðafólk við Dettifoss.

þjóðfélagið allt gerir á hverjum tíma til starfs leiðsögumanna, ekki síst í ljósi hraðfara breytinga í starfsgreininni, og að fagmennska sé þar ætíð í fyrirrúmi.

I ályktun í lok greinargerðarinnar er meðal annars lagt til að hafnar verði viðræður hið fyrsta við Samtök ferðaþjónustunnar um þær kröfur sem gera á um störf og starfsundirbúning þeirra sem starfa við leiðsögn ferðamanna hér á landi og hvernig þær birtist í gæðakerfinu Vakanum.

/VH

Spennandi möguleikar geta skapast með aukinni repjurækt hér á landi þar sem repjan nýtist í fiskafóður á móti lýsi og að hluta á móti fiskimjöli. Öll framleiðsla Laxár fer á innanlandsmarkað. Myndir / Laxá

Fóðurverksmiðjan Laxá framleiðir fiskeldisfóður:

Framleiðslan hefur aukist úr fimm þúsund tonnnum í tíu

– Gert ráð fyrir að afkastagetan verði fullnýtt í náinni framtíð

„Við eigum von á að landeldi á Íslandi muni vaxa á næstu árum og sjáum fram á að fullnýta afkastagetu verksmiðjunnar, sem er um 20 þúsund tonn á næstu 5 til 10 árum,” segir Gunnar Örn Kristjánsson, framkvæmdastjóri Fóðurverksmiðjunnar Laxár, sem staðsett er við Krossanes á Akureyri.

Undanfarin ár hefur verksmiðjan framleitt um 10 þúsund tonn af fiskafóðri, en áhersla er lögð á fóður fyrir bleikju, lax, Sole flatfisk og seiðaeldi sem alið er í landeldisstöðvum, auk þess sem í verksmiðjunni er framleitt fiskafóður fyrir regnbogasilung í sjóeldi. Öll framleiðslan fer á innanlandsmarkað og lögð er rík áhersla á gæði vörunnar.

Jákvæð áhrif á byggðalögin

Gunnar Örn segir að mikil umskipti hafi orðið á liðnum áratug, en fyrir 10 árum var framleiðsla verksmiðjunnar helmingi minni en nú hin síðari ár, um 5 þúsund tonn. „Það hefur mikil uppbygging átt sér stað í fiskeldinu, einkum á svæðum þar sem tækifæri til annarrar atvinnuuppbyggingar eru af skornum skammti. Það hefur haft mjög jákvæð áhrif á byggðalögin, þar er nú kraftmikið atvinnulíf eins og á suðurfjörðum Vestfjarða og á sunnanverðum Austfjörðum þar sem mikil umskipti hafa orðið. Þessi vöxtur gerir svo að verkum að meira er um að vera hjá okkur,” segir Gunnar Örn, en alls starfa 9 manns hjá Laxá og nam velta félagsins tæpum 2 milljörðum króna. Starfsemi er í gangi í verksmiðjunni í 12 tíma yfir veturinn en þegar framleiðslan er mest síðsumars og fram á haust er hún keyrð á tveimur 8 tíma vöktum á sólarhring. Síldarvinnslan í Neskaupstað á stærstan hluta í Laxá, eða 67%, Akureyrarbær 21% og Tækifæri og fleiri aðilar eiga 12%.

Sjáum hver þróunin í greininni verður

„Reksturinn hefur gengið vel undanfarin ár og helst þar í hendur við hraða uppbyggingu í fiskeldi hér

Fóðurverksmiðjan Laxá er staðsett á athafnasvæðinu við Krossanes á Akureyri.

Gunnar Örn Kristjánsson, framkvæmdastjóri Fóðurverksmiðjunnar Laxár.

á landi. Við framleiðum helmingi meira magn núna en við gerðum fyrir 10 árum og sjáum fram á að á næsta áratug munum við fullnýta alla okkar framleiðslugetu, fara upp í um 20 þúsund tonn á ári,” segir Gunnar Örn. Verksmiðjan sé vissulega komin til ára sinna, en tæki og búnaður góð og standi fyrir sínu. Engin áform séu á þessu stigi um fjárfrekar framkvæmdir við að reisa nýja verksmiðju, staðan er sú að með núverandi tækjabúnaði verksmiðjunnar er einungis hægt að framleiða fiskeldisfóður fyrir landeldið, ekki hið fituríka fóður sem þarf fyrir laxeldi í sjókvíum. Til að framleiða fituríkt fóður fyrir laxeldi í sjó þyrfi að ráðast í 400 milljón króna fjárfestingu í

verksmiðjunni. Gunnar segir að laus afkastageta hennar yrði lengi að greiða þá fjárfestingu niður.

„Við stöndum á hliðarlínunni ef svo má segja, ætlum að sjá hverju fram vindur, hver þróunin verður og að meiri stöðugleiki skapist í atvinnugreininni áður en við tökum ákvörðun um miklar fjárfestingar í nýrri verksmiðju,” segir hann.

Aukin repjuræktun spennandi möguleiki

Öll framleiðsla Laxár fer á innanlandsmarkaði, í samkeppni við Fóðurblönduna sem framleiðir um 2 þúsund tonn og innflutt fiskafóður sem er um 18 þúsund tonn. „Hjá okkur er rík áhersla lögð á gæðin, við nýtum einungis gæðahræfni í okkar fóður sem eru náttúruleg og án erfðabreytinga. Yfir helmingur af hræfninu er innlent fiskimjöl og lýsi, en í okkar framleiðslu er mun herra hlutfall af bæði fiskimjöli og lýsi en í innflutta föðri. Með því að nýta innlent hræfni er kolefnissporið einnig minna. Við sjáum mjög spennandi möguleika vera að skapast með aukinni repjuræktun hér á landi sem vel nýtist í fiskafóður á móti lýsi og að hluta á móti fiskimjöli, þannig að það er margvíslegt að gerast í þessum geira atvinnulífsins,” segir Gunnar Örn.

/MPD

Undanfarin ár hafa um 10 þúsund tonn af fiskafóðri verið framleidd hjá Laxá, en með vaxandi fiskeldi hér á landi er gert ráð fyrir að á næsta áratug verði framleiðslugetan fullnýtt og framleiðslan fari í 20 þúsund tonn.

ORMSSON Sparidagar

fyrir heimilin í landinu

hefst
8. ágúst

AEG

914 913 410

ÞVOTTAVÉL

8 KG. 1400 SN.

Rétt verð: 99.900,-

Sparidagaverð: 79.920,-

20%

Tilboð

Afslættir Verðlækkun

AEG

916 097 952

PURRKARI

8 KG. Barkarlaus.

Rétt verð: 109.900,-

Sparidagaverð: 87.920,-

20%

brabantia

Prífalegu
ruslaföturnar.
Margar gerðir og
gott úrval lita.

25%

Á SPARIDÖGUM fást bestu kjör á flestum vöruflokkum og góð greiðslukjör. Viðskiptavinir fá á annað þúsund stór tæki afhent eða heimsend. Smærri tæki og hlutir seljast einnig í þúsundavís. Sparidagar standa næstu daga og nýjar vörur bætast við í vöruúrvalið á tímabilinu. Nýtið ykkur bestu verðin og bestu kjörin á fjölbreyttum gæðavörum ORMSSON.

Tefal

Þetta merki hefur
verið hjá Ormsson
í 28 ár. Það köllum
við meðmæli.

25%

AEG

20%

**TILBOÐSVERÐ Á
ÖLLUM RYKSUGUM**

AEG

AT7800

Brauðrist

af bestu gerð.

Sparidagaverð:

7.425,-

25%

SAMSUNG

**Þvottavélar, þurrkarar, uppvottavélar,
frysti- og kælikápar á SPARIDAGAVERÐI**

Pioneer

hljómtækjastæða

PIX-EM26-B

CD, Útvarp 20 stöðva
minni, Loftnet, Audio-
In, MP3 stuðningur,
Hljómstillir, USB tengi.

Verð áður kr. 25.900,-

SPARIDAGAVERÐ: 18.900,-

Pioneer

Skullcandy

HEYRNARTÓL
Í ÚRVALI

25%

Nintendo

TÖLVULEIKIR

Wii U
3DS

20%

SAMSUNG

Ekta UHD 4K

UE43" MU6175.....kr. 99.900,-

UE49" MU6175.....kr. 119.900,-

UE55" MU6175.....kr. 129.900,-

UE65" MU6175.....kr. 229.900,-

Öll þessi tæki hafa: Raunverulega UHD 4K myndvinnslu,
þráðlaus samskipti um Bluetooth við Soundbar eða
heyrnartól. Speglni á mynd við önnur snjalltæki.
Myndgæði 1300 PQI. Forðumst eftirlíkingar.

SAMSUNG

Gerð: Premium Ultra HD / Sería: 9 / Stærð: 55" - 138cm / Upplausn: 3840
x 2160 / Curved: Já / 10Bit: Já / Ultra Black: Já / PQI: 2700 / HDR: 1000

Verð áður kr. 269.900,-

SPARIDAGAVERÐ: 229.900,-

Opnunartímar:

Virka daga 10-18

Lokað laugardaga í sumar

ormsson

FYRIR HEIMILIN Í LANDINU

ORMSSON

LÁGMÚLA 8 · SÍMI 530 2800

Netverslun

ORMSSON.IS

ORMSSON

Greiðslukjör

Vaxtalaust
í allt að 12 mánuði

ORMSSON
KEFLAVÍK
SÍMI 421 1535

ORMSSON
PRISTUR-ÍSAFIRÐI
SÍMI 456 4751

KS
SAUBÁRKROKI
SÍMI 455 4500

SR BYGG
SIGLUFIRÐI
SÍMI 467 1559

ORMSSON
AKUREYRI
SÍMI 461 5000

PENNINN
HÚSAVÍK
SÍMI 464 1515

ORMSSON
VÍK - EGILSTÖÐUM
SÍMI 4712038

ORMSSON
PAN-NESKAUPSSTAÐ
SÍMI 477 1900

ORMSSON
ÁRVIRKINN-SELFÖSSI
SÍMI 480 1160

GEISLI
VESTMANNAEYJUM
SÍMI 481 3333

TÆKNIBORG
BORGARNESI
SÍMI 422 2211

OMNIS
AKRANESI
SÍMI 433 0300

BLÓMSTURVELLIR
HELLISSANDI
SÍMI 436 6655

FRÉTTIR

Umferð um innanlandsflugvelli: Færri farþegar á fyrri helmingi ársins en á sama tíma í fyrra

Farþegum á innanlandsflugvöllum fækkaði um ríflega 8 þúsund á fyrri helmingi þessa árs miðað við sama tímabil í fyrra. Bretlandsflug frá Akureyri vegur upp á móti samdrættinum.

377 þúsund farþegar

Rétt rúmlega 377 þúsund farþegar fóru um flugvelli landsins á fyrri helmingi árs ef Keflavíkurlugvöllur er frátalinn. Þetta er rúmlega 8 þúsund færri farþegar en á sama tímabili í fyrra. Ef lítið er til fyrstu sex mánaða áranna á undan hefur fjöldinn í ár verið rétt undir meðaltalinu, sem er um 388 þúsund, á þessari öld. Þó ber að hafa í huga að hinn mikli fjöldi sem nýtti sér innanlandsflugið árin 2000, 2007 og 2008 hífir upp meðaltalið.

5% fækkun farþega um Reykjavíkurlugvöll

Á fyrri helmingi þessa árs fækkaði farþegum á Reykjavíkurlugvelli um nærri 5 af hundraði en samdrátturinn var minni á Egilsstöðum. Um flugstöðina á Akureyri fóru hins vegar fleiri en á sama tíma í fyrra en horfa verður til þess að 3.525 farþegar flugu milli Akureyrar og Bretlands fyrstu þrjá mánuði ársins samkvæmt tölum frá breskum flugmálafyrirvöldum. Um var að ræða leiguflug á vegum bresku ferðaskrifstofunnar Super Break og því ekki farþegar í innanlandsflugi. Þetta var í fyrsta skipti sem þessar ferðir voru í boði og ef ekki hefði komið til þeirra hefði þróunin á flugstöðinni á Akureyri verið neikvæð í ár líkt og í Reykjavík og Egilsstöðum.

Beint flug til útlanda hífir upp flugumferð frá Akureyrarflugvelli.

Flugi hætt á Sauðárkrók

Í tölum Isavia er farþega fjöldinn á öðrum flugvöllum ekki sundurliðaður. Þar sést til að mynda ekki hversu margir nýttu sér ferðir Ernis til Sauðárkróks en tilraun flugfélagsins til að halda úti áætlunarferðum þangað frá Reykjavík var hætt nú í sumarbyrjun.

Þegar tölur í innanlandsflugi eru skoðaðar verður líka að hafa í huga að Air Iceland Connect hefur frá því í ársbyrjun í fyrra boðið upp á beinar ferðir frá Akureyri til Keflavíkurlugvallar. Sú þjónusta er aðeins í boði fyrir þá sem eru að koma úr eða á leið í millilandaflug og þar er því ekki um að ræða hefðbundnið innanlandsflug. Flugfélagið hefur gert hlé á þessum áætlunarferðum í sumar en tekur þráðinn upp í haust. Þetta kemur fram á vefnum túristi.is.

Birkið í Hallormsstaðaskógi og víðar á Héraði er brúnleitt af biti haustfeta og tígulvefara.

Mynd / Pétur Halldórsson

Birkið mikið nagað á Héraði

Birki er nú víða brúnleitt að sjá á Héraði vegna fiðrildalirfa sem hafa náð sér vel á strik þar í sumar. Skil sjást í hliðum og ofan þeirra er skógurinn grænn.

Þór Þorfinnsson, skógarvörður á Austurlandi, telur að helsti sökudólgurinn sé haustfeti og tígulvefari, fiðrildalirfur sem náð hafa að fjölga sér mikið í sumar, til dæmis í Hallormsstaðaskógi.

Ekki sömu skaðvaldar og í pétubýlinu

Enn hefur ekki borið á þeim nýju skaðvöldum eystra sem farnir eru að herja á birkið á höfuðborgarsvæðinu, á Akureyri og víðar, svo sem birkikembu og birkþélu. Því eru

það fyrst og fremst fiðrildalirfurnar sem gera birkið brúnt eystra. Þetta kemur fram á vef Skógræktarinnar, skogur.is.

Vorið var hagstætt gróðri

Góður vöxtur er í barrtrjám í skógum eystra líkt og verið hefur undanfarin sumur. Árið í fyrra hafi verið hagstætt öllum trjágróðri austanlands, en mikið ryð hafi þó verið í birkiskóginum það árið. Vorið var hagstætt gróðri þetta árið og án voffrosta. Maí og júní komu með hlýindum. Vænta má þess að trén grænki nú aftur þegar lirfurnar hverfa úr trjánum en óvist er hversu mjög ryðsveppurinn nær sér á strik í sumar. Hlýindi og þurrviðri gætu þó orðið til þess að slá á ryðið. /MPB

Samstarfsverkefni um stofnun þjóðgarðs á miðhálandinu:

Gæta þarf hagsmuna bænda

Hálendið er samstarfsverkefni fjölmargra samtaka sem vilja standa vörð um náttúru miðhálandisins. Stjórnarmaður í Bændasamtökum Íslands segir að gæta þurfi hagsmuna bænda verði þjóðgarðurinn að veruleika.

Tuttugu og átta samtök í náttúruvernd og útivist, auk samtaka fyrirtækja í ferðaþjónustu, hafa skrifað undir viljayfirlýsingu um stofnun þjóðgarðs á miðhálandinu.

Á heimasíðunni halendi.is segir meðal annars að miðhálandi Íslands sé eitt stærsta landsvæði í Evrópu sem aldrei hefur verið numið af mönnum. Sérstaða svæðisins felst í einstakri náttúru, gróðurvinjum, jarðfræði og landmótun, einstöku samspili elds og íss, óviðjafnanlegum andstæðum í landslagi og viðernum sem eru talin meðal síðustu stóru viðerna Evrópu.

Skipulagsvaldið tekið af sveitarfélögunum

Gunnar Kr. Eiríksson, bóndi Túnsbergi og stjórnarmaður í BÍ, segir að með stofnun h á l e n d i s - þjóðgarðs sé verið að taka skipulagsvaldið af sveitarfélögunum og færa það til ríkisins.

Gunnar Kr. Eiríksson.

„Stærstur hluti svæðisins sem um er að ræða eru þjóðlendur og eitt af því sem þarf að gæta að er hvernig hálendið verður nýtt. Má þar nefna upprekstur og alla almenna umferð um hálendið, hvort heldur er gangandi, riðandi eða á vélknúnum

ökutækjum. Ég sé fyrir mér að það verði settar einhvers konar skorður hvað nýtingu varðar í þjóðgarðinum, en tel að við verðum að gæta hagsmuna bænda hvað það varðar og alls almennings í landinu.

Ég vil ekki að þegar upp verður staðið, verði allt bannað, eins og beit, umferð ökutækja og hrossa, nema gegn sérstökum undanþágum.

Hugmyndin um hálendisþjóðgarð er á umræðustigi enn sem komið er. Nauðsynlegt væri að koma að málinu strax og ræða um það í sátt og samlyndi allt frá upphafi.

Aðkoma bænda að málinu er í gegnum sveitarstjórnir og hagsmunafélög og tel ég æskilegt að fulltrúar þeirra fundi með umhverfisráðherra sem fyrst um málið,“ segir Gunnar. /VH

Landbúnaðarháskóli Íslands:

Aðeins 25 til 30 búfræðingar útskrifast á ári

Á hverju ári berast milli 40 og 60 umsóknir í búfræðinám Landbúnaðarháskóla Íslands en vegna fjárskorts eru einungis teknir inn 25 til 30 nemendur. Fjöldi nemenda í búvísindum á BS-stigi er um 25.

Alls bástu LbhÍ 350 umsóknir um nám næsta skólaár, þar af um 160 í starfsmenntanám, búfræði og í garðyrkju.

Stjórnarmaður í Bændasamtökunum telur útskrifaða nemendur í búfræði ekki standa undir nauðsynlegri endurnýjun í landbúnaði. Auk þess sem skortur er á nemendum í meistara- og doktorsnám við Landbúnaðarháskóla Íslands.

Einar Ófeigur Björnsson, bóndi að Lóni II og stjórnarmaður í Bændasamtökum Íslands, segist hafa áhyggjur af starfi Landbúnaðarháskóla Íslands og segir skólann ekki útskrifa nægilega marga búfræðinga til að standa undir nauðsynlegri endurnýjun í landbúnaði. Hann segir að annað hvert ár þurfi að taka inn fleiri nemendur í búfræðideild skólans eða leita þurfi samstarfs við einhverja framhaldsskóla svo að hægt sé að ljúka búfræðinámi frá þeim.

Nauðsynlegt að fjölga útskrifuðum búfræðingum

„Mér skilst að það útskrifist tæpir 30 búfræðingar á ári og ef við gefum okkur að bændur í landinu séu um 3.000 þá tekur um hundrað ár að endurnýja bændastéttina, að því gefnu að allir útskrifaðir búfræðingar gerist bændur. Þannig er það þó ekki því að það má gefa sér að sex til tíu af þessum 30 fari í framhaldsnám og ekki allir sem fara í búskap, eins og allir vita, og fara til annarra starfa. Ég held því að gróft áætlað getum við gefið okkur að hámark 15 útskrifaðir búfræðingar á ári fari í almennan búskap sem þýðir að það tekur 200 ár að endurnýja bændastéttina og það er of langur tími.

Einar segir að þessi staða sé búin að vera viðvarandi lengi. „Mér skilst að aðsókn í bændadeildina sé næg en að það sé ekki nema hluti umsækjenda tekinn inn. Fljótt á lítið sýnist mér að ef við viljum hafa menntaða bændastétt í landinu þá þarf að lágmarki að útskrifa um 45 búfræðinga á ári og hugsanlega 60 ef vel á að vera.“

Að sögn Einars hefur þróun í landbúnaði undanfarin ár verið sú að búum fækkar og þau stækka og bændum hefur verið að fækka en það kemur að endamörkum í því.

Einar Ófeigur Björnsson.

„Það sem sló mig í ræðum við útskrift á Hvanneyri í vor var að enginn ræðumanna minnstist á bændadeildina og öll áherslan var lögð á háskólahluta námsins við skólann og það nefndi enginn að það þyrfti að standa vörð um búfræðinamið.

Persónulega er ég á því að það ætti að koma á búfræðibraut í einhverjum framhaldsskólum þar sem hægt er að læra búfræði. Námið á Hvanneyri er mörgum nemendum dýrt, sérstaklega þeim sem koma langt að, og því æskilegt að það sé boðið upp á búfræðinám nærri heimabyggð.“

Tveggja ára nám

Búfræðinám við Landbúnaðarháskóla Íslands er tveggja ára nám á starfsmenntasviði, bæði staðarnám og fjarnám. Markmið búfræðináms er að auka þekkingu og færni einstaklingsins til að takast á við búrekstur og alhliða landbúnaðarstörf, ekki síst á sviði rekstrar, bútækni, jarð- og búfjárræktar.

Ólöf Ósk Guðmundsdóttir, landbúnaðarfræðingur og brautarstjóri búfræðideildar Landbúnaðarháskóla Íslands, segir að síðustu ár hafi 25 til 30 nemendur útskrifast sem búfræðingar á ári.

Aðspurð hvort það sé nægur fjöldi til að mæta endurnýjun í bændastétt

segir Ólöf að skólinn sé ekki með neina stefnu hvað það varðar. „Aðsóknin að skólanum er meiri en hann nær að anna. Umsóknir á ári eru milli 40 og 60 en við getum ekki tekið inn nema 25 til 30 nemendur á ári vegna fjárskorts. Það vantar einnig fleiri kennara og til að ráða fleiri kennara þarf meira fjármagn og það er pólitísk ákvörðun.“

Ólöf segir í sjálfu sér snúið að reka háskóla með starfsmenntadeild en að metnaður fyrir búfræðideild skólans sé mikill og engu minni en fyrir öðru námi hjá Landbúnaðarháskólanum enda deildin mikilvæg.

„Næstkomandi vetur verða teknir inn 25 staðarnemar og 10 nemar í fjarnámi og er það í fyrsta sinn í nokkur ár sem teknir eru inn fjarnemar sem koma til okkar í starfbundnar lotur nokkrum sinnum á ári.“

Skortur á meistara- og doktorsnemunum

Samkvæmt upplýsingum B i r n u K r i s t í n a r B a l d u r s - d ó t t u r , brautarstjóra búvísinda-deildar LbhÍ, er fjöldi umsækjenda í BS-nám í búvísindum svipaður og undanfarin ár.

„Nemendur í búvísindum sem útskrifast með BS-próf hafa verið 25 á ári og stór hluti þeirra fer í búskap að náminu loknu en minna um að þeir fari í framhaldsnám og í raun skortur á nemendum í meistara- og doktorsnámi.“

Góð aðsókn í garðyrkjunám

Í garðyrkjunám að Reykjum bástu 73 umsóknir og eru flestar þeirra í garðyrkjuframleiðslu. Það er sambærilegt og þegar tekið var síðast inn í skólann fyrir tveimur árum. /VH

Ólöf Ósk Guðmundsdóttir.

Birna Kristín Baldursdóttir.

Fyrirtækið „Býlið okkar“ auglýsir jurtamjólk án búvörusamninga:

Í fullri samkeppni á mjólkurvörumarkaði

– Hét áður Kú Mjólkurbú og er í eigu Ölgerðarinnar. Framleiða áfram osta og sýrðan rjóma úr íslenskri kúamjólk

Fyrirtækið Býlið okkar ehf. setti nýverið á markað jurtamjólkina Heiðu og hefur farið fyrir brjóstíð á mörgum að fyrirtækið auglýsi vöruna án búvörusamninga og með stutt kolefnisfótspor.

Guðni Þór Sigurjónsson, framkvæmdastjóri Býlisins okkar, segir að um 90% af drykknum sé íslenskt vatn og hluti af umbúðunum framleiddur úr endurnýjanlegum hráefnum úr plönturíkinu og því standi þeir fyllilega við markaðssetningu á vörunni. Það geri þeir þrátt fyrir að hluti hráefnisins, möndullur og hafrar, komi um þó nokkurn veg og sé að öllum líkindum ríkisstyrkt af einhverju tagi í því landi sem það kemur frá.

Íslandi. Býlið flytur inn hafræpykknið frá Hollandi og hafrarnir eru meðal annars ræktaðir þar. Samsetning jurtamjólkurinnar er þannig að um

Guðni Þór Sigurjónsson, framkvæmdastjóri Býlisins okkar, segir um 90% af Heiðu-drykknum vera íslenskt vatn. Mynd / TB

90% af haframjólkinni er íslenskt vatn, en í 1 lítra af jurtamjólk þarf um það bil 0,1 kg af hafræpykkni. Í 1 lítra af kúamjólk þarf hins vegar umtalsvert meira af kjarnfóðri ef marka má upplýsingar á vef Búnaðarsambands Suðurlands, en þar er talað um allt að 450 grömm í 1 lítra. Það nægir því í raun að horfa eingöngu til flutnings á þessum tveimur þáttum við að það blasi við að jurtamjólkinn Heiða hefur mun minna kolefnisspor en hefðbundin kúamjólk og einnig önnur jurtamjólk.“ /ehg og TB

„Heiða er bragðgóður valkostur fyrir þá sem vilja drekka og borða meira úr jurtaríkinu“, segir á vef Heiðu, www.heiða.is.

Hét áður Kú

Býlið okkar ehf., hét áður Kú Mjólkurbú en nafninu var breytt um mitt ár 2017 eftir að Ölgerðin keypti fyrirtækið. Það hefur aðsetur í Kópavogi og framleiðir áður nefnda jurtamjólk en líka osta og fleiri mjólkurvörur undir merkjum Kú. Einnig framleiðir fyrirtækið sérmerktar vörur fyrir Bónus, s.s. AB-mjólk og sýrðan rjóma. Kúamjólkinn sem notuð er í framleiðslunni er öll íslensk og keypt í lausu máli af Auðhumlu.

„Býlið framleiðir, flytur inn, selur og dreifir gæðavörum úr hráefnum sem hægt er að rekja beint til býlis. Býlið leggur sig fram um að hafa á boðstólum gæðavörur og setur neytandann í fyrsta sætið, ekki kerfið. Kú tekur þátt í fullri samkeppni á mjólkurvörumarkaðnum með hágæðavörum og er ekki á spenunum. Býlið leggur á borð fyrir framtíðina og því má vænta frekari fregna á“ næstu mánuðum af nýjum vörum,“ segir Guðni Þór Sigurjónsson, framkvæmdastjóri Býlisins okkar.

Innflutt þykki og 90% vatn

Heiða er nýkomin á markað í helstu verslunum landsins og viðtökurnar hafa verið mjög góðar, að sögn Guðna Þórs.

„Heiða er fersk og bragðgóð jurtamjólk og því algjörlega einstök á þessum markaði enda hefur hingað til aðeins verið boðið upp á G-vörur sem hafa lakari bragðgæði. Umhverfislega er sömu sögu að segja, Heiða ber höfuð og herðar yfir samkeppnina þar sem Býlið flytur inn þykki og um 90% af drykknum er íslenskt vatn. Umbúðimar, sem eru úr náttúrulegum brúnpappa, eru fluttar inn samþjappaðar og er því ekki verið að flytja vökva né loft á milli landa. Þessu til viðbótar má benda á að tapparnir eru framleiddir úr endurnýjanlegum hráefnum úr plönturíkinu,“ útskýrir Guðni Þór og bætir við:

„Heiða er ekki niðurgreidd og styrkt í gegnum búvörusamninga eins og hefðbundnar mjólkurvörur á

Sveita Sæla 2018

LANDBÚNAÐARSÝNING OG BÆNDAHÁTÍÐ

LAUGARDAGINN 18. ÁGÚST Í REIÐHÖLLINNÍ SVAÐASTAÐIR Í SKAGAFIRÐI

Sýningin er opin frá kl. 10:00–17:00 og er aðgangur ókeypis.

DAGSKRÁ

Föstudagur 17. ágúst

Fákaflug: Forkeppni í B-flokki, ungmennaflokki, A-flokki og tölti.

Laugardagur 18. ágúst

10:00 **Sýningin opnuð**
Handverksmarkaður, vélasýning, fyrirtækjasýning og sveitamarkaður – Beint frá býli, hoppukastalar, dýragarður og veitingasala.

10:00-17:00 **Fákaflug:** Forkeppni í barnaflokki og unglingaflokki, Polla-flokkur, 100m skeið, B-úrslit í A flokki, B-úrslit í B flokki, úrslit í ungmennaflokki, úrslit í C1 og B-úrslit í Tölti.

11:00 Leikhópurinn Lotta – söngvasýrpa úr nokkrum ævintýrum.

11:30 Setning Sveita Sælu 2018

- Tónlistaratriði
- Katrín Jakobsdóttir forsætisráðherra Íslands setur hátíðina.
- Formaður Landbúnaðarnefndar Skagafjarðar, Jóhannes H. Ríkharðsson, ávarpar gesti.
- Tónlistaratriði

12:30 Hrutadómar/Hrutapukl.

13:00 Heitjárnningar.

13:30 Smalahundasýning.

14:00 Hvolpasveitin mætir í heimsókn.

14:30 Kálfasýning.

15:30 Gunni og Felix stíga á stökk.

17:00 Sýningu lýkur.

Sunnudagur 19. ágúst

Fákaflug: Úrslit í barnaflokki, úrslit í unglingaflokki, A-úrslit í B-flokki, A-úrslit í A-flokki og A-úrslit í tölti!

10:00 Opin bú í Skagafirði

- Kúabúið á Vöglum í Blönduhlíð frá kl. 10:00-15:00.
- Hulduland Hegranses frá kl. 10:00-15:00.
- Sauðfjór- og ferðapjónustubúið Brúnastöðum í Fljótum frá kl. 10:00-15:00.
- Kúabúið Sólheimum í Sæmundarhlíð frá kl. 12:00-17:00.

Gestastofa Sútarans og Sjávarleður
verða einnig með opið frá kl. 08:00-12:00 á sunnudeginum. Tilvalið að kíkja og kynnast aukaafurðum landbúnaðarins.

Búminjasafnið Lindabæ í Sæmundarhlíð verður opið á laugardegnum frá kl. 16:00-19:00 og á sunnudeginum frá kl. 13:00-18:00.
Aðgangseyrir á safnið er kr. 1000

VÉLA OG FYRIRTÆKJA SÝNING : HÚSDÝRAGARÐUR : OPIN BÚ Í SKAGAFIRÐI
SVEITAMARKAÐUR – BEINT FRÁ BÝLI : HOPPUKASTALAR : FÁKAFLUG

Veitingasala er á vegum Kiwanisklúbbsins Freyju – allur ágóði rennur til góðra málefna í heimabyggð.

Athugið! Þeim sem vilja panta fyrirtækjabása eða handverksborð er bent á að hafa samband við Sigurlaugu Vordísi Eysteinsdóttur í síma 659 9016 eða með tölvupósti á vordisin@gmail.com

Búgreinafélögin í Skagafirði

Búnaðarsamband Skagafjarðar

FRÉTTIR

Skógarbændur stíga fram á ritvöllinn

Landssamtök skógareigenda munu á næstu misserum standa fyrir reglulegum skrifum um skógræktarmál í Bændablaðinu undir heitinu „Við skógareigendur“. Í fyrra fögnuðu samtökin tuttugasta aldursárinu og eru félagsmenn á áttunda hundrað.

Hlynur Gauti Sigurðsson, framkvæmdastjóri Landssamtaka skógarbænda, segir að í ellefu ár hafi samtökin gefið út tímaritið „Við skógareigendur“ og þar hafi að jafnaði birst um tuttugu greinar á ári hverju tengdar skógum og störfum skógarbænda. „Nú eru breyttir tímar því „Við skógareigendur“ verða nú í pistlaformi í Bændablaðinu. Það er okkur skógarbændum mikill heiður að fá að vinna með svo vinsælu og víðlesnu blaði. Megi Bændablaðið vaxa og dafna svo vel sem skógar hér í landi,“ segir Hlynur Gauti.

Fyrsta grein skógarbænda birtist í þessu tölublaði á bls. 34. Hún fjallar um skemmtilegt dæmi um viðarnytj-

Hlynur Gauti Sigurðsson, framkvæmdastjóri Landssamtaka skógarbænda.

ar og er eftir þau Sigríði Hjartar og Stefán Guðbergsson í Múlakoti.

/TB

Miðhálsskógur hefur um tíðina verið drjúg uppspretta jólatrjáa en aðrar timburnytjar eins og borðviður og kurlviður fara einnig ört vaxandi.

Myndir / Skógræktarfélag Eyfirðinga

Skógræktarfélag Eyfirðinga:

Gróðursett í jólatrjálendur að Miðhálsstöðum

Sú hefð hefur skapast hjá Skógræktarfélagi Eyfirðinga að stjórnarfolk kemur saman ásamt fjölskyldum og gróðursetur í jólatrjálendur félagsins. Þetta árið var haldið í Miðhálsstaði í Óxnadal, 1.000 plöntum af blágreni og rauðgreni var komið í jörð og að verki loknu voru grillaðar pylsur og farið í stutta skoðunarferð um skóginn.

Félagið hefur stundað skógrækt á Miðhálsstöðum frá því um miðja síðustu öld og hefur skógurinn um tíðina verið drjúg uppspretta jólatrjáa en aðrar timburnytjar, t.d. borðviður og kurlviður, fara einnig ört vaxandi.

Réð ekki við girðingakostnaðinn

Skógræktarfélag Eyfirðinga fékk umráðarétt yfir eyðibýlinu Miðhálsstöðum árið 1942 en var fjárvana og réð ekki við girðingarkostnaðinn. Skógrækt ríkisins var þá fengin til verksins og hafði með Miðhálsstaði að gera til 1950 að gert var samkomulag um að S.E. tæki við landinu að nýju. Svæðið var loks girt á árunum 1950–1951, alls um 50 ha lands. Árið 1972 var girðingin síðan stækkuð og er nú 70 ha.

Frá upphafi var vitað um birkileifar í smáum stíl á Miðhálsstöðum og gerðu menn sér vonir um sjálfgæðslu birkiskógar eftir friðun. Fljótlega kom í ljós að þær vonir rættust ekki, enda landið þurrt og hrjóstrugt að mestu leyti.

Skógræktarfélag Eyfirðinga hefur stundað skógrækt á Miðhálsstöðum frá því um miðja síðustu öld.

Rauðgrenið dafnar ekki í rýru landi

Gróðursett var af kappi í landið frá 1952–1965 og voru sjálfbóðaliðar atkvæðamiklir þar sem víðar í reitum félagsins. Eftir stækkun girðingar kom kippur í gróðursetningar sem og einnig síðustu árin fyrir aldamótin. Árangur er þó misjafn, sem dæmi var mikið plantað af rauðgreni sem ekki náði að dafna í svo rýru landi, en betur hefur gengið með lerki, blágreni og stafafuru.

Sveppir í stað berja

Miðhálsstaðir vour lengi annálað berjaland, en dregið hefur úr berjasprettu á þessum slóðum vegna gróðurfarsbreytinga í kjölfar friðunar og ræktunar. Í staðinn má á svæðinu finna gjöfular furusveppaslóðir og athyglisverðar tegundir sambýlissveppa furu hafa fundist í reitnum.

/MPB

Rúllurnar á Vestri-Reyni undir Akrafjalli eru stórskemmdar eftir mávinn. Kostnaðarsamt er fyrir bændur að endurpakka heyrúllum þegar svona háttar.

Mynd / Haraldur Benediktsson

Mávurinn, múkkinn og vargurinn:

Fuglar valda skemmdum á heyrúllum

– Bændur með ráð undir rífi hverju en baráttan er hörð og óvægjin

Það er fátt sem ergir bændur meira en að verða fyrir skemmdum á heyfeng. Tíðin hefur verið mörgum óhagstæð, sér í lagi á Suður- og Vesturlandi. Vonbrigðin verða því ennþá meiri ef fuglar náttúrunnar taka upp á því að skemma rúllurnar með því að gera göt á plastið og hleypa þannig súrefni inn í rúlluna með tilheyrandi skemmdum. Því þarf að endurpakka rúllunni með tilheyrandi aukakostnaði.

Virðast sjá æti undir plastinu

Fuglar eins og mávar, hettumávar, kríur og ýmsir smáfuglar jafnvel virðast halda að æti sé að finna í rúllunum. Einhver munur virðist vera á því hvort notuð eru bönd, net eða filma (nærfilma) á rúllurnar, því fuglar virðast sækja frekar á rúllur þar sem band eða net er notað. Hugsanlegt er að fuglinn telji sig sjá orm eða annað ætilegt undir plastinu, en filman virðist ekki vera eins girnileg. Reynsla bænda er þó misjöfn eftir svæðum.

Þeir bændur sem hafa gefið ráð í þessum efnunum telja margir að litur plastins skipti máli. Sumir telja að fuglar sækji minna í svart plast, aðrir að grænt plast haldi þeim frá og enn aðrir að svart og hvítt til skiptis sé galdralausnin. Það er vandasamt að fullyrða nokkuð um hvað sé árangursríkast í þeim efnunum, það eru skiptar skoðanir meðal bænda um þetta eins og margt annað.

Ýmsar aðrar aðferðir

Til að reyna að líkja eftir hettum í náttúrunni hafa bændur tekið upp á því að mála augu ofan á rúllur og reyna að halda varginum þannig frá. Fuglar virðast fælast rauðan lit og því er hann gjarnan notaður í augastein. Þær tilraunir sem nú þegar hafa verið gerðar hafa skilað talsverðum árangri. Hafa þarf snarar hendur því fuglinn sækir mjög fljótt í rúllurnar eftir að þær lenda á túninu. Þó að bændur reyni að bjarga rúllunum eins fljótt og unnt er heim í stæðu er fuglinn oft fljótari til. Sú aðferð að láta rúllur standa upp á endann hefur borið árangur hjá bændum. Þannig er plastið þykkara sem snýr upp í himininn og fuglinn

Mávurinn sækir ekki eingöngu æti við sjávarsíðuna heldur freistast hann í heyrúllur bænda.

Mynd / ÁB

Geisladiskar endurspegla sólarljósi sem virðist fæla fugla frá. Ekki er gerður greinarmunur á árangri eftir innihaldi geisladiskanna! Ingibjörg Rannveig Ingólfssdóttir í Ásgarði hefur góða reynslu af þessari aðferð.

Mynd / IRI

sér jafnvel ekki eins vel í gegnum plastið. Eins er það betur varið ef fuglar reyna að plokka í það.

Gott að breiða net yfir stæður

Yfirleitt sækja fuglarnir aðeins í rúllur sem standa úti á túnunum. Þó eru dæmi um að þeir leiti í stæður og valdi þar skemmdum. Gott ráð til að verjast slíku er að setja net yfir stæðuna og dekk eða annað sem heldur netinu frá beinni snertingu við stæðuna. Þannig á fuglinn erfiðara með að kroppa í rúllurnar með tilheyrandi skemmdum. Eins vilja sumir meina að betra sé að raða rúllum upp á endann til að verja stæðuna betur, þá snúi þykkara plastlag upp í loftið, og eins niður að jörðinni. Hvor aðferðin sé betri skal látið liggja á milli hluta, en albest er að koma rúllum eins fljótt og auðið er heim af túnunum og í stæðu. Þannig er dregið verulega úr skemmdum.

Elín Guðjónsdóttir á Þverlæk í Holtum hefur gert tilraunir með að mála augu á rúllurnar með góðum árangri. Mávurinn fælist rauða litinn og stóru augun.

Mynd / EG

Ef tilefni þykir til er gott að strengja net yfir eins og áður segir. Hver aðferð hefur skilað árangri, mismiklum á milli bæja. Þegar raðað er í rúllustæðu þarf að huga vel að frárænnslu, að vatn geti ekki myndað tjarnir eða polla. Einnig er mikilvægt að planið sé slétt og að engir oddhvassir aðskotahlutir séu í planinu sem valdið geta skemmdum á plastinu. Eins þarf að huga að aðgengi annarra dýra að stæðunni og girða af ef nauðsyn krefst.

Misheppnað varp og kuldatið

Fuglarnir virðast vera mun ágengari á sumum svæðum en áður. Þannig greinir Haraldur Benediktsson, bóndi á Vestra-Reyni við Akrafjall, frá því á Facebook-síðu sinni að fuglarnir ráðist á rúllurnar nánast beint af pökkunarborðinu. Hann er með þá kenningu að varp fuglanna hafi misfarist í sumar og að hrjóstrugt og kalt veðurfar haldi ormum í skefjum og minnki þannig fæðuframboð fyrir fuglana. Á þeirra svæði hafi fuglinn ekki sótt mikið í rúllurnar, en nú sé enginn friður og endurpakka hafi þurft stórum hluta heyfengsins.

/BR

GRÍPTU BOLTANN!

FRAMLEIÐNISJÓÐUR LANDBÚNAÐARINS OG RÁÐGJAFARMÍÐSTÖÐ
LANDBÚNAÐARINS STANDA Í ÁGÚSTMÁNUÐI FYRIR FUNDAHERFERÐ
MEÐ ÞAÐ MARKMIÐ AÐ HVETJA TIL NÝSKÖPUNAR Í SVEITUM.

Aðalfyrirlesari fundanna er Guðmundur Guðmundsson, landsliðsþjálfari í handbolta og mun hann flytja erindi sem ber nafnið leiðin til sigurs. Erindið fjallar um árangursríka markmiðssetningu og hvað þarf til að ná framúrskarandi árangri. Fjallað er um uppbyggingu liðsheildar, samskipti og innleiðingu breytinga.

Að auki verða fengnir til leiks reynsluboltar í sölu vöru og þjónustu beint frá býli, sem munu miðla af reynslu sinni varðandi þróun og markaðssetningu.

Þá verður erindi frá ráðunautum RML varðandi ýmsa sjóði sem hægt er að sækja styrki í, ásamt því hvernig umsóknarferlið fer fram.

22. ágúst kl. 20:00 Húnavatnssýslur - félagsheimilið Víðihlíð
23. Ágúst kl. 13:00 Strandasýsla - Sauðfjársetrið á Ströndum
24. Ágúst kl. 13:00 Dalasýsla - Dalabúð
28. Ágúst kl. 13:00 Skagafjarðarsýsla - félagsheimilið Hofsósi

Fundirnir verða öllum opnir og eru sem flestir hvattir til að mæta.

Mest seldu fjórhjól á Íslandi síðastliðin 3 ár!

Goes **Iron & Cobalt**
Fjölhæf fjórhjól á góðum verðum

Verð frá
1.259.000 með vsk

Austurvegur 69 - 800 Selfoss // Lónsbakki - 601 Akureyri // Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir // Sími 480 0400 // jotunn@jotunn.is // www.jotunn.is

VEIÐIFRÉTTIR

Æsa Sigurbjörg og Ísold Katla Ýr með fyrsta fiskinn. Mynd / Hrönn Thorarensen

Fyrsti fiskurinn

Systurnar Ísold og Æsa voru öflugar í veiðinni um helgina og voru ákveðnar í að fara ekki fisklausar heim úr veiðitúrnunum.

Það gekk upp hjá þeim systur, þar sem Ísold fékk sinn fyrsta fisk í ferðinni og var mjög stolt og ánægð með urriðann sem reyndist vera um fjögur pund. Æsa fékk sinn fyrsta fisk á sama aldri og reynsla hennar kom að góðum notum við að hjálpa litlu systur við löndunina. Fiskurinn tók maðk og náðist upp í Hítardal í ágætu veðri, nánast logn en skýjað.

Ísold Katla sagðist hafa verið rosalega spennit fyrir að fara að veiða og næstum því ekki sofnað kvöldið áður.

„Ég var að taka saman fullt af veiðidóti og gera allt tilbúið fyrir veiðiferðina, daginn áður. Mig langaði mikið að veiða fisk vegna þess að ég er yngst af systkinunum

og öll hin eru búnin að fá sinn fyrsta fisk og elstu bræður mínir eru líka búnir að fá fullt af löxum.

Ég var að veiða helgina áður en flóðið féll úr fjallinu á móti ánni, sem betur fer gerðist það ekki þegar ég var að veiða. Ég er búin að skoða myndir af fjallinu og flóðinu. Pabbi sagði að það hefði verið svo mikið vatn ánni, mesta sem hann hefði séð í 35 ár.

Ég fékk fisk sem mér fannst vera með mikið af doppum á og ég kallaði hann bara blettatígursfisk, þangað til að pabbi sagði mér að hann hétu urriði. Hundarnir mínir, Tumi og Elvis, urruðu á fiskinn og geltu mikið en róðu sig fljótlega.

Ég á eftir að fara í marga veiðitúra seinna og finnst mjög gaman að veiða,“ segir Ísold Katla Ýr í símaviðtali þar sem hún er stödd á Írlandi í skemmtiferð með fjölskyldu sinni.

Veiddu 111 grænlenskar bleikjur

Margir fara utan á hverju ári til veiða. Við heyrðum í veiðimanni sem var að koma frá Grænlandi, en þar veiða menn bleikjur. En mjög lítið er um lax þar, mest flottar bleikjur og sterkar.

„Loksins, loksins var komið að því: Bleikjuveiði á Grænlandi! Þessi ferð var búin að vera á óskalistanum hjá mér í fimm ár,“ sagði Hafþór Óskarsson, sem var að koma úr veiðiferð til Grænlands en þar er veitt á stöng og dýr skotin.

„Við lentum á Narsasuaq og þar tók á móti okkur Rasmus, sem sigldi með okkur í Lax-á búðirnar en siglingin tók rúma þrjá tíma. Það var skemmtileg upplifun að sigla á milli ísjakanna og upplifa þetta stórkostlega landslag. Þegar í búðirnar kom þá tók staðarhaldarinn á móti okkur, hann Bóbbó, sem sýndi okkur aðstæður og fór yfir allar öryggisreglur og veiðiplön næstu daga.

Við fórum á mismunandi veiðistaði og siglingin tók frá 5 mínútum og upp 70 í mínútur á milli veiðistaða. Ég hélt dagbók yfir veiðina. Þetta voru þrír dagar í veiði og við veiddum ca 5–7 tíma á dag.

Hafþór Óskarsson með flotta bleikju.

Mynd / Gísli

Við Gísli vorum með 111 bleikjur sem við lönduðum og þær voru á bilinu 45–63 cm langar bleikjurnar.

Á Grænlandi eru bleikjurnar vel haldnar og gífurlega sterkar og skemmtilegar í töku. Helstu flugur sem voru að gefa voru Nobblerar í skærum litum en einnig vorum við

að taka þær á Krókinn, blóðorm og nokkrar á þurrflugu líka. Það var alltaf leiðsögumaður með okkur og ef einhver veiðistaður var ekki að gefa þá var bara farið upp í bát og siglt á þann næsta. Ég mæli eindregið með þessum ferðum, þetta var mjög gaman,“ sagði Hafþór.

Enginn fiskur tekið enn þá

„Það er gaman að veiða en það hefur enginn fiskur tekið enn þá, kannski tekur hann bráðum,“ sagði Birkir Gunnarsson er við hittum hann við Hraunsá. Hún er í nágreppi Eyraðakka og Stokkseyrar og rennur úr Haflíðakotsvatni til sjávar í gegnum Skerflóð.

Sagt er að mikið sé af fiski í Haflíðakotsvatni en vatnið er einungis fimm metra yfir sjávarmáli en mest veiðist þar bleikja og líka sjóbirtingur.

Birkir Gunnarsson við Hraunsá, klár í veiðina.

Mynd / María Gunnarsdóttir

Birkir var þarna með tvo aðstoðarmenn, eða öllu heldur aðstoðarkonur, en flestir veiðimenn eru bara með einn. „Kannski fæ ég fisk á eftir, vona það,“ sagði Birkir

og kastaði fimlega fyrir fiska sem reyndar sáust illa í litaðri ánni. En hann var að kippa í og aldrei að vita hvenær hann tæki agn veiðimannsins unga.

ALHLIÐA VÉLAVERKSTÆÐI

- Allar almennar vélaviðgerðir
- Almenn renni- og fræsivinna
- Rennum og slípum sveifarása
- Málsprautum slitfleti, t.d. á tjakkstöngum
- Gerum við loftkælingu bíla
- Almenn suðuvinna
- Plönum hedd
- Tjakkaviðgerðir

Hafðu samband í síma 587 1300 og við sérsníðum lausn sem hentar þér!

KAPP

VÉLA-KÆLI & RENNIVERKSTÆÐI

Miðhraun 2 | 210 Garðabær | Sími 587 1300 | kapp@kapp.is | www.kapp.is

Varaformaður Norges bondelag um þurrkana í Noregi:

Nauðsynlegt að stjórnvöld stígi inn

Björn Gimming, varaformaður norsku Bændasamtakanna, býr á sveitabæ við Halden í Østfold-sveitarfélaginu í Noregi. Þar rekur fjölskyldan bú sem framleiðir nautakjöt og korn. Hann er svo lánsamur að hafa getað vökvæð að vild að undanförunu og telur því að hann muni sleppa við að þurfa að kaupa fóður en að þau muni gefa gripunum hálm til viðbótar. Björn segir ljóst að tjón bænda í Noregi verði gríðarlegt þegar upp er staðið og skilur að vissu leyti gremju sumra bænda yfir því að forsætisráðherra landsins, Erna Solberg, hafi ekki verið sýnileg eða sýnt bændum stuðning á erfiðum tímum.

Ástandið erfið bændum

„Það eru margir bændur í erfiðri stöðu og það fer á sálin á mörgum. Þá er auðvitað mjög gott að fá athygli og hvatningu frá æðstu

Hér preskir Björn Gimming, varaformaður Norges bondelag, Ellvis-hausthveiti í síðustu viku en úr því kom lítið af korni og hálm. Uppskeran var um 60% miðað við meðalár.

ráðamönnum þjóðarinnar. Við hjá Bændasamtökunum erum í mjög góðu sambandi við Jon Georg Dale, matvæla- og landbúnaðarráðherra Noregs, og hann fær stöðugt fréttir af þróun mála um allt land. Hann hefur heimsótt bændur og séð með eigin augum hvernig staðan

er, sem er mjög gott. Það verður nauðsynlegt að ríkisstjórnin og forsætisráðherra stígi inn og taki meiri þátt fyrir bændur þegar við fáum betri yfirsýn yfir afleiðingarnar og þá hugsanlega þörf á frekari aðstoðarúræðum,“ útskýrir Björn.

/ehg

Neyðaraðgerðir fyrir bændur í Noregi

Það er ljóst að mikill uppskerubrestur verður í landbúnaði í Noregi og á hinum Norðurlöndunum vegna hinna miklu þurrka- og hitatíma sem hafa geisad í sumar þar sem menn liggja nú á bæn fyrir úrkomutíð. Ástandið hefur víða áhrif, eins og í Noregi, þar sem fleiri gripir eru sendir til slátrunar, stjórnvöld setja í gang neyðaraðgerðir, um 30 nýir aðilar hefja nú innflutning á heyi en forsvarsmenn samvinnufélagsins Felleskjøpet segja þó ekki algert vonleysi í stöðunni.

„Þetta er ekki algjörlega vonlaus staða en við höfum reiknað út nokkrar sviðsmyndir af þróun á gróffóðri seinna á þessu tímabili. Okkar útreikningar sýna að við getum komist af með norskt gróffóður til að viðhalda framleiðslunni ef norskur landbúnaður tekur sig saman um ráðstafanir nú þegar. Við höfum öll sameiginlegt markmið, að viðhalda framleiðslu og efnahag bóndans. Við getum viðhaldið framleiðslustigi með hjálp af gróffóðri og kjarnfóðri með því að bjarga hálmi, aðlaga fôðurstefnuna snemma og að endurdreifa gróffóðri,“ segir Trond Fidje, framkvæmdastjóri yfir landbúnaðarhluta Felleskjøpet, í samtali við norska Bændablaðið.

Ellefu leiðir fyrir bændur á þurrkatímum

Norski landbúnaðar- og matvælaráðherrann, Jon Georg Dale, fundaði með norsku Bændasamtökunum og Félagi smáframleiðenda í Noregi á dögunum þar sem ákveðið var að komið yrði á leiðum til að koma til móts við bændur sem verst verða úti á þessum miklu þurrkatímum. Leiðirnar eru 11 talsins og taka gildi eins fljótt og auðið er en þær eru:

1. Útborgun vegna uppskerubrests getur aukist frá 50–70%.
2. Forgangsraða hraðri afgreiðslu á bótaumsóknum vegna uppskerubrests. Bændur verða hvattir til að senda inn umsókn eins fljótt og umfang skaðans og upplýsingar liggja fyrir.
3. Undanþága verður veitt frá kröfu um fôðurupptöku í haga. Þetta getur

Alls staðar er jörð skrælnuð.

gefið tækifæri til aukafóðurs í haga um leið og bóndinn getur tekið við hagabeingreiðslum.

4. Settir verða upp tímabundnir eftirlitsstaðir (hafnir) við innflutning á heyi og hálmi.
5. Reglugerðir á landsvísu vegna innflutnings á fôðri. Matvælaeftirlitið mun setja eftirlit í forgang vegna innflutnings á fôðri og veltu því tengdu. Kröfur vegna innflutnings á fôðri og hálmi frá löndum utan Evrópska efnahagssvæðisins verða skoðaðar enn frekar.
6. Auka notkun á hálmi til fôðurs. Landbúnaðar- og matvælaráðuneytið mun ásamt samtökum í landbúnaði hvetja til þess að bændur passi upp á allan hálmi sem mögulegt er til að hjálpa til í núverandi fôðuraðstöðum.
7. Notkun á matarkorni sem sáðkorni. Matvælaeftirlitið mun fara yfir umsóknir þess efnis fyrir árið 2019.
8. Veitt verður undanþága til að halda beingreiðslum á lífrænum svæðum með grænan áburð þrátt fyrir að svæðið sé notað fyrir fôður eða haga.
9. Veitt verður undanþága fyrir uppskeru á svæðum sem hafa fjölbreytta gras- og blómaflóru og beingreiðslum komið á fyrir þennan flokk.
10. Íhuga að byggja upp stærri lager fyrir sáðkorn sem samvinnufélagið Felleskjøpet hefði umsjón með sem eftirlitsaðili markaðarins.
11. Stjórnsýslufirlit verður unnið fyrir uppskerubrestskerfinu. Ráðuneytið mun ásamt samtökum í landbúnaði fara yfir hvernig uppskerubrestskerfið mun ná yfir þarfir í framtíðinni.

/ehg-Bondebladet

limtrevirnet.is

Við framleiðum landbúnaðarbyggingar

Með því að nota límtré í burðargrindur landbúnaðarbygginga eins og fjósa, hesthúsa, reiðhalla, fjárhúsa og fleiri gerða, og klæða grindurnar með steinullareiningum fást mjög hlýleg og falleg hús sem eru fljótuppsett, endingargóð og illtendranleg. Ekki skemmir fyrir að þessi hús eru hagkvæm í viðhaldi og rekstri.

Ráðgjöf til viðskiptavina

Starfsmenn okkar búa yfir áratuga reynslu við hönnun og framleiðslu húsanna.

Aðalnúmer: 412 5300 | Söluðeild: 412 5350

Aðalskrifstofa - Borgarbraut 74 - 310 Borgarnes
Söluskrifstofa - Lynghálsi 2 - 110 Reykjavík
Netfang - sala@limtrevirnet.is

HAGKVÆM DEKK FYRIR ALVÖRU KRÖFUR

Þegar velja skal vinnuvéla- og landbúnaðardekk skipta gæði, ending og áreiðanleiki höfuðmáli. **Maxam** dekkinn eru hagkvæmur kostur og hafa reynst vel við krefjandi aðstæður.

Gerðu kröfur — hafðu samband við sölumenn okkar í síma 590 5280 og kynntu þér kosti **Maxam** dekkjanna.

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10 / 104 REYKJAVÍK / 590 5280 / klettur.is

STEEKUR

Óræktin er falleg

Smekkur fólks fyrir gróðri, órækt og garðyrkju er misjafn. Sumir vilja allt skipulagt, klippt og skorið en aðrir eru minna fyrir beinar línur og vel skipulögð beð.

Villtir garðar með innlendum plöntum sem hafa skotið rótum af sjálfsdáðum eru ekki síður fallegir en vel skipulögð rósabeð, og það sem meira er, þeir þurfa minna viðhald.

Foldar skart

Íslenskur villigróður er glæsilegur á að horfa, ekki síður en erlendar skrautjurtir. Skærgular sóleyjarbreiður sem loga í sólinni og fífillinn þar sem hann stingur upp kollinum í grasflötinni eða upp á milli gangstéttarhellanna minnir á sumarið og gróandann. Smárinngar eins og baldursbráin sem kinkar kolli til allra sem eiga leið hjá.

Margar plöntur sem við í daglegu tali köllum illgresi eru mjög fallegar þegar betur er að gáð og eiga sér skemmtilega og áhugaverða sögu.

Hóffill er slæðingur sem hefur breiðst út á höfuðborgarsvæðinu síðustu áratugin. Blöðin á stilk og áberandi stór, blómstrar snemma á vorin en blómin standa stutt. Smyrsl sem unnið er úr blöðunum þykja græðandi.

Krossfífill er nýbúi sem slæðst hefur til landsins með manninum. Einær og algengur á höfuðborgarsvæðinu og víðar þar sem hann vex í gördum og á gangstígum. Seyði af jurtinni þykir gott við hitasótt og höfuðverk.

Túnsúra er algeng planta sem ber rauð blóm. Áður fyrr var algengt að nota túnsúru til að bragðbæta grauta eða blöðin borðuð með sykri, olíu eða ediki og þóttu hressandi. Túnsúra þykir góð við harðlifi, ólyst og skyrþjúg.

Túnfífill er algengur um allt land og oft fyrsta og jafnvel eina plantan sem margir þekkja. Á vorin þykja blöðin af fíflinum góð í salat og súpu og einnig eru ræturnar ætar séu þær soðnar í vatni og síðan í mjólk. Fíflablöð eða ætífífill, eins og blöðin eru stundum kölluð, má nota í salat. Á Englandi þótti sjálfsagt að safna fíflablómum skömmu eftir blómgun og brugga úr þeim léttvín eða steikja þau upp úr smjöri og bera fram sem eftirrétt. Eftir blómgun nefnast blómin biðukolla.

Brennisóley er algeng um allt land og vex í margs konar jarðvegi. Hún er stundum notuð í te og haugarfi þykir ágætur í súpur og salat.

Hlaðkolla vex aðallega í hlaðvörpum og við athafnasvæði. Talið er að plantan hafi borist til landsins fyrir rökum hundrað árum og að hún hafi upphaflega fjölgað sér með því að fræðið lóddi við dekk vöruflutningabíla og skotið rótum þar sem þeir affermdu.

List og fræði

Garðyrkja á að vera til gamans en ekki nauð sem fólk liggur yfir meira af skyldu en ánægju. Vel hirtir garðar eru vissulega augnayndi og áhugasamir garðeigendur hvort tveggja í senn, lista- og fræðimenn þegar þeir raða saman mismunandi litum og vita upp á hár við hvaða aðstæður skal rækta hverja tegund fyrir sig.

Hæfilega hirtir og óhirtir garðar hafa allir sinn sjarma þar sem hinar mismunandi tegundir villtra og ræktaðra plantna blómstra á mismunandi tímum og sumar þeirra standa jafnvel í blóma allt sumarið. /VH

FAGUR FISKUR ÚR SJÓ

Fyrst fordæmdir – svo friðaðir

Guðjón Einarsson

gudjone3@gmail.com

Fyrir nokkrum áratugum var lítið á seli sem plágu á Íslandsmiðum. Lagt var fé til höfuðs þessarar skepnu svo sporna mætti við fjölgun hennar og draga úr þeim mikla kostnaði sem skapaðist við að hreinsa hringorm (selorm) úr fiskholdi í fiskvinnslu. Nú er öldin önnur því Hafrannsóknastofnun hefur lagt til að veiðar á landsel verði bannaðar.

Segja má að selavandinn sem menn höfðu svo miklar áhyggjur af á seinni hluta liðinnar aldar hafi á einhvern undraverðan hátt leyst af sjálfu sér. Þrátt fyrir að veiðar hafi stórlega dregist saman á síðustu árum, alla vega á pappírnum, hafa stofnar landsels og útsels við Ísland farið hratt minnkandi, reyndar svo mjög að nú er farið að hafa áhyggjur af ástandi þeirra.

Í nýjustu skýrslu Hafrannsóknastofnunar er farið fram á að stjórnvöld leiti leiða til að koma í veg fyrir beinar veiðar á landsel og lágmarka meðaflla landsela við fiskveiðar. Hafrannsóknastofnun leggur einnig til að veiðistjórnunarkerfi verði innleitt fyrir selveiðar við Ísland og að skráningar á öllum selveiðum verði lögbundin.

Landsel fækkar hratt

Landselsstofninn var metinn um 33 þúsund dýr árið 1980 en minnkaði hratt fram til 1989 og var þá kominn niður í 15 þúsund dýr. Síðasta talning landsels fór fram 2016 og var stofninn metinn um 7.700 dýr. Samkvæmt matinu er stofninn nú 77% minni en árið 1980 og 36% undir þeim markmiðum sem stjórnvöld setja um lágmarksfjölda sem eru 12 þúsund dýr.

Hafrannsóknastofnun segir að verulega hafi dregið úr hefðbundinni nýtingu selabænda á stofninum sem falist hafi í vorkópaveiðum í net. En hver er þá skýringin á þessari miklu minnkun stofnsins? Hafró svarar því til að stærsti hluti selveiða sé á ósasvæðum laxveiðiáa til að draga úr meintum áhrifum sela á stofna laxfiska. Þar við bætist óbeinar veiðar, þ.e. meðafli við fiskveiðar, óskráðar veiðar og óhagstæðar umhverfisbreytingar.

Að sögn Hafró eru takmörkuð gögn til um óbeinar veiðar (þ.e. meðaflla á öðrum veiðum), en mat sem unnið hafi verið úr gögnum sem safnað hafi verið af veiðieftirlitsmönnum og úr stofnmælingu með þorskanetum bendi til að 1.066 landselir hafi veiðst í grásleppunet árið 2015 og 160 árið 2014. Einnig að 46 landselir hafi veiðst í þorskanet á árið 2015 en engir árið 2014. Samkvæmt matinu

Í ritinu Nytjastofnar á Íslandsmiðum eftir Hreiðar Þór Valtýsson (2017) er rífað upp að í byrjun 20. aldarinnar hafi heildarselveiði Íslendinga verið um 6.500 dýr.

Mynd / BBL

veiddust 86 landselir í botnvörpu árið 2015.

Útselsstofninn í betra ástandi

Landselurinn er algengasta selategund við Ísland og er gjarnan að finna nálægt landi eins og nafnið bendir til. Hin selategundin sem kæpir hér við land er útselur sem er stærri og heldur sig jafnan fjær landi. Visindamenn segja útselsstofninn í betra ástandi en landselsstofninn og meta hann rétt yfir stjórnunarmarkmiðum sem eru 4.100 dýr. Útsel hefur samt sem áður fækkað mikið á undanförmum áratugum eða úr 9-12 þúsund dýrum á árabílinu 1982-1992 í nálægt 6.000 dýr á árunum 1995-2008 og niður í 4.200 dýr árið 2012. Þar sem afföll vegna óbeinna veiða eru talin hafa minnkað undanfarin ár og dregið hafi úr skráðri veiði, er nærtækustu skýringuna á fækkun útsels að finna í óskráðum veiðum eða óhagstæðum breytingum á umhverfisþáttum. Aðeins voru skráðir 260 veiddir útselir að meðaltali á ári á tímabilinu 2013-2015, segir í skýrslu Hafró.

Miklar sveiflur í veiðum

Í ritinu Nytjastofnar á Íslandsmiðum eftir Hreiðar Þór Valtýsson (2017) er rífað upp að í byrjun 20. aldarinnar hafi heildarselveiði Íslendinga verið um 6.500 dýr. Þá var veiðin drifin áfram af útflutningi á verðmætum kópaskinum. Þegar markaðsverð skinnanna lækkaði dró úr veiðinni fram á miðja tuttugustu öldina. Skinnaverð hækkaði aftur eftir 1960 og selveiði jókst á ný og ársveiðin fór aftur yfir 6.000 dýr. Gekk svo þar til um 1980 þegar mikill áróður umhverfisverndarsamtaka gegn kópaveiðum fór að bera árangur, skinnaverð féll þá aftur og veiðar hrundu.

Þegar hér var komið sögu fóru menn hins vegar að hafa áhyggjur af því að sel mundi fjölga fram úr hófi þar sem veiðar voru svo litlar. Talið var að þetta myndi hafa í för með sér auknið afrán sela á fiskistofnum og því hafa neikvæð áhrif á ýmsa nytjastofna. Þar sem selir eru millihýslar fyrir hringorma sem líka sýkja fiska var talið að hringormasýking í þorski mundi aukast með fjölgun sela með tilheyrandi kostnaðarauka við fiskvinnslu.

Fiskát sela og tjón af hringormi

En hvert var umfang þess skaða sem selir voru taldir valda? Í grein sem Erlingur Hauksson, þá líffræðingur á Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins, ritaði í sjómanna-blaðið Ægi á þessum tíma áætlaði hann að landselur æti rúmlega 20 þúsund tonn af nytjafiskum á ári og útselurinn um 16 þúsund tonn. Miðað við heildaraflatölur ársins 1987 hefðu selir étið samtals um 16% af ufsaafnanum, 3% af þorskaflanum, 30% af steinbitsaflanum og meira af hrognelsum og lúðu en veidd voru það ár. Erlingur benti á að þetta væri allt smáfiskur og því reiknaðist honum svo til að auka mætti ufsaafllann um 130 þúsund tonn og þorskaflann um 127 þúsund tonn ef fiskáti sela væri kippit út úr kerfinu. Ef sel myndi fækka um helming mætti helminga þessarar tölu. Auðvitað var enginn að krefast þess að selunum yrði útrýmt með öllu en þetta gefur hugmynd um fæðunám selsins á þessum tíma.

Einnig var gerð tilraun til þess að meta kostnaðinn af hringormavandanum. Í fyrirspurnartíma á Alþingi árið 1984 sagði Halldór Ásgrímsson sjávarútvegsherra

að beinn vinnulaunakostnaður sem hlytist af því að tína hringorm úr fiski í fiskvinnsluhúsum á ári hverju mætti áætla allt að 200 milljónir króna. Það jafngildir 2,2 milljörðum króna á núverandi verðlagi.

Verðlaun fyrir hvern veiddan sel

Stjórnvöld töldu að eitthvað þyrfti til bragðs að taka og varð niðurstaðan sú að sett var á laggirnar svonefnd hringormanefnd að beiðni slusamtaka fiskiðnaðarins, sem greiddu allan kostnað af störfum hennar. Nefndin hóf greiðslu veiðiverðlauna fyrir veidda seli vorið 1982 og við það stórkust veiðar á ný og fóru upp í fyrri hámark eða á milli 6 og 7 þúsund veidd dýr um tíma.

Hreiðar Þór Valtýsson bendir á í áðurnefndu riti sínu að þessar veiðar hafi þó í eðli sínu verið öðruvísi en fyrri veiðar því veiðiálaginu var nú beint að fullorðnum sel, einkum útsel í stað landselselkópa áður. Kjötið fór í loðdýrafóður framan af en þegar loðdýraræktin skrápp saman fjaraði undan veiðunum. Veiðar þessar fóru fyrir brjóstið á mörgum, ekki sist í þeim tilvikum þegar skrokkarnir voru ekki nýttir og lágu rotnandi á víðavangi. Því var hætt að greiða fyrir veidda seli og við það dró mjög úr selveiðum. Aldrei hefur verið veitt jafn lítið af selum og nú samkvæmt opinberum veiðitölum sem þó verða að teljast mjög óáreiðanlegar. Síðustu árin hefur skráður afli verið aðeins nokkur hundruð dýr.

Enginn talar lengur um selaplágu og þótt hringormur sé ennþá vandamál í fiskvinnslu er reynt að lágmarka skaðann með því að forðast þau fiskimið nálægt landi þar sem meiri ormur er í fiski en á dýpri slóð.

Sérkennilegur skíðishvalur:

Blendingur lang- og steypireyðar

Snemma í júlí veiddist hvalur sem bar einkenni bæði langreyðar og steypireyðar. Samkvæmt lögum er leyfilegt að veiða langreyður en steypireyður er friðuð tegund. Blendingur af þessu tagi telst ekki sem sjálfstæð tegund og ekki friðuð samkvæmt lögum.

Bráðabirgðaniðurstæða Hafrannsóknastofnunar var að um væri að ræða blending en að staðfestingu yrði leitað með erfðafraeðilegum aðferðum í vertíðarlók líkt og gert hefur verið í fyrri tilfellum þegar meintir blendingar hafa veiðst.

Í kjölfar mikillar umræðu um að

Langreyður.

umræddur hvalur væri hugsanlega steypireyður var ákveðið að flyta eins og kostur væri greiningu erfðasýna til að fá niðurstöðu eins fljótt og mögulegt væri. Þeirri vinnu er nú lokið.

Mátis sá um erfðagreininguna

Erfðagreining fór fram á rannsóknastofnu MATÍS en úrvinnsla gagnanna var unnin af erfðasérfræðingi Hafrannsóknastofnunar í samvinnu við sérfræðing MATÍS. Umrætt sýni var greint

ásamt öðrum sýnum úr blendingum sem safnað hefur verið úr atvinnuveiðum frá árinu 1983, alls fimm einstaklingum. Þá voru greind erfðasýni úr 24 langreyðum sem safnað var í ár auk þeirra 154 sem veiddust árið 2015. Jafnframt voru greind eldri sýni úr steypireyði, 23 einstaklingar, sem til eru í lífsýnasafni Hafrannsóknastofnunar.

Niðurstöður erfðafraeðirannsóknanna staðfesta sem fyrr segir að umræddur hvalur sem veiddur var þann 7. júlí síðastliðinn var blendingur langreyðar og steypireyðar. /VH

Vegg- og þak- Klæðningar

Við finnum lausn sem hentar **þér!**

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |
| Stangarhyl 7 | sími: 588 6640 |

Bændablaðið
á bbl.is og líka á Facebook

IÐNAÐARHURÐIR BÍLSKÚRSHURÐIR

- Íslensk framleiðsla, smíði og samsetning.
- Allar hurðir smíðaðar samkvæmt máli.
- Áratuga reynsla starfsmanna í hurðum.
- Hágæða hráefni.
- Þolir íslenskt veðurfar.
- Sér meðhöndlaðar brautir gegn ryði og álagi.
- Stuttur afgreiðslutími.

IS HURÐIR

IS Hurðir | Sími 564 0013 | www.ishurdir.is | ishurdir@ishurdir.is

VERKFÆRA SALAN

Milwaukee ryksuga
Tilboð 37.900,-

Brennenstuhl kapaltromlur verðdæmi
17.990,- 9.990,- 13.490,-

USG Verkfæraskápar
172 verkf. 114.900,-
188 verkf. 94.900,-

Ryobi geirungsög
Tilboð 37.900,-

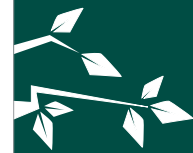

Wibe stigar og áltröppur verðdæmi
7-13 þrepa 3-6 þrepa 3-12 þrepa
frá 14.900,- frá 9.900,- frá 29.900,-

Verkfærasalan • 560-8888 • www.vfs.is

Síðumúli 9 Reykjavík - Dalshraun 13 Hafnarfjörður - Dalsbraut 1 Akureyri

www.volundarhus.is

GLÆSILEGT ÚRVAL

AF SUMARHÚSUM á frábærum verðum

Sérhönnuð fyrir íslenskar aðstæður. Þjálkinn er 70 - 200 mm með tvöfaldri nót.

Sjá nánar á heimasíðunni okkar [volundarhus.is](http://www.volundarhus.is) <http://www.volundarhus.is/Husin-okkar/Sumarhus/>

Volundarhús.is
Vel valið fyrir húsið þitt
volundarhus.is - Sími 864-2400

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

HROSS & HESTAMENNSKA

Kristinn Hugason, forstöðumaður Söguseturs íslenska hestsins, fyrir framan refilinn sem sýnir þróun hrossaræktarinnar á fullveldistímanum. Mynd / ghp

Þróun íslenska hestsins í 100 ár

Fróðlegur 5 metra langur refill prýddi tjald Horses of Iceland hjá félagsheimili Fáks í Viðidal á Landsmóti hestamanna sem fór fram í síðasta mánuði. Um var að ræða sýningu Söguseturs íslenska hestsins um stöðu hestamennsku og hrossaræktar á fullveldistímanum.

Sýningunni er ætlað að varpa fram þróun og sögu íslenska hestsins í samhengi við aldarafmæli sjálfstæðis og fullveldis Íslands. Hún er uppfyll af fróðleik um íslenska hestinn, notkun hans og þróun á 100 árum, fjölda, útbreiðslu og framfarir.

„Með því að skoða sýninguna fær áhorfandinn beint í æð framvindu hrossaræktarinnar á fullveldisöldinni, lýsandi tölfraði, staðreyndir um helstu atburði og

flæði kynbótastarfsins, með því að sjá hvaða gripir hafa markað sporin. Þá er hægt að virða fyrir sér myndasafn þar sem fjölþætt hlutverk hestsins koma fram, áberandi menn og hestar og afgerandi augnablik,“ segir Kristinn Hugason, forstöðumaður Sögusetursins.

Sýningin var gerð með samstarfi Sögusetursins og RML en styrkt af 100 ára fullveldi Íslands, en sýningin er enn fremur hluti af dagskrá hátíðar um fullveldisafmælið. Heildarhönnun refilsins var í höndum Ragnar Arnljótssonar og Maríu Margeirsdóttur hjá hönnunarstofunni Hnotskógi.

Í haust verður sýningunni fenginn varanlegur staður og gerður aðgengilegur á vefsíðunni sogusetur.is /ghp

Sina keypti Nóa ungan og óreyndan. „Síðan þá hef ég kennt honum allt sem ég kann og hann hefur kennt mér rosalega mikið,“ segir Sina stolt af sínum hesti. Mynd / ghp

Sina Scholz frá Þýskalandi og stóðhesturinn Nói fóru á kostum:

Staðráðna stúlkan sem fór alla leið

Vaskleg framgangur þeirra Sinu Scholz og Nóa frá Saurbæ á Landsmóti hestamanna vakti nokkra eftirtekt. Þau eru einu keppendur mótsins sem mættu til leiks í tölti og A-flokki gæðinga, þar sem þau enduðu í 6. sæti flokksins eftir glæsilegar sýningar sem einkenndust að næmu samspili manns og hests.

Sina Scholz frá Þýskalandi er útskrifaður reiðkennari frá Háskólanum á Hólum. Hún kom til Íslands eftir stúdentspróf því hún vildi fá að vinna með íslenskum hestum og kynna landinu. Nokkur mánaða dvöl hefur nú umbreytt í ellefu ára búsetu. Hún býr nú og starfar við tannningar á Miðstíju í Skagafirði.

Frá sumardvöl að háskólanámi

„Ég var hestasjúk sem barn en ég hafði engin tengsl við þá, engin í fjölskyldunni hafði áhuga á þeim. Ég var hins vegar svo heppin að eini reiðskólinn nálægt heimabænum mínum var eingöngu með íslenska hesta. Ég byrjaði því strax, 6 ára, að fara á bak íslenskum hestum, móður minni til mikils léttis, því þeir eru svo litlir miðað við mörg önnur hestakyn,“ segir hún hlæjandi. Sina segist hafa stundað reiðskólann stíft en fyrsta hestinn fékk hún svo 14 ára gömul. Hún var þá þegar staðráðin að koma til Íslands til að fá meiri reynslu af reiðmennsku.

„Ég kom með vinkonu minni hingað og ætlaði að vera í nokkra mánuði. Við vorum á yndislegum stað, Kirkjubæ á Rangárvöllum, og Eva Dyröy og Guðmundur Björgvinsson voru ánægð með hvernig við nálguðumst og þjálfuðum hestana. Þau hvöttu mig síðan til að sækja um á Hólum. Mér fannst ótrúlega spennandi að geta menntað mig í hestamennsku og var þarna strax orðin ástfangin af hugmyndinni um að geta unnið við hesta.“

Kenna hvort öðru

Sina sótti því um Háskólann á Hólum, fékk inngöngu og stóð sig með miklum sóma í náminu, hlaut m.a. reiðmennskuverðlaun FT og Morgunblaðsskeifuna sem veitt er fyrir besta samanlagðan árangur í reiðmennsku.

Eftir að Sina útskrifaðist sem

Nói og Sina urðu í 6. sæti í firnasterkri keppni A-flokks gæðinga. Mynd / Patty van der Kaaij

reiðkennari árið 2013 hóf hún störf hjá Þórarni Eymundssyni. Þar varð Nói á vegi hennar.

„Þórarinn ræktaði Nóa. Ég kynntist honum strax í framtamningu og þjálfaði hann þegar ég vann hjá honum. Mér fannst hann alltaf mjög efnilegur. Hann var sýndur 5 vetra í kynbótadómi og fékk þá strax 1. verðlaun. Ég keypti hann svo þegar hann var á sjötta vetur, ungan og óreyndan. Síðan þá hef ég kennt honum allt sem ég kann og hann hefur kennt mér rosalega mikið,“ segir Sina stolt.

Nói er 9 vetra gamall, undan heiðursverðlaunastóðhestinum Vilmundi frá Feti og fyrstu verðlaunahryssunni Naomi frá Saurbæ, en Nói er fyrsta afkvæmi hennar.

Nói hlaut 8,61 í aðaleinkunn þegar Sina sýndi hann fyrir kynbótadómi í fyrra. Hann fékk þá 8,41 fyrir sköpulag og 8,75 fyrir kosti, þar á meðal einkunnina 9 fyrir tölt, skeið og vilja og geðslag. „Kynbótadómurinn var stærsta afrek okkar á síðasta ári en síðan þá hefur hann bara verið að toppa sig,“ segir Sina.

Hún lýsir Nóa sem geðgóðum og meðferilegum hesti. „Hann er mjög jafn alhliðahestur, allar gangtegundir eru ofbóðslega góðar. Hann er rosalega ljúfur og það er gaman að vinna með honum. Hann vill allt fyrir mann gera. Svo er hann mjög þrúður og fallegur.“

Það fór ekki framhjá áhorfendum að milli Sinu og Nóa ríkir mikið

og gott samband. „Við erum orðin svo gott teymi, þetta er svo mikil samvinna. Hann reynir að gera allt fyrir mig og ég reyni að trufla hann sem minnst. Ég er svo heppin að eiga svona fjölhæfan hest.“

Óvæntur árangur

Það má segja að Nói og Sina hafi komist bakdyramegin inn í A-flokk gæðinga á Landsmóti, því þau voru skráð til leiks sem varakeppendur fyrir hestamannafélagið Skagfirðing. Í firnasterkri forkeppni voru þau í 22. sæti og héldu því áfram keppni. Í milliriðlum voru þau í essinu sínu og kom mörgum á óvart þegar þau skutust upp í 7. sæti og tryggðu sér öruggt sæti í A-úrslitum flokksins.

Þar sýndi Sina mikla færni Nóa þegar þau tóku af stað á stökki frá kyrrstöðu. „Mér finnst mikilvægt að hafa hestana alltaf alveg undir stjórn og ég þjálfá Nóa t.d. rosalega mikið í gegnum fimíæfingar. Þessi skipting, frá feti upp í stökk, hjálpar honum mikið, því þá get ég safnað honum og stökkið verður þá mikið betra. Það er líka bara gaman að geta sýnt hvað hann er þjáll, vel þjálfður og sterkur hestur. Það geta nefnilega ekki allir hestar farið í svona miklum burði upp á stökkið, sérstaklega verandi alhliðahestur.“

Sina er að vonum í skýjunum með árangurinn á Landsmóti, hún hafi komið henni sjálfri skemmtilega á óvart. Þau Nói stefna þó ótrauð áfram enda keppnisferillinn bara rétt að hefjast. /ghp

STARTARAR OG ALTERNATORAR

fyrir allar gerðir bíla, báta og vinnuvéla

Glerárgata 34b v/ Hvannavelli · 600 Akureyri
Sími: 461 1092 · E-mail: asco@asco.is

ÁSCO

VELFERÐARSJÓÐUR BÍ AUGLÝSIR EFTIR UMSÓKNUM

Allir félagsmenn **Bændasamtaka Íslands** teljast til sjóðsfélaga og geta sótt um:

Styrki til endurgreiðslu aukins rekstrarkostnaðar vegna veikinda þess sem að búrekstri stendur eða slyss.

- Útlagður launakostnaður, verktakagreiðslur og sambærilegur kostnaður sem leiðir af óvinnufærni.

Styrki til forvarnarverkefna.

- Verkefni tengd forvörnum og vinnuvernd, slysavarnir og önnur verkefni sem hafa það að markmiði að bæta velferð sjóðsfélaga.

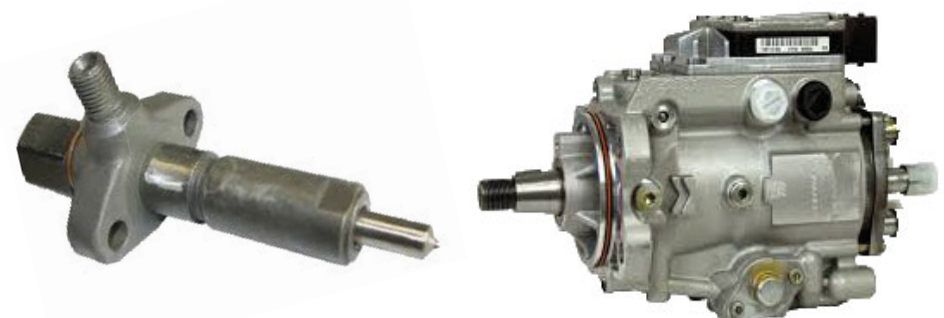
Nánari upplýsingar á **bondi.is** og umsóknareyðublið má nálgast á félagsmannasíðum á Bændatorginu frá og með 23. júlí nk.

Umsóknir skulu berast eigi síðar en 27. ágúst nk. á netfangið: **velferdarsjodur@bondi.is**.

Bændasamtök Íslands,
Bændahöllinni við Hagatorg,
107 Reykjavík

Útvegum olíuverk og spíssa í flestar gerðir véla

HVAMMSHÓLAR

ROTÞRÆR ÁN SITURLAGNA
SITURTANKUR Í STAÐ SITURLAGNA
SKOLPHREINSISTÖÐVAR

FYRIR:
HÓTEL
HEILSÁRSHÚS
SUMARHÚS

GRÆNT ALLA LEIÐ

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAMEISTARI

+354 660 4085

SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

VÍKURVAGNAR EHF.

MIKIÐ ÚRVAL KERRUVARAHLUTA

RAFMAGNSBÚNAÐUR BREMSUR BEISLI DEKK LJÓS LED LJÓS

STYRKUR, ÞJÓNUSTA OG ÁREIÐANLEIKI

Vikurvagnar ehf. – Hyrjarhöfði 8. – 110 Reykjavík
Sími 577-1090 – www.vikurvagnar.is – sala@vikurvagnar.is

Handverkshátíðin

Eyjafjarðarsveit

9.-12. ágúst'18

Velkomin

- Fimmtudagur
- Föstudagur
- Laugardagur
- kl.12-19
- Sunnudagur
- kl.12-18

- Spunasystur - Hópspuni
- Fablab - Þjóðleg 3D - prentun
- Glimusýning
- Beint frá býli
- Búsaga, búnaðarsögusafn Eyjafjarðar
- Skrímslasmiðja

Þjóðháttafélagið Handraðinn

- Þjóðbúningahandverk - Miðaldir
- Nemendasýning - íslenski þjóðbúningurinn

Gutti og Selma og Ævintýrabókin

- Barnaleikrit í Laugarborg
- Miðaverð, 16 ára og yngri 2.000 kr. Frítt fyrir fullorðna í fylgd með börnum

Fullorðnir 1.000 kr.

- Eldri borgarar og öryrkjar 500 kr.
- Börn 16 ára og yngri frítt.
- Armbandið veitir aðgang að hátíðinni alla dagana.

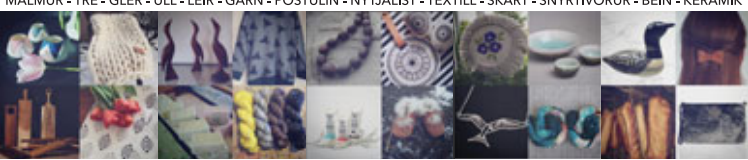
Hlökkum til að sjá ykkur!

100 ára afmæli fullveldisins

- Hvernig nýtum við þjóðlegt handverk til nútímahönnunar
- Frítt inn fyrir þá sem mæta í þjóðbúningi

MÁLMAUR - TRÉ - GLER - ULL - LEIR - GARN - POSTULÍN - NYTJALIST - TEXTÍLL - SKART - SNYRTIVÖRUR - BEIN - KERAMÍK

www.handverkshatid.is - facebook - Instagram

Vinnugallar fyrir búskapinn

Samfestingurinn er með mjórri endurskin-srönd, hnjápúðavösum og rennilás á skálmum upp að hnjá til að geta auðveldlega farið í og úr honum í skóm.

Efni: 65% pólýester og 35% bómull, má þvo á 85°C. 260 gr/m².

Litir: Svartur/rauður, dökk-/ljósgrár og blár.

Stærðir: 46 - 62.

Verð: kr. 9.796,-

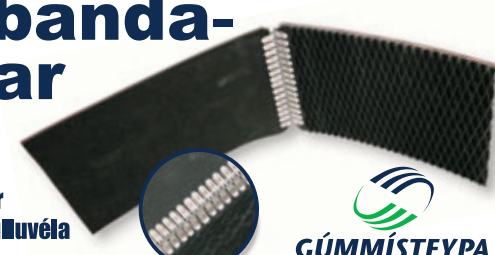

KH Vinnuföt • Nethyl 2a • 110 Reykjavík • Sími: 577 1000 • info@khvinnufot.is • www.khvinnufot.is

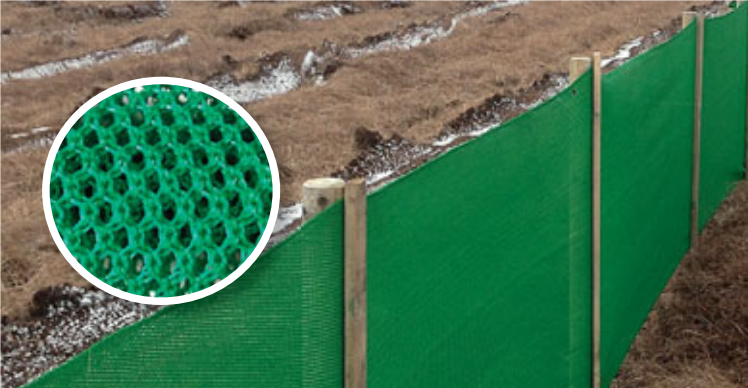
www.bbl.is

Færibanda-reimar

Eigum á lager færibandareimar í flestar gerðir rúlluvéla

Gyflaflöt 3 • 112 Reykjavík • Sími 567 4467 • Fax 567 4766 • gummisteypa@gummisteypa.is • www.gummisteypa.is

VANTAR SKJÓL?

Skjólnet hafa sannað gildi sitt við ræktun trjágróðurs hér á landi. Vantar þig meira skjól? Hafðu samband sem fyrst.

Selskógar ehf

Stapaseli, 311 Borgarbyggð, s. 893 8090, netfang: danielth@nett.is

Nýr veitingastaður og gestamóttaka eru í smíðum á jarðhæð Hótel Sögu. Í Grillinu, sem er á efstu hæð hótelsins, verður einblínt á einstaka matarupplifun.

Hótel Saga hefur sett sér matar- og innkaupastefnu:

Gerð er krafa um að matvörur séu upprunamerktar

– Snýst um að fá birgjana í lið með sér, segir Sigurður Helgason, yfirmatreiðslumeistari á Hótel Sögu

Hótel Saga í Reykjavík hefur sett sér metnaðarfulla matar- og innkaupastefnu. Hún felst meðal annars í því að gerð er krafa um að allar matvörur sem koma inn í húsið séu upprunamerktar þar sem því er við komið. Áhersla er lögð á sanngjörn viðskipti þar sem allir sem koma að framleiðslu hráefna eða annarra matvæla fái sanngjarnt endurgjald fyrir sína vöru. Þá hefur hótelið sett sér markmið í umhverfismálum sem m.a. miða að því að lágmarka kolefnisfótspor þeirra aðfanga sem notuð eru í allri matargerð.

Sigurður Helgason, yfirmatreiðslumeistari Hótel Sögu, segir að hugmyndin að því að hótelið setti sér matar- og innkaupastefnu hafi fæðst fyrir nokkrum árum. „Við vorum búin að vinna að því í töluverðan tíma að færa stefnuna nær eigendunum, það er bændunum sem eiga hótelið. Við vildum hafa íslenskt hráefni í forgrunni og tengjast framleiðendunum betur en áður. Það lá í raun beint við að stíga skrefið alla leið og skrifa formlega matar- og innkaupastefnu fyrir hótelið í heild.“ Það er mjög mikilvægt fyrir ímynd Hótel Sögu að marka sér stefnu í þessum málum, segir Sigurður. „Það skiptir miklu máli fyrir hótelið að fara þessa leið að mínu mati. Það mun skila sér í jákvæðri og sterkri ímynd fyrir húsið að framfylgja stefnunni.“

Starfsfólkið fær þjálfun

Nú er stefnan tilbúin og hótelið byrjað að kynna hana út á við.

Lengra er þó síðan hafist var handa við að þjálfa starfsfólk og fræða það um innleiðingu stefunnar.

„Þegar nýir starfsmenn koma til starfa fá þeir nýliðþjálfun þar sem þeir eru fræddir um stefnuna. Fyrst og fremst snýr þetta þó að þeim sem sjá um innkaupin og þróun matseðla. Þeir sækja í þau hráefni sem eru í boði hér á Íslandi. Eftir það er það þjálfun fólks sem stendur vaktina, bæði framlinufólks og þess sem er að framleiða vöruna eldhúsmegin. Eins og bransinn og okkar staður hefur þróast þá er línan á milli framlínu og þeirra sem starfa í eldhúsinu nánast horfin. Menn eru meira innan um gesti og eldhúsin eru opnari en áður var. Þess vegna er jafn mikilvægt að allir starfsmenn séu meðvitaðir um þær vörur sem verið er að bera á borð. Starfsfólkið þarf að vera meðvitað um hvaðan varan kemur,“ segir Sigurður.

Löng þróun og ekki gert á einni nóttu

Aðspurður um það hvernig viðtökur birgja hafi verið segir Sigurður að þær hafi verið vonum frammar. „Þær eru mjög jákvæðar. Þetta hefur verið löng þróun og ekki eitthvað sem er gert á einni nóttu. Það má segja að fyrir rúmum þremur árum hafi við tekið ákveðin skref í þá átt að krefjast upprunamerkinga frá okkar birgjum. Við höfum svo gengið lengra og t.d. keypt allt lambakjöt frá ákveðnum bændum í gegnum eitt sláturhús. Þannig vitum við nákvæmlega hver uppruninn er og frá hvaða

Sigurður Helgason, yfirmatreiðslumeistari á Hótel Sögu, segir að matar- og innkaupastefna hótelsins muni skila sér í jákvæðri og sterkri ímynd fyrir rekstur veitingastaða húsins. Myndir / TB

bæjum varan er, hvort sem það er hangikjöt, lambahakk eða aðrir bitar.“

Sigurður segir að vel hafi gengið að fá upplýsingar um uppruna frá birgjum. „Við erum með langmest af matnum upprunamerktan. Þetta snýst um að fá birgjana í lið með sér og halda rekjanleikanum í gegnum allt ferlið. Í endapunktunum má ekki mixa vörunni við eitthvað sem ekki er upprunamerkt. Það hefur almennt verið vel tekið í þetta hjá birgjum þegar við förum fram með þessar óskir.“

Gestirnir vilja vita um upprunann

En finnur Sigurður breytingar hjá gestum hótelsins hvað varðar kröfur um upprunamerkingar? „Já, hiklaust, og þróunin er hröð. Fólk er farið að lesa meira á umbúðir þeirra vara sem það kaupir og það spyr hvaðan maturinn komi. Hvort sem það er frá útlöndum eða jafnvel landshlutum hér á Íslandi. Sem dæmi þá upplifum við það oft í matstofu Bændahallarinnar, þar sem starfsmenn húsins borða,

að spurt er hvaðan varan sé. Það getum við útskýrt og það kann fólk að meta.“

Endurbætur á Hótel Sögu

Á Hótel Sögu eru miklar framkvæmdir þessa dagana þar sem endurbætur á hótellherbergjum, gestamóttöku og veitingastöðum standa yfir. Á jarðhæðinni mun með haustinu opna nýr veitingastaður og endurbættur Mímisbar. „Eins og margir vita þá opnuðum við endurbættan Súlnasal í nóvember á síðasta ári. Þá færðum

Úr matarstefnu Hótel Sögu

- Matseðlar og veitingar Hótel Sögu eiga að gefa okkar gestum þá mynd að þeir séu að njóta þess besta sem íslenskir bændur og framleiðendur hafa upp á að bjóða.
- Við fræðum og upplýsum gesti Hótel Sögu um þær vörur sem við bjóðum upp á. Við gætum þess að segja satt og rétt frá. Við auglýsum ekki ákveðna framleiðendur ef við höfum ekki fulla vissu um að vara þeirra sé í boði. Leggjum áherslu á að fræða gestinn og segja sögur af framleiðendum og hráefninu, hvar það á uppruna sinn og hvernig það er verkað. Mikilvægt er að íslenskar vörur og framleiðsla séu ávallt í forgrunni við val hráefna. Háð framboði, gæðum og uppruna mun Hótel Saga líka nota erlend hráefni. Við val á hráefnum skal ætíð vanda valið og gæta að gæðum og uppruna. Hótel Saga setur þau skilyrði að birgjar upplýsi um uppruna hráefna þar sem því verður við komið. Við viljum vita hvaðan hráefnið kemur, hvort sem um er að ræða innlenda eða erlenda vöru.
- Virðing fyrir náttúrunni er kappsmál eigenda og starfsfólks Hótel Sögu. Við viljum lágmarka kolefnisfótspor þess hráefnis sem notað er í matargerð á hótelinu. Á Hótel Sögu er þess gætt að fullnýta allt hráefni eins og hægt er til þess að minnka matarsóun. Við viljum nýta alla hluta afurðanna „frá haus til hala“. Með þessu móti markar Hótel Saga sérstöðu á veitingamarkaðnum. Hótel Saga er með skýra stefnu í umhverfismálum og starfsfólk vinnur eftir umhverfisstefnu Græna lykilsins. Nota skal umhverfisvænar umbúðir þegar pakka þarf matvörum sem eru til sölu. Hótel Saga setur þau skilyrði að birgjar og framleiðendur fylgi reglum um dýravelferð í framleiðslu sinni.
- Veitingastaðurinn á 1. hæð hótelsins er hjarta Hótel Sögu. Þar njóta gestir vandaðra veitinga, faglegrar þjónustu og ýmissa viðburða. Matseðill veitingastaðarins er fjölbreyttur og réttirnir eru á viðráðanlegu verði. Þema staðarins og áherslur tengjast íslenskum afurðum. Áhersla verður lögð á besta fínanlega hráefni hverju sinni sem

hentar hverri árstíð. Matargerðin er í senn hrá og einföld. Spennandi og framandi bragðsamsetningar eru keppikefli okkar. Mikið er lagt upp úr skjótri afgreiðslu og stuttum biðtíma. Eldhús veitingastaðarins er í senn tilraunaeldhús fyrir íslenskan landbúnað og framleiðendur. Með því geta veitingamenn Hótel Sögu komið að nýsköpun, t.d. með notkun hráefna sem eru vannýtt hérlendis.

- Í vinnslueldhúsi Hótel Sögu grunnvinnum við vöru okkar; kjöt, fisk og fleira. Við vinnslueldhús er sérstakur kjötmeyrmunarkæli, þar sem við látum kjötið hægmeyrna til að auka gæði vöru sem boðið er upp á.

Matarstefnu Hótel Sögu má nálgast í heild sinni á vefsíðunni www.radissonblu.com/is/sagahotel-reykjavik/veitingastadir

Í nýppgerðum Súlnasal er komið stórt „buffet-borð“ þar sem gestum gefst kostur á að ræða við matreiðslumenn um hvað er á boðstólum.

Miklar framkvæmdir standa yfir á Hótel Sögu þessa dagana. Nýtt eldhús á jarðhæð verður opið og gestir geta fylgst með eldamennskunni á meðan þeir snæða. Nýr veitingastaður, sem opnar í haust, mun taka á bilinu 80-90 manns í sæti.

Bændasamtök Íslands eiga Hótel Sögu. Sindri Sigurgeirsson, formaður þeirra, segir frá nýju matvæla- og innkaupastefnu hótelsins í myndbandi sem er aðgengilegt á bbl.is.

við morgunverð hótelsins í Súlnasal en hann mun áfram gegna hlutverki glæsilegs veislusalar á kvöldin,“ segir Sigurður.

Eldhúsið opið augum gesta

Framkvæmdirnar á jarðhæðinni voru orðnar tímabærar og endurnýjunarþörf mikil. Veitingastaðurinn Skrúður heyrir nú sögunni til en glervirkið sem hann var í var rífið. Þar kemur nýr skáli sem verður hluti af veitingarými jarðhæðarinnar. „Það verður nýtt form á veitingastaðnum á 1. hæð. Þar munum við opna „casual, fun dining“ veitingastað þar sem allir eiga eftir að geta fundið eitthvað við sitt hæfi á sérreittamatseðli. Eldhúsið þar er opið fyrir augum gesta þannig að það verður mikil nálægð milli gesta og matreiðslumanna. Þeir sem kjósa geta setið við eldhúsið til þess að fylgjast með. Veitingastaðurinn mun taka á bilinu 80–90 gesti í sæti og nálægt honum mun koma nýr Mímisbar og aðstaða þar sem fólk getur tyllt sér í þægileg sæti. Einnig verður privatherbergi á hæðinni þar sem 10–12 manna hópar geta verið út af fyrir sig. Nýi veitingastaðurinn mun að sjálfsögðu fylgja matarstefnu Hótel Sögu eins og önnur veitingastarfsemi í húsinu,“ segir Sigurður.

Kaffihús og bakarí á Hótel Sögu

Gestamóttakan gengur í endurnýjun lífdaga samhlíða nýjum veitingastað. „Við hlið gestamóttökunnar verður lítið og nett kaffihús sem selur vörur úr bakaríinu okkar hér í húsinu. Það mun í raun þjóna hótलगestum allan sólarhringinn en þar verður hægt að kaupa kaffi og fá ýmislegt smurt brauð

úr bakaríinu. Við munum líka selja brauð í heilum hleifum sem gerir íbúum hverfisins kleift að nálga nýbakað brauð á Hótel Sögu.“

Grillið einblínir á einstaka matarupplifun

Þegar ákveðið var að endurnýja veitingastaðinn á jarðhæðinni blasti við að starfsemi Grillsins yrði endurskoðuð. Margir hafa velt fyrir sér hvort það standi til að loka Grillinu en Sigurður slær á allt slíkt tal. „Það gaf augaleið að það þyrfti að breyta rekstrarformi Grillsins vegna þess að við erum að opna nýjan veitingastað sem veitir Grillinu í raun meiri samkeppni en Skrúður gerði nokkurn tímann. Þess vegna var ákveðið að fara þá leið að færa „konseptin“ fjær hvort öðru. Það þýddi það að við vildum gera Grillið ennþá glæsilegra og einblína á einstaka matarupplifun. Í Grillinu verður stefnan sú að bjóða aðeins það besta sem Ísland hefur fram að færa í mat og matargerð. Breytingarnar í Grillinu felast í því að við höfum fækkað setum þannig að gestir hafa í raun meira pláss. Þá er búið að taka út sérreittaseðilinn og eingöngu samsettir matseðlar eru í boði. Gestir geta valið hversu marga rétti þeir taka og þannig ákvarðað þann tíma sem þeir vilja dvelja á staðnum við að njóta fyrsta flokks veitinga. Eftir að nýi veitingastaðurinn verður opnaður verðum við með, fyrir þá sem vilja, léttari veitingar, meiri hraða og hressilegra umhverfi en líka Grillið fyrir þá sem vilja einstaka matarupplifun í „fine dining“ stíl,“ segir Sigurður Helgason, matreiðslumeistari á Hótel Sögu. /TB

Jón Gíslason, fyrrverandi bóndi í Miðhúsum í Skagafirði, vill tengdadóttur sinni, Kristínu Loftsdóttur á Melstað, ekkert nema gott. Hann gerði sér lítið fyrir og smíðaði sérlega glæsilegan fjárvagn og færði henni.

Jón Gíslason, fyrrverandi bóndi í Miðhúsum í Skagafirði:

Smíðaði fjárvagn fyrir tengdadóttur af miklum hagleik

Jón Gíslason, fyrrverandi bóndi í Miðhúsum í Skagafirði, vill tengdadóttur sinni, Kristínu Loftsdóttur á Melstað, ekkert nema gott. Hann gerði sér lítið fyrir og smíðaði sérlega glæsilegan fjárvagn og færði henni. Enda þykir honum mikils um vert að hafa hana góða.

Fjárvagninn er smíðaður af miklum hagleik, þannig er til að mynda sliskjan í þrennu lagi, hverjum hluta er ætlaður sinn staður á vagninum, þannig að hann sé ávallt tiltækur, enda veit Jón að það þarf ekki mikið til að auka ergju fólks þegar smalamennska og fjárstúss ná hámarki. Vanir menn segja vagninn ekkert skorta nema snaga fyrir úlpuna þegar fjármönnum fer að hitna í hamsi, sem og stand undir svaldrykk á meðan nota þarf báðar hendur á lausaféð.

Enn finnst bjartsýnisfólk í sveitum landsins

„Það er mikið talað um það um þessar mundir að sauðfjárbúskapur sé á fallanda fæti og víst er að fjárlaust er

Algeng sjón á hlaðinu í Miðhúsum, Jón Karl Brynjarsson í fótbolta við hundana.

orðið hjá okkur í Miðhúsum,“ segir Sigríður Garðarsdóttir, eiginkona Jóns. „En það má enn finna bjartsýnisfólk í sveitum landsins sem vilja veg og vanda sauðfjárbúskapar sem mestan og bestan.“

Jón og Sigríður byggðu íbúðarhús í Miðhúsum og fluttu í það árið 1977 og hófu ári síðar búskap á móti foreldrum Jóns, þeim Gísla Jónssyni og Guðrúnu Stefánsdóttur, sem áfram bjuggu í sínu húsi. Fyrstu búskaparárin voru Jón og Sigríður með sauðfjárbúskap

ásamt vinnu utan heimilis en tóku við mjólkurframleiðslunni árið 1991. Kynslóðaskipti urðu á ný í Miðhúsum árið 2014 þegar Guðrún dóttir þeirra og hennar maður, Brynjar Sigurðsson, tóku við kúnum og hófu búskap. Ungu hjónin eru að byggja stærra fjös sem vonandi verður tekið í notkun á þessu ári, það verður lágtækni fjós á skagfirskan mælikvarða.

Miðhús hafa verið í eigu sömu ættarinnar í 167 ár.

Glatt á hjalla í athvarfinu

Þegar Jón hætti búskap við kynslóðaskiptin á jörðinni datt honum ekki í hug að sitja með hendur í skauti. Hann tók til við að gera upp gamlar vélar og bíla ásamt því að vera nágrönnum sínum innan handar þyrftu þeir á aðstoð að halda. Útbjó hann sér „athvarf“ í gamalli fjöshlöðu, fjarri konu sinni, og getur dundað þar að vild við áhugamál sitt. Oft er gestkvæmt í athvarfi Jóns og glatt á hjalla, en margir eru forvitnir að sjá og skoða hvað hann er að fást við hverju sinni. /MBÞ

ARCTIC TRUCKS
AT35

NISSAN NAVARA AT35

AT35 LAUSNIR

Arctic Trucks býður AT35 lausnir fyrir margar tegundir bíla. Lausnin er frábær kostur fyrir þá sem vilja öflugan bíl til fjallaferða að sumri en auk þess aukna drifgetu í snjó.

Verð frá kr. 1.850.000,-

TOYOTA HILUX AT35

TOYOTA LC150 AT35

MB X-CLASS AT35

ARCTIC TRUCKS
EXPLORE WITHOUT LIMITS

ARCTIC TRUCKS ÍSLAND EHF.
KLETTHÁLSI 3
110 REYKJAVÍK

SÍMI: 540 4900
NETFANG: info@arctictrucks.is
www.arctictrucks.com

NÝSKÖPUN

Ný kjötvinnsla í Skeiða- og Gnúpverjahreppi:

Allt frá fræi til flatböku

Hjónin Petrína Þórunn Jónsdóttir og Björgvin Þór Harðarson opnuðu nú í sumar kjötvinnslu í Árnesi í Skeiða- og Gnúpverjahreppi undir merkinu Korngrís. Þau hafa lengi gengið með þann draum að geta verkað eigin afurðir og selt neytendum beint. Nú sé draumurinn loksins að rætast. Þau sjái nú um allt ferli afurðanna, allt frá fódurframleiðslu og upp á disk neytenda.

Hefst allt í fræinu

Björgvin og Petrína, sem alltaf er kölluð Peta, stunda svínabúskap í Laxárdal í sömu sveit ásamt foreldrum Björgvins, þeim Maríu Guðnýju Guðnadóttur og Herði Harðarsyni. Hörður og Guðný hafa stundað svínabúskap allt frá árinu 1978, en Björgvin og Peta komu inn í búskapinn árið 2001. Þau búa nú með 160 gyltur. Glögg er gests augað, segir máltækið. Þegar Peta kom fyrst í Laxárdal talaði hún strax um það við fjölskylduna að sérstaða bæjarins væri það sem ætti að byggja á. Bærinn er aðeins rekinn af fjölskyldunni, hann er talsvert einangraður frá annarri byggð og því væri tækifæri fólgið í því að markaðssetja sig með þeim hætti. Tíðarandinn í samfélaginu hafi breyst í þessa átt undanfarin ár. Neytendur gera auknar kröfur um uppruna, og aðferðir við meðhöndlun matvæla.

Ekkert aukadót í kjötið

Í vinnslusalnum eru ýmis tæki og tól til vinnslu á kjöti. Tækin keyptu þau úr vinnslu sem hætti starfsemi. Vinnslunni er skipt í tvö hólf, í öðru er iðnaðareldhús og aðstaða til baksturs og undirbúnings fyrir Pizzavagninn, og í hinu rýminu er kjötvinnslan, kælir og frystir og kjötbordið þar sem gestir geta keypt kræsingar beint frá framleiðendunum. Til stendur að setja upp tvo reykofna

Björgvin og Peta koma að öllum verkum svínakjötsins, allt frá fóduröflun upp í sölu á afurðum. Hér eru þau að pakka beikoni í umbúðir. Mynd / BR

Hægt er að kaupa vörur frá Korngrís ásamt öðru ljúfmeti frá öðrum bændum í kjötvinnslu þeirra í Árnesi.

í beinu framhaldi, en til þess þarf að byggja við, plássið sé nú þegar á þrotum.

Sérstaða Korngrissins liggur fyrst og fremst í föðruninni, að íslenskt hráefni sé notað í föðurböndunum. Í kjötvinnslunni er leitast við að hafa sem allra minnst af aukaefnum í kjötinu. Skinkan er t.a.m. aðeins söltuð og án bragð- og litarefna. Beikonið er aðeins þykkara en gerist og gengur og jafnvel skorið eftir þörfum og óskum viðskiptavina. Reynt er að halda vörum eins hreinum og kostur er.

Heimagerð fóður

Í kringum aldamótin fóru bændurnir í Laxárdal að gera tilraunir með að rækta bygg og nota í föðurböndunum svínanna. Árið 2007 var sú tilraun færð yfir á annað stig þegar þau leigðu 200 hektara í Gunnarsholti þar sem þau rækta bygg, hveiti og repju. Stærstur hluti ræktunarinnar er undir bygg, en síðustu ár hafa verið gerðar tilraunir með repju. Heildarmagn föðurs sem framleitt var á árinu 2017 voru um 750 tonn, þar af um 50–60 tonn af repju og hveitið um

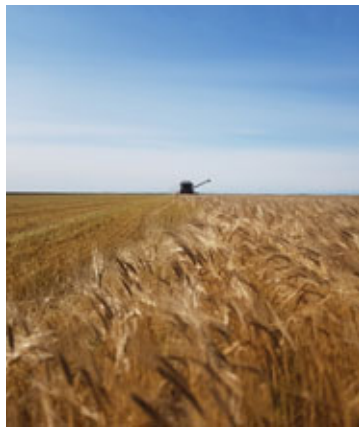
Horft heim að Laxárdal. Á bænum hefur verið stunduð svínarækt allt frá árinu 1978.

Sjálfvirkur skurðarhnifur sneiðir niður beikon og aðrar vörur frá Korngrís.

Pizzavagninn flakkar um uppsveitir Árnessýslu og býður upp á rjúkandi flatböku.

Kornræktin í Gunnarsholti er umfangsmikil. Þar rækta bændurnir í Laxárdal stærstan hluta af sínu fóðri.

20 tonn. Bygg er langstærsti hlutinn, um 650–700 tonn. Yrkin sem notuð eru mest í bygginu séu Filipa, Kria og Augusti en meðvitað er reynt að fækka yrkjum.

Blandan borgar sig

Björgvin segir þessa ræktun vera hagkvæma og hafi, þrátt fyrir sveiflur á heimsmarkaðsverði byggs, borgað sig nánast öll árin. Árin 2013 og 2014 hafi nánast verið á núlli, en þar hafi farið saman lágt heimsmarkaðsverð og léleg uppskera. Hann segir að það séu ekki mörg svínabú í Evrópu sem nota heila repju í föðurböndunum. Flestir pressa olíuna úr repjunni og noti hana en þau viti ekki til þess að aðrir séu að nota repjuna með þessum hætti. Einhver dæmi séu um notkun á repju í Bandaríkjunum og Kanada. Yrkið sem Björgvin sáir er sumaryrki, sem er bragðmildara en vetraryrkin sem notuð eru í Evrópu. Því hafi repjan ekki áhrif á lystugleika föðursins nema til hins betra. Eina innihald blöndunnar sem sé aðkeypt sé soja, til að fá prótein. Gæði föðursins segir Björgvin að sé alveg á pari við aðkeypt föður. Með því að úða akrana gegn augnflekk og nota fljótandi

áburð með steinefnum hafi tekist með ágætum að auka fyllingu kornsins. Helst vanti aðeins upp á próteingildi en gott sé að blanda saman repju og bygg. Þannig fáið gott jafnvægi á orku og próteini.

Í Gunnarsholti hafa þau Björgvin og Peta verið að rækta korn og hveiti til manneldis og stefna á að nota það í pitsubotna í framtíðinni. Einnig er stefnt að því að nota kornið í rasp utan um snitsel og selja neytendum byggmjöl og hveiti.

Óvissa í greininni

Svínabændur eru ugðandi vegna aukins innflutnings á erlendu kjöti og velta fyrir sér framtíð innlands landbúnaðar. Krafa um innflutning verður æ háværari og eru verðöflin ansi sterk á þeim vettvangi. Björgvin hefur þungar áhyggjur af slíkum fyrirheitum.

„Við erum ekki að keppa á sama grundvelli, heldur við vörum sem er framleidd með bunka af sýklalyfjum með föðurverði sem er niðri í gólfinu, laun eru miklu lægri og fleira. Þá er stór hluti lægri vextir en hér þekkest.“

Hann segir að fjármagnskostnaður hér sé talsvert meiri en gerist og gengur í nágrannalöndunum. Svínabú geti ekki skuldað nærri því eins margfalda veltu og kúabú til að mynda. Þau ættu að geta skuldað u.þ.b. sexfalda veltu en svínabú ræður rétt svo við hálfa ársveltu.

Viða í Evrópu séu bændur styrktir til umbóta í samræmi við auknar kröfur um dýravelferð, allt upp undir 30–40% af fjárfestingu. Slíkur styrkur hafi virkilega vígt í fjármögnun og ýti við bændum til framkvæmda. Regluverkið hér sé þannig uppbyggt að enginn viti fyrirfram hvað hann fái út úr styrkumsóknum, því það ráðist af því hversu margir sækja um og úr hversu miklum fjármunum er að spila.

Pizzavagninn að verða 15 ára

Samhliða svínaræktinni og kjötvinnslunni hafa þau hjónin keyrt um uppsveitir Árnessýslu með Pizzavagninn í eftirdrögi og selt pitsur í þéttbýliskjörnum og á mannafótum frá árinu 2004. Nýja aðstaðan kemur sér einkar vel fyrir rekstur hans, og auðveldar allan undirbúning og vinnslu til mikilla muna. Leitast er við að hafa sem mest af hráefninu sem notað er í Pizzavagninum úr eigin framleiðslu eða úr nærsamfélaginu.

„Við náttúrulega búum til okkar eigið pepperoni, skinku og beikon. Við kaupum svo nautahakk af bændunum hérna í kringum okkur og svo auðvitað grænmetið á Flúðum. Það er frábært að hafa aðgengi að því, alltaf ferskt og gott grænmeti.“

Þau segja jafnframt að forsenda þess að geta rekið svona vagn sé hversu stutt sé á milli bæjarfélaga í uppsveitum og telja að fólk kunni vel að meta tilvist hans. /BR

Regn- og hlífðarfatnaður

Dynjandi býður upp á hlífðar- og öryggisfatnað sem uppfyllir ströngustu kröfur.

Hafðu samband.

Við veitum þér faglega aðstoð.

DYNJANDI

allt fyrir öryggið

Skeifunni 3h | Sími: 588 5080 | dynjandi.is

Nýsköpunarstarf í sveitum: Gríptu boltann!

– Átaksverkefni Framleiðnisjóðs landbúnaðarins og RML

Sigríður Ólafsdóttir
ráðunautur og
verkefnisstjóri
so@rml.is

Undanfarin tvö ár hefur orðið gríðarlegt verðfall á afurðastöðvaverði sauðfjárafurða og hefur það veikt mjög rekstrargrundvöll sauðfjárbúa. Þessi staða hefur mismunandi áhrif milli landsvæða, vegna mismunandi vægis sauðfjárræktar í atvinnulífi einstakra svæða. Flestum er þó ljóst að staðan sem nú er uppi er raunveruleg ógn við þau byggðalög sem reida sig hvað mest á sauðfjárrækt sem atvinnugrein.

Eflum vöruþróun og nýsköpun

Þegar unnið er með vörur ýmiss konar, og þá ekki hvað síst matvöru, er mikilvægt að hafa í frammistöðuga vöruþróun til að sem best sé hægt að mæta þeim þörfum sem neytendur hafa hverju sinni. Þegar svona árar er mikilvægt að hafa í frammistöðuga styðja við hvers kyns vöruþróun og nýsköpun, sem bændur geta nýtt sér til að auka verðmætasköpun á jörðum sínum og þar með til að styrkja rekstrargrundvöll sinna búa og áframhaldandi búsetu í sveitum. Jafnframt þurfa bændur að leita allra leiða og nýta eins vel og kostur er þann stuðning sem er í boði til framþróunar.

Forsvarsaðilar Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, í samstarfi við Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, hafa ákveðið að hrinda af stað verkefni sem hefur það að markmiði að hvetja til nýsköpunarstarfs í sveitum. Leitast verður við að miðla þekkingu og reynslu þeirra sem þegar hafa farið af stað með nýsköpunarverkefni og styðja við hugmyndavinnu og þróun verkefna frá hugmynd til raunveruleika. Markhópur verkefnisins eru bændur á lögbýlum sem eru að velta fyrir sér sölu á hvers kyns framleiðslu eða

Guðmundur Þ. Guðmundsson, landsliðsþjálfari í handbolta, mun halda erindi á fundum Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins og Framleiðnisjóðs þar sem hann hvetur bændur áfram í nýsköpun. Mynd / Björgvin Franz Björgvinsson

þjónustu, hvort sem það er á sviði fullvinnslu landbúnaðarafurða eða á öðrum sviðum atvinnulífs.

Fundir og ráðgjöf

Verkefninu verður hrundið af stað með fundaherferð. Í framhaldinu verður boðið upp á aðstoð ráðunauta við mótn hugmynda og við áætlanagerð og ekki síst við umsóknarferli til Framleiðnisjóðs. Áhersla verður lögð á að hvetja bændur til að hrinda úr vör hugmyndum sem mögulega hafa verið lengi í farvatninu en ekki komist til framkvæmdar.

Fyrsti áfangi verkefnisins hefst með fjórum hvatningarfundum á Norðvesturlandi, í Dalasýslu og Strandasýslu. Á þessum fundum verða haldnir fyrirlestrar um markmiðasetningu, reynslu fólks sem hefur ástundað vöruþróun eða tekist á við óhefðbunda atvinnuuppbyggingu á sínum jörðum, ásamt leiðbeiningum varðandi styrki þá sem leita má eftir til nýsköpunar. Í framhaldi þessara funda stendur fundargestum sem

uppfylla skilyrði Framleiðnisjóðs varðandi styrkveitingar, til boða að fá niðurgreidda aðstoð við vinnslu umsókna til sjóðsins.

Fundarsvæði þessa fyrsta áfanga verkefnisins er eftirfarandi:

Skagafjarðarsýsla, Húnavatnssýsla, Strandasýsla og Dalasýsla. Jafnframt er stefnt að sambærilegri framkvæmd í öðrum landshlutum eins fljótt og kostur er.

Áformað fundatímabil er 22.–28. ágúst og má sjá nánari upplýsingar í sér auglýsingu hér í blaðinu á blaðsíðu 13.

Aðalfyrirlesari fundanna er Guðmundur Þórður Guðmundsson, landsliðsþjálfari í handbolta. Að auki verða fengnir til leiks reynsluboltar í sölu afurða beint frá býli, sem munu miðla af reynslu sinni varðandi þróun og markaðssetningu vara og þjónustu.

Fundirnir verða öllum opnir og eru sem flestir hvattir til að mæta.

Frekari upplýsingar um fundina og verkefnið í heild má nálgast hjá Sigríði Ólafsdóttur, verkefnisstjóra og ráðunauti hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins.

Gróffóðurkeppni Yara á Íslandi 2018

Nú er fyrsta slætti að ljúka hjá flestum bændum landsins og jafnvel dæmi um að bændur á Norðurlandi séu búnir að slá annan slátt.

Tíðaríði þetta árið hefur haft mikil áhrif á gróffóðurgæðin. Fyrir það fyrsta hafa bændur ekki forþurkað eins og gjarnan er stefnt að. Því ríkir nokkur óvissa um hvernig hefur tekist til með verkunina, sérstaklega í ljósi þess að hráefnið er ekki alltaf eins og best verður á kosið. Í annan stað hefur fyrsti sláttur dregist víða og því eru gróffóðurgæðin ekki eins góð og hugsast getur. Staðan er þó afar ólík á milli svæða og dæmi um að bændur hafi í fyrsta slætti náð miklum og góðum heytum. Það er aldrei eins mikilvægt og nú að huga að því að senda gróffóðursýni til greiningar.

Síðustu tveir keppendurnir í gróffóðurkeppni Yara 2018 eru frá Egilsstaðakoti og Læk í Flóa.

Egilsstaðakoti í Flóa

Í Egilsstaðakoti í Flóa búa Þorsteinn Logi Einarsson og Cathy Krentel. Búið er með mjólkurkúr, sauðfé, nautaeldi og hross.

Gróffóðuröflun: Ræktað land er um 150 ha. Á síðustu árum hefur verið aukið nokkuð við ræktarland. Allt gróffóður er verkað í rúllur. Í mjólkurkúr er miðað við að þurrefni fódurs sé um 35% þurrefni

en í sauðféð er reynt að þurrka meira eða upp undir 60–70%.

Áburðaráætlun: Áburðaráætlun er unnin af bóndanum sjálfum. Stuðst er við niðurstöður heysýna við gerð áburðaráætlana og reynslu fyrri ára. Jarðvegur er bæði mýri og mólendi. Mýrarnar eru nokkuð súrar og þarf að kalka.

Jarðrækt: Árlega eru endurræktaðir um 30 ha. Jarðræktin er nokkuð fjölbreytt. Grænófóður ræktað bæði til beitar og sláttar ásamt korni. Látið er líða 3–4 ár þar til sáð er grasfræi. Reynt er að vera með hreint vallarfoxgras í kýrnar og blöndu af vallarfox- og vallsarsveifgrasi í þau tún sem er meira beitt af sauðfé. Reynt er að sá grasfræi snemma vors, þannig að uppskera náist sáðárið.

Cathy Krentel og Þorsteinn Logi í Egilsstaðakoti.

Lækur í Flóa

Á Læk í Flóa búa Ágúst Guðjónsson og Margrét Drífa Guðmundsdóttir. Búskapurinn er fyrst og fremst

Ágúst og Margrét Drífa á Læk.

mjólkurkúr, en einnig eru á búinu nokkur hross. Ágúst og Margrét hafa búið á Læk í 4 ár.

Gróffóðuröflun: Ræktað land er um 80 ha þar af eru um 10 ha beittir. Gróffóður er allt verkað í rúllur. Markmið er að forþurka að 35–40% og nota íblöndunarefni. Að jafnaði eru teknir tveir slættir af stærstum hluta túnanna. Verktaki er notaður til að slá og binda í rúllur.

Áburðaráætlun: Áburðaráætlun er unnin heima á búinu. Við gerð áburðaráætlunar er horft mikið til hefynagreininganna. Tún eru flest á mýrlendi og þörf á því að kalka.

Jarðrækt: Á hverju ári er verið að endurvinnna um 10–15 ha. Nýræktun er lokað á 2.–3. ári. Sáð er rýgresi, höfnum eða blöndu af rýgresi og höfnum á fyrsta ári. Árið sem nýræktinni er lokað er grasfræi skjólsáð með höfnum. Ymist er sáð fræblöndum eða hreinu vallarfoxgrasi.

Öflugar vélar.
Parfnast lítils viðhalds.

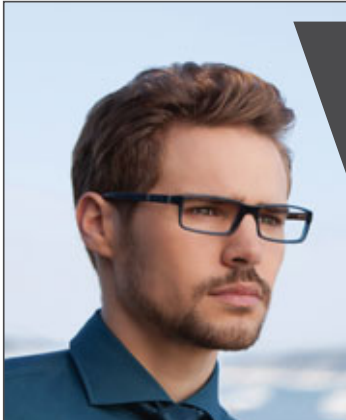
We are Fliegl.

www.fliegl.com

RAG RAG - import export · Helluhraun 4 220-Hafnarfjörður
Tel + 354 565-2727 · Mobile + 354 892 7502 · Email: rafn@rag.is

Til sölu DFGK C31 pallbíll
Árgerð 2017. Burðargeta 1.200 kg. Bifreiðin er ekinn aðeins 514 km.
Lipur og duglegur vinnubíll. Verð 2.100.000 kr. +vsk.
Upplýsingar í síma 863-2548.

ÓDÝR
Gleraugu með
glampa- og rispúvörn

Verð 19.900 kr
Sérsmíðum samdægurs í styrk +/- 5.0 með cyl. til 2,0.

Hamrahlíð 17
Hús Blindrafélagsins
Sími • 552-2002

OPTIC
REYKJAVÍK
SJÓNTÆKJAVERSLUN

Bylting í hreinlæti!

www.i-teamglobal.com

i-mop XL gólfþvottavélin auðveldar þríf, sparar tíma og léttir lífið. Hentar fyrir fyrirtæki og stofnanir

i-vac 6 ryksugan er fyrir mikla notkun. Hún er hönnuð með fagfólki sem gerir þessa ryksugu að frábæru vinnutæki

Vesturhrauni 3 - 210 Garðabær
480-0000 - sala@afvelar.is - www.afvelar.is

AFLVÉLAR

Í HLAÐVARPANUM

Búskapurinn í Möðrudal hefur tekið talsverðum breytingum með árunum, sér í lagi í seinni tíð. Sú ætt sem nú býr á staðnum tók við búskap árið 1870 og hefur því búið á staðnum í tæp 150 ár. Ferðaþjónusta hefur leyst sauðfjárbúskapinn af hólmi sem aðalbúgrein á bænum, en veitingaþjónusta hefur verið rekin á Möðrudal síðan 1976.

Myndir / Bjarni Rúnarsson

Möðrudalur á Fjöllum:

Kyrrð og ró í faðmi fjalla

Þar sem ekkert blasir við nema hálendið endalaus birtist skyndilega vel merktur afleggjari. Hann vísar heim að Möðrudal á Fjöllum sem skipar stóran sess í byggðarsögu Íslendinga, en þar hefur verið búið allt frá landnámi. Bærinn stendur við þröskuld hálendisins og því er stutt að fara inn á hálendið og komast í tæri við náttúruperlur eins og Herðubreið og Herðubreiðarlindir, Kverkfjöll og Öskju. Fjallasýnin sem mætir manni á hlaðinu er með ólíkindum og glottandi hundarnir bjóða mann velkominn.

Aralöng saga Möðrudals

Búskapur á jörðinni á sér jafnlanga sögu og íslensk byggðasaga, en fyrir um 10 árum síðan fundu fornleifafræðingar gröf á jörðinni frá árinu 964. Það bendir til þess

Elisabet Svava Kristjánsdóttir og Vilhjálmur Vernharðsson, bændur á Möðrudal, innan um geiturarnar.

Mynd / Ragnhildur Aðalsteinsdóttir

að búskapur hafi hafist ennþá fyrr á Möðrudal en áður var talið.

Bærinn hefur verið hluti af ferðaleiðum fólks á milli landshorna

og skipað mikilvægan sess í samgöngukerfi landans í gegnum aldirnar. Ferðalangar áðu gjarnan á Möðrudal, enda einn af fáum

Refurinn er gæfur og færir sig upp á skaftið þegar forvitnir ferða- og blaðamenn munda myndavélarnar.

áningsastöðum í boði á þessum slóðum lengi vel. Búskapurinn hefur tekið talsverðum breytingum með árunum, sér í lagi í seinni tíð. Sú ætt sem nú býr á staðnum tók við búskap árið 1874 og hefur því búið á staðnum í tæp 150 ár. Núverandi ábúendur eru Elisabet Svava Kristjánsdóttir og Vilhjálmur Vernharðsson. Vilhjálmur er ættaður frá Möðrudal en Elisabet Svava á ættir sínar að rekja til Grundarfjarðar þar sem hún er uppalin.

undanfarin ár, heldur nýta afurðirnar allar heima á bænum með beinni sölu til ferðamanna á veitingastaðnum. Hlutur ferðaþjónustunnar hefur aukist undanfarin ár, en sauð- og geitfjárbúskapurinn, ásamt kjötvinnslunni, er órjúfánlegur hluti af starfseminni.

Matseðill Fjallakaffis er sniðinn að framleiðslu bæjarins með það að leiðarljósi að vera sjálfbær og bjóða aðeins upp á matvæli af bænum, lambakjöt, hreindýr, geitakjöt, bleikju, gæs og fjallagrös meðal annars.

Kjötið er svo unnið í kjötvinnslu sem er heima á bænum og reykt í reykofni bæjarins. Vilhjálmur segist auka verðmæti afurða til mikilla muna með því að selja þær beint frekar en að leggja þær inn í afurðastöð. „Við værum ekki í búskap öðruvísi en að gera þetta svona,“ segir hann.

Uppbygging í ferðaþjónustunni

Þau Elisabet og Vilhjálmur hafa byggt upp ferðaþjónustu með miklum glæsibrag, og hráefnið er fengið úr nærsamfélaginu því lerki úr Hallormsstaðaskógi sést bókstaflega upp um alla vegg. Vilhjálmur er smiður og hefur aflað sér þekkingar í grjóthleðslu og torfhleðslu og fengist við húsgagnsmiði sem er notuð í ferðaþjónustunni. Nýjasta viðbótin var tekin í notkun fyrir örfáum dögum, en það er upplýsingaskáli fyrir ferðafólk þar sem hægt er að sjá myndband sem gert var sérstaklega í tengslum við eldgosið í Holuhrauni. Í skálanum er einnig ullargalleri og upplýsingar fyrir ferðafólk. Allar byggingar sem tengjast ferðaþjónustunni eru byggðar í sama stíl í anda burstabæjanna.

Í kjölfar bruna í fjárhúsum bæjarins árið 2003 voru reist ný fjárhús þá um haustið. Sá bruni er Vilhjálmi í fersku minni.

„Þetta var í lok sauðburðar, ég fór inn að sofa um eittleytið. Þá var allt með kyrrum kjörum. Svo þegar ég kom út um klukkan sex var allt brunnið til kaldra kola. Sem betur fer voru langflestar kindur komnar út.“

Breytingar á ferðamannahópnum

Undanfarið hefur verið ritað og rætt um breytingar innan ferðaþjónustunnar hvað varðar fjölda og samsetningu ferðamanna. Ferðamálastofa gaf nýverið út nýja skýrslu sem sýnir fækkun meðal Evrópubúa en fjölgun

Gestirnir sækja í ró og frið

Vilhjálmur flutti austur á Möðrudal í kringum aldamótin. Hann stofnaði svo ferðaþjónustuna Fjalladýrð árið 2001 og gerði þá út á fjallaferðir, tjaldstæði og gistingu. Um svipað leyti var þjóðvegurinn færður úr hlaðinu á Möðrudal og Vilhjálmur tók þá við rekstri Fjallakaffis. Hann segist hafa tekið við gríðarlega góðu búi af Ástu Sigurðardóttur sem hafi byggt upp gott orðspor. Árið 2004 flutti svo Elisabet í Möðrudal og þá hafa þau byggt upp ferðaþjónustu og bú síðan þá. Hann segir að margir séu agndofa yfir þeirri ákvörðun þeirra að búa í slíkri einangrunarvist og byggja upp viðs fjarri annarri byggð. Þá segir hann að margir telji að þau séu að þiggja ríkisstyrki fyrir að búa á Möðrudal, en svo sé vitaskuld ekki. Hins vegar séu erlendir gestir heillaðir af slíku víðerni og frelsi sem fylgir því. Þeir séu oft búsettir á mjög þéttbýlum svæðum og leiti í kyrrðina og friðinn sem fylgir því að vera staddir á hesta byggða bóli landsins, í 469 metra hæð, þar sem fólk gæti kúplað sig algjörlega út úr róti stórborga og notið náttúrunnar í friði og ró. Elisabet segir marga ferðamenn sækja í hreina náttúru og matvæli sem séu ræktað og framleidd á staðnum.

Gera út á hreinleikann

Sjálfbærnin er í fyrirrúmi hjá ábúendum á Möðrudal, en þau hafa ekki lagt lambakjöt inn í afurðastöð

VILT ÞÚ SETJA UPP
HLEÐSLUSTÖÐ
FYRIR RAFBÍLA?

Í vetur auglýsti verkefnið **Hleðsla í hlaði** eftir bændum sem hafa áhuga á því að setja upp hleðslustöð fyrir rafbíla. Við viljum þetta netið um allt land og óskum eftir þátttöku fleiri bænda.

ÁVINNINGUR BÆNDA:

- ✓ Sala á rafmagni er ný tekjulind
- ✓ Viðbót við aðra þjónustu á býlinu
- ✓ Félagar í Hey Iceland og Bí eiga kost á styrk
- ✓ Stuðningur og ráðgjöf

Hleðsla í hlaði er samstarfsverkefni Bændasamtaka Íslands, Orkuseturs og Hey Iceland. Aðalmarkmið er að fjölga hleðslustöðvum fyrir rafbíla í sveitum landsins. Samkomulag var gert við **Hlöðu ehf.** sem býður hentugar hleðslulausnir sem eru sniðnar að þörfum hvers og eins.

Nánari upplýsingar um **Hleðslu í hlaði** er að finna á **www.bondi.is**.

**HLEÐSLUSTÖÐVAR
FYRIR BÆNDUR**

Verð frá kr. 89.990- m. vsk.

Upplýsingar um hleðslustöðvar veita sölumenn **Hlöðu ehf.** í síma **564 1440** og í netfangið **hlada@hlada.is**.
Nánar á **www.hlada.is**.

Geiturnar á Möðrudal una hag sínum vel í víðáttumiklu landslagi.

Skammt frá bænum er 76 kW heimavirkjun sem sér bændunum alfarið fyrir rafmagni.

meðal Bandaríkjamanna og Asíu. Vilhjálmur segist finna fyrir þessum breytingum en ekki fyrir fækkun. „Það er greinileg fækkun úr Evrópu, en á móti kemur að það er að fjölga talsvert frá Astralíu, Ameríku og Kanada. Einhverra hluta vegna eru okkar gestir mikið þaðan. Ég veit alveg að það er ekki bjart yfir hótélum sem hafa einblínt á Evrópumarkað, en þetta er bara þróun.“

Heimavirkjanir vannýtt auðlind til sveita

Skammt frá bænum er 76 kW heimavirkjun sem sér bænum alfarið fyrir rafmagni. Hún leysti af hólmi

gamla dísilrafstöð sem hafði séð bænum fyrir rafmagni til margra ára. Vilhjálmur segir að eftir að húsunum fjölgaði þurfi aðeins að miðla orkunni svo að hún dugi, en hún sleppi enn sem komið er.

Hann segir jafnframt að það séu víða tækifæri til sveita að koma á koppinn heimavirkjun. Fallið þurfi ekki endilega að vera svo mikið svo að hægt sé að nýta krafta náttúrunnar til raforkuframleiðslu. Það séu miklir möguleikar víða til að leysa raforkuskort með heimavirkjun.

Elisabet segir að tilkoma virkjunarinnar hafi verið mikil framför, áður fyrr hafi þau þurft að slá inn dísilrafstöðinni oft á dag. Þá hafi

Vilhjálmur segir að erlendir gestir séu heillaðir af víðernum örfæna. Þeir séu oft búsettir á mjög þéttbýlum svæðum og leiti í kyrrðina og friðinn sem fylgir því að vera staddir á hæsta byggða bóli landsins, í 469 metra hæð.

raftæki og tölvur skemmst af óstöðugu rafmagni og sífelldum útslætti.

Vegna þess hve afskekktur Möðrudalur er töldu yfirvöld á þeim tíma ekki mögulegt að afhenda ábúendum á Möðrudal rafmagn nema fyrir íbúðarhús og fjárhús, en lagning raflínu hefur þótt of dýr. Allt umfram það þyrftu þau að útvega sjálf. Því hafi þau leitað leiða til að framleiða rafmagn sjálf og reist stíflu sem framkallar 11 metra fall og heimavirkjun.

Á Möðrudal hefur verið byggð upp ferðapjónusta með miklum glæsibrag. Efniviður í byggingum er fenginn úr nærsamfélaginu því lerkí úr Hallormsstaðaskógi sést bókstaflega upp um alla vegg.

Ferðamenn kunna vel að meta gamla íslenska byggingarhefð.

Hundarnir á Möðrudal undir húsvegg.

Tilheyrði Skálholti, ekki Hólum

Jón A. Stefánsson byggði kirkju á Möðrudal á árunum 1947-48 í minningu konu sinnar, Þórunnar Vilhjálmisdóttur Oddsar, sem lést árið 1944. Jón málaði altarið í kirkjunni sem þýkir sérstök en þar sést Jesús flytja fjallræðuna. Jörðin hefur lengi verið kirkjustaður og sennilega hafa flestar staðið á svipuðum stað og nú, því beinagrindur hafa fundist þegar grafa hefur þurft á svæðinu

umhverfis kirkjuna, en ekki annars staðar. Allt frá kristnitökkunni árið 1000 var Möðrudalskirkja undir Skálholtsumdæmi en ekki Hólum. Sennilega hefur Möðrudalur talist á Austurlandi, en ekki Norðurlandi. Raunar segir í bók Pjeturs Hafsteins Lárussonar, „Fjallakunstner segir frá“, að sá misskilningur að Möðrudalur sé á Norðurlandi sé alrangur og ítrekað að staðurinn tilheyrir Austurlandi. Bókin er samansafn frásagna Stefáns frá Möðrudal. /BR

Gámurinn er þarfaping

Til leigu eða sölu:

- Þurgámar
- Hitastýrðir gámar
- Geymslugámar
- Einangraðir gámar
- Fleti og tankgámar
- Gámar með hliðaropnun
- Gámahús og salernishús
- Færanleg starfsmannaðstaða
- Bos gámar og skemmur

Hafðu samband 568 0100

www.stolpigamar.is

Stólpi Gámar

Klettagörðum 5 | 104 Reykjavík | Óseyrarbraut 12 | 220 Hafnarfirði

Gamli traktorinn

Centaur gangsettur á Íslandi eftir 50 ár

Upplýsingar um upphaf Centaur dráttarvéla eru strjálar enda Central Tractor Company og LeRoi Corporation sem framleiðdi vélarnar löngu horfið af sjónarsviðinu og lítið til um starfsemi fyrirtækisins. Centaur 2-C var gangsettur á Hvanneyri nú í sumar.

Upphaf Centaur dráttarvéla er rakin til fyrri hluta annars áratugs síðustu aldar og fyrirtækis sem kallaðist Central Tractor Company og var til húsa í Greenwich í Ohio-riki í Bandaríkjunum.

Litlar og liprar dráttarvélar

Fyrstu Centaur dráttarvélnar voru hannaðar og settar á markað 1920 og kölluðust Model A. Sala þeirra gekk ágætlega, einkum til minni býla enda um lítinn og lipran sex hestafla traktor á stálhjólum að ræða. Einn gir áfram og einn aftur á bak.

Framleiðsla óx hratt og traktorinn uppfærður í Model,

í stafrófsröf upp í, F til ársins 1926. Það ár setti fyrirtækið Model G á markað. Sú týpa var að mörgu leyti öðruvísi en þær fyrri. Model G var tveggja strokka og tíu hestöfl og fékkst með fleiri fylgihlutum, meðal annars plóg, diskaherfi, sáningarvél, arfasköfu og kartöfluníðurstæringarvél

Týpan þótti auðveld í notkun og hægt að fá hana með margs kyns fylgihlutum. Talsvert var flutt út af Centaur dráttarvélum á árunum milli 1920 og 1930. Þar á meðal til Íslands.

Árið 1929 var boðið upp á styrkta útgáfu af Model G með stærri vél og tveimur hestöflum til viðbótar og kallaðist Model T eða Model 6-12.

Staðgengill dráttarklársins

Auglýsingar fyrir Centaur dráttarvélnum voru áhugaverðar að því leyti að ólíkt öðrum dráttarvélaframleiðendum á þeim tíma var ekki haldið fram að Centaurinn stæði öðrum dráttarvéllum framar. Styrkur Centaur fólst í því að koma í staðinn fyrir dráttarklárinn og átti því að höfða til bænda á smærri býlum.

Centaur traktorarnir nutu talsverðrar hylli hjá frönskum vínbændum vegna þess hversu breiddin á milli hjóla var lítil.

Kreppan kreppir að

Kreppan í Bandaríkjunum á þriðja áratug síðustu aldar var mikil blóðtaka fyrir framleiðanda Centaur eins og aðra framleiðendur landbúnaðartækja. Fyrirtækið hélt þó að mestu vatni og árið 1936 setti það á markað fyrsta traktorinn í KV seríunni sem var fjögurra strokka og 22 hestöfl.

Eigendaskipti urðu á fyrirtækinu 1940 en þrátt fyrir það hélt nýi eigandinn, LeRoi Corporation, nafninu Central Tractor Company. Framleiðsla Centaur dráttarvéla hélt áfram á fimmta áratug síðustu aldar eða þar til LeRoi Corporation fór á hliðina.

Centaur á Íslandi

Á Búvélasafninu á Hvanneyri er að finna Centaur 2-G sem var framleiddur árið 1934, keðjudrifinn, einn gir áfram og einn aftur á bak og ökuhraði 4 til 8 kílómetrar á klukkustund.

Sex Centaur dráttarvélar voru fluttar inn til landsins og annaðist Finnur Ólafsson, heildsali frá Fellsenda í Dölum, innflutning þeirra. Fyrstu vélina keypti Jóhannesi Reykdal, bóndi og verksmiðjueigandi á Setbergi við Hafnarfjörð árið 1927. Búið að Korpúlfsstöðum keypti fjórar 1929 og Ingólfur Kristjánsson, bóndi á Jódísarstöðum við Eyjafjörð, eina árið 1934.

Árið 1948 eignaðist séra Bjartmar Kristjánsson vél Ingólfs og var hún notuð til sláttar að Mælifelli í Skagafirði. Bjartmar gaf Þjóðminjasafninu vélina 1990.

Haustið 2014 tók Kristján Bjartmarsson að gera vélina gangfæra og var hún gangsett og ekið á Hvanneyrarhátíðinni 6. júlí síðastliðinn eftir 50 ára kyrrstöðu.

Konur í landbúnaði

Staða kvenna innan landbúnaðar hefur lengi verið til umræðu og ekki að ástæðulausu. Sýnileiki kvenna innan greinarinnar er ekki til jafns við karla.

Sú birtingarmynd sem konur hafa er oftast en ekki hulin og ósýnileg hvort sem það er á bæjunum eða innan félagskerfis bænda. Þannig eru konur síður skráðar fyrir rekstri búa eða því sem við kemur rekstrinum. Á mörgum búum, sér í lagi á sauðfjárbúum, starfar annar aðillinn utan búins og þá er yfirleitt um konuna að ræða. Undanfarnir ár hefur náðst árangur í því að jafna laun karla og kvenna en það segir ekki alla söguna. Birtingarmynd kvenna er ekki sú sama og birtingarmynd karla, m.a. í því að aðeins annar aðili í hjónabandi sé skráður fyrir búrekstri. Viða flytjast konur á sveitabæi þar sem karlinn á rætur og hefur sögu. Þannig er yfirleitt leitað til karlsins um upplýsingar um jörðina og þegar fjallað er um málefni bújarðarinnar. Uppruni og aðkoma konunnar að búrekstrinum lætur þar oft í minni pokann.

Samkvæmt tölum Hagstofunnar hefur þeim sem starfa við landbúnað fækkað gríðarlega frá árinu 1991. Þá voru starfandi um 7.500 manns við landbúnað í aðal- og aukastarfi, þar af 4.800 karlar og 2.600 konur, en árið 2017 störfuðu 3.700 manns við greinina, 2.200 karlar en 1.400 konur. Þrátt fyrir þessa miklu fækkun er hlutfall karla og kvenna nokkuð svipað, þó hefur hlutfall kvenna heldur hækkað.

Launajafnrétti segir ekki alla söguna

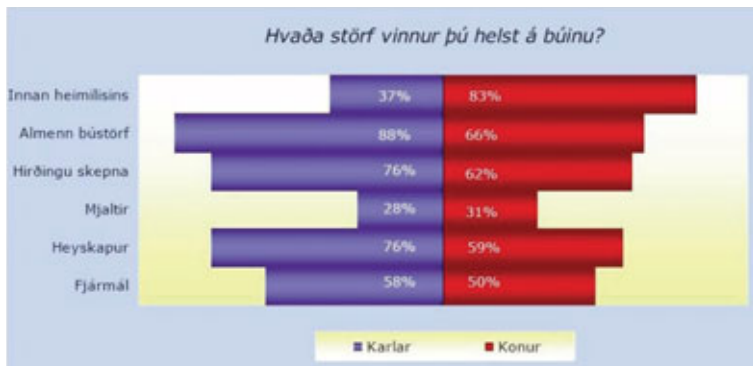
Í helstu stjórnnum félagskerfisins hallar gríðarlega á hlutfall kvenna. Þannig eru í stjórn Bændasamtaka Íslands fjórir karlar og ein kona. Í varastjórn eru konur hins vegar í meirihluta. Í stjórn LK sitja sömuleiðis fjórir karlar og ein kona. Framkvæmdastjóri samtakanna er kona og annar varamanna í stjórn er kona. Í fagræði í nautgriparékt situr ein kona og fjórir karlar. Í stjórn Landssamtaka sauðfjárbænda sitja tvær konur og þrír karlar, en formaður samtakanna er kona. Í varastjórn er engin kona og í fagræði sitja fjórir karlar og ein kona. Í stjórn Landssambands hestamannafélaga eiga sæti fjórir karlar og þrjár konur. Í varastjórn situr ein kona og fjórir karlar. Hægt væri að halda áfram með þessa upptalningu, víðast hvar er staðan sú sama, konur eru í minnihluta.

Í skýrslu Bygðastofnunar frá árinu 2015 um eignarhald kvenna í landbúnaði segir að í sveitarstjórnarkosningum árið 2014 hafi kjörnir fulltrúar verið 504. Þar af hafi verið 222 konur og 282 karlar. Af þeim fulltrúum báru 23 konur og 61 karl starfsheitið bóndi og/ eða

Konur hafa í gegnum tíðina gjarnan haft það hlutverk að sinna mjóltum og því sem við kemur umhíru á kúm. Karlarnir hafa frekar séð um gjafir og vélastörf.

Mynd / Sýningin Konur í landbúnaði í 100 ár

Þessi mynd sýnir verkaskiptingu milli kynja innan búa.

Mynd / Hjördis Sigursteinsdóttir og Guðbjörg Linda Rafnsdóttir.

starfsheiti sem tengjast landbúnaði svo sem ráðunautur, skógfræðingur, dýralæknir o.s.frv. Ekki liggja fyrir tölur í kjölfar kosninganna nú í vor, en niðurstöður þessarar skýrslu gefa samt sem áður góða mynd af stöðu kvenna innan stéttarinnar.

Tvöfalt fleiri konur en karlar

Konur sækja í mun ríkari mæli í nám tengt landbúnaði en karlar. Skv. tölum frá LbÍ eru skráðir nemendur við skólann 390 talsins. Af þeim eru 129 karlar (þar af 40 í BS/MS/PhD námi) og konurnar eru 261 (þar af 113 í BS/MS eða PhD námi). Konurnar eru tvöfalt fleiri en karlarnir. Hins vegar skila hlutfallslega færri konur sér til starfa innan landbúnaðarinnar en karlar. Þannig er meðalaldur kvenna innan landbúnaðar að hækka talsvert á milli ára en aldur karla heldur að lækka. Þannig má leiða líkur að því að ungir karlar séu frekar að taka við búskap, ýmist frá foreldrum eða sem nýliðar.

Ýmsum verkefnum verið ýtt úr hlaði

Í tímans rás hefur ýmsum verkefnum verið ýtt úr vör til að efla hlut kvenna innan landbúnaðar, s.s. Fósturlandsins freyjur, Lifandi landbúnaður og Byggjum brýr. Í úttekt sem Landssamtök

sauðfjárbænda létu vinna árið 2016 um stöðu kvenna innan sauðfjárræktarinnar kemur fram að verkaskipting innan búins sé mjög ójöfn, þ.e.a.s. vinnuframlag inni á heimili fellur yfirleitt í skaut konunnar meðan að karlinn vinnur bústörf utan heimilis. Konur finna lítið svigrúm til að vinna utan veggja heimilisins, því þær finni til ábyrgðar að sjá um matar- og kaffitíma. Sömu sögu er að segja í grein Hjördisar Sigursteinsdóttur og Guðbjargar Lindu Rafnsdóttur frá árinu 2009.

Hvenær ætlaðu svo að ná þér í bónda?

Konur sem starfa í landbúnaði án þess að vera giftar eru oft spurðar að því hvenær þær ætli nú að ná sér í bónda, en sú spurning er mun síður borin upp við einstæða karla sem stunda búskap. Starfsheitið bóndi þykir yfirleitt benda til karlmanns og konur eru oft nefndar bóndakonur, þeim til mikillar gremju oft og tíðum. Sennilega er skýringin fólgin í því að t.d. er talað um bóndadag, sem á sér hliðstæðu í konudegi, þar sem gera á vel við maka sinn með ýmsum hætti. Bóndadagurinn hefur mjög litla visun í starfandi bændur nú til dags, heldur aðeins til karla. Starfstíllinn ætti því að vísa jafnt til kvenna og karla.

/BR

Lambadómar – opnað fyrir pantanir

Móttaka á pöntunum á lambadómunum er nú hafin. Best er að bændur panti sjálfir í gegnum heimasíðu RML en einnig er hægt að hringja í 516-5000 og láta taka pöntunina niður. Eindregið er óskað eftir því að bændur panti fyrir 10. ágúst svo skipuleggja megi þessa vinnu með sem hagkvæmustum hætti.

Pantanir sem berast fyrir 10. ágúst njóta forgangs við niðurröðun og þeir sem panta síðar geta lent í verri stöðu með að fá lambaskoðun á þeim tíma sem þeir óska eftir.

Tímagjald í lambaskoðun fylgir gjaldskrá RML sem hljóðar upp á 7.500 kr. + vsk á útseldan tíma í dagvinnu fyrir hvern starfsmann. Komugjald er 6500 kr. Aðstoð frá t.d. forvarsmonnum fjárræktarfélagi við að ná sem bestri nýtingu á

Pantanir sem berast fyrir 10. ágúst njóta forgangs við niðurröðun. Mynd / TB

vinnudag dómara á hverju svæði er mjög vel þegin og kemur öllum sem að þessu koma til góða. Þar sem leyfilegt er, getur verið hagræði af því að bændur komi saman með

minni lambahópa. Þá geta þeir deilt með sér komugjaldinu og ná jafnvel að minnka ögn þann tíma sem unnið er fyrir hvern og einn.

/RML/ább/okg

Júlía keypt gamalt gullsmíðaverkstæði frá Siglufirði og var þessi góða græja með í kaupunum, algjör gullmoli segir hún, en tækið notar hún til að gera virinn sem notaður er inn í víravirkið.

Júlía Prastardóttir, gullsmiður á Akureyri:

Nýr og öðruvísi skúfhólkur

– Prívíddarprentaður á Handverkshátíð

„Gamla víravirkið er það sem ég hef lagt áherslu á, hef sérhæft mig í því og farið víða um land til að kenna þetta forna handbragð,“ segir Júlía Prastardóttir, gullsmíðameistari á Akureyri.

Þessa dagana er Júlía önnur kafin við að hanna og útfæra nýjan skúfhólk sem ætlunin er að nota við hversdagsskothúfu.

Svona lítur nýi skúfhólkurinn út, kominn á sinn stað á skothúfunni.

Fyrsta sýnishorn af nýjum skúfhólk sem Júlía hefur hannað. Starfsfólk frá Fab Lab prentar út í prívídd. Skúfhólkurinn er úr plasti og ætlunin að nota við hversdagsskothúfu.

Gaman að gömlu handverki

Júlía lauk gullsmíðanámi árið 2009 og hlaut meistararéttindi árið 2011. Hún tók þátt í Norðurlandakeppni í gullsmíði ári eftir námslok og hreppti annað sætið. Þá lauk hún einnig námi frá Le Arte Orafe á Flórens á Ítalíu þar sem hún lærði steinísetningu og leturgroft upp á gamla mátann, fornt handbragð við steinigræðslu og leturgroft. „Ég hef virkilega gaman af þessu forna handverki, ég er þannig gerð að ég vil læra handbragðið, vita hvernig hlutirnir voru gerðir áður fyrr, en hef langt í frá nokkuð á móti vélum og tækjum sem létta manni störf. Fyrst þarf ég bara að fá tilfinninguna fyrir gamla handverkinu,“ segir Júlía.

Út fyrir rammann

Íslenska höfuðfatið skothúfa er borið við upphlut og peysuföt, svört húfa með skotti og var upphaflega þrjónuð úr smáu bandi með skúf úr þeli, en síðar var hún saumuð úr flaueli og með silkiskúf. Á mörkum skúfs og húfu er skúfhólkur úr silfri, gulli eða gylltum eða silfrudum vírborðum.

„Við erum í raun að þróa eitthvað nýtt en samt eftir gömlu handverki. Það er vissulega mikilvægt að halda í gamlar og fornar hefðir og þær mega alls ekki gleymast. Það

Mikill áhugi fyrir íslenskum búningum

Júlía segir að æ fleiri konur fái sér íslenskan búning og í raun megi tala um sprengingu í þeim efnum. Frá því hún hóf störf eftir nám hefur hún boðið upp á námskeið í sinni sérgrein, víravirkinu, og þátttaka sé jafnan góð, hvar á landi sem er. „Það er mikil vakning í þessu og fer bara vaxandi og bara gaman af því,“ segir hún. Margar konur vilja sauma sinni búning frá A til Ö þó verkefnið sé tímafrekt. „Það er ánægjulegt að sjá árangur erfiðis síns að verki loknu og konurnar klæðast búningi sínum með enn meira stolti fyrir vikið.“ /MPÞ

TIL SÖLU

LITLA HOF

www.litlahof.is

822 1717

Íbúðarlóðirnar eru eignarlönd en hægt er að sækja um lögbýli.

Stutt er í alla þjónustu á Helli eða Hvolsvelli. Matvöruverslanir, sundlaugar, þeknisþjónusta, vinnubú, byggingavöruverslanir og veitingastadir.

Hella er 14 km frá og Hvolsvöllur er 11 km frá Litla Hofi.

Golfvöllur er á Strönd, 8 km frá Litla Hofi.

Helstu náttúruperfur sem eru nálægar eru til að mynda fjallabak, Hekla, Tindfjallajökull, Þörsörk o.fl.

Lóðirnar eru stórar og þar af leiðandi er byggingarmagn mikið. Byggja má allt að 350 fm einbýli, 120 fm gestahús, 120 fm bílskúr/vinnuskúr og 40 fm garðhús/áhakahús.

Seljandi skilar vegi, köldu vatni, rafmagni og ljóðleiðararörri að lóðamörkum.

CLAGE

Samstundis kjörhiti - nákvæmlega

Nýttískuleg orkusparandi lausn fyrir köld svæði

Rafræn vatnshitun fyrir handlaugar, eldhúsvaska, sturtur og baðherbergi.

ÖRYGGI OG GÆÐI FRÁ ÞÝSKALANDI

ENERGY EFFICIENCY CLASS **A**

Með allt á hreinu í tæpa öld

ÍÓ ÍSLEIFUR JÓNSSON

Draghálsi 14 - 16 · Sími 4 12 12 00 · www.isleifur.is

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300

Næsta blað kemur út **23. ágúst**

HLJÓÐDEYFAR

NIELSEN SONIC

SONIC

Hljóðeyfar í úrvali fyrir flest caliber

Vesturröst

Sérverslun veiðimanna - Laugavegi 178 - sími 551 6770 - www.vesturroost.is

HELSTU NYTJAJURTIR HEIMSINS

Talsvert hefur verið fitlað við erfðaeftirfarir papajaplöntunar og er hún fyrsta ávaxtatréð þar sem erfðamengið var kortlagt.

Sólaldin englanna

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Papaja, pápa- og sólaldin eru allt nöfn á sama aldini. Þrátt fyrir að stutt sé síðan aldinið fór að sjást í verslunum hér þykir það sjálfsagt í dag. Papaja er fyrsta ávaxtatréð þar sem genamengi plöntunnar var kortlagt og talsvert hefur verið fitlað við erfðamengi hennar. Aldinið er ber í skilningi grasafæðingarnar.

Heimsframleiðsla á papajaldini árið 2016 er áætluð um 13 milljón tonn en var 12,7 milljón tonn árið 2014. Aukningin í ræktun er mest á Indlandi og drifin af vaxandi eftirspurn í Bandaríkjunum Norður-Ameríku.

Indland hefur lengi verið langstærsti framleiðandi papaja í heiminum og svo var einnig árið 2016 þegar framleiðslan þar í landi var um 5,7 milljón tonn. Það ár var Brasilía í öðru sæti með 1,4 milljón tonn og Mexíkó í því þriðja með 952 þúsund kíló. Þar á eftir fylgdu Indónesía með 904 þúsund kíló, Dóminíska lýðveldið með 863 og Nígíría með 837 þúsund kíló. Síðan koma lönd eins og Kongó, Kúba, Kólumbía, Taíland og Perú með papajaframleiðslu frá 215 og niður 170 þúsund kíló árið 2016.

Mexíkó, Brasilía og Indland eru þau lönd sem flytja út mest magn af papaja en Bandaríki Norður-Ameríku, Þýskaland og Kanada þau lönd sem flytja mest inn.

Samkvæmt upplýsingum á vef Hagstofunnar voru flutt inn 9,835 kíló, rétt tæp tónn, af papaja eða pápaldini, eins og aldinið kallast í tollskrá, árið 2017. Mest var flutt

inn frá Brasilíu, rúm 2,8 tonn, Víetnam 1,6 og Spáni 1,3 tonn, um 950 kíló frá Taílandi og 822 kíló frá Bandaríkjunum. Milli 400 og 500 kíló voru flutt inn frá Dóminíska lýðveldinu, Kólumbíu og Ekvador.

Ættkvíslin Carica

Einungis 20 til 25 tegundir teljast til ættkvíslarinnar Carica og allar eru þær upprunnar í hitabeltinu milli syðri hluta Mexíkó og Mið-Ameríku. Allar eru tegundirnar sigrenar með tiltölulega breiðan stofn miðað við hæð sem er milli fimm og tíu metra að hæð. Tegundir innan ættkvíslarinnar eru fjölarar en skammlífar og lifa yfirleitt ekki lengur en í tuttugu ár í náttúrunni.

Þekktust þessara tegunda utan upprunasvæða er C. papaya sem á íslensku kallast eftir smekk papaja, sólaldin eða pápaldin.

Papaja, sólaldin eða pápaldin

Þrátt fyrir að flestir líti á C. papaya sem tré er plantan í raun stórvaxin jurt. Stöngullinn líkist stofni pálmatrjáa og nær átta til tíu metra hæð en er lægri í ræktun. Yfirleitt einstofna, greinalaus og myndar ekki við og stofninn eða öllu heldur stöngullinn svampkenndur. Plantan er sægrænn og með trefjarót.

Efst á stofninum er hvirfing stórra gróftenntra og margflippaðra laufbláða á löngum stilk sem eru allt að metri að lengd. Blómin stór og hvít og þríkynja því til eru blóm með frævum og fræflum saman eða hvort í sínu lagi. Fræflarnir margir saman á löngum stilk. Fræurnar tíu saman í hverju blómi sem er með fimm stjörnu- og lúðurlaga og kjótkennndum krónublöðum. Blóm sem einungis hafa fræfla mynda ekki aldin en blóm með frævum geta myndað litil og óæt

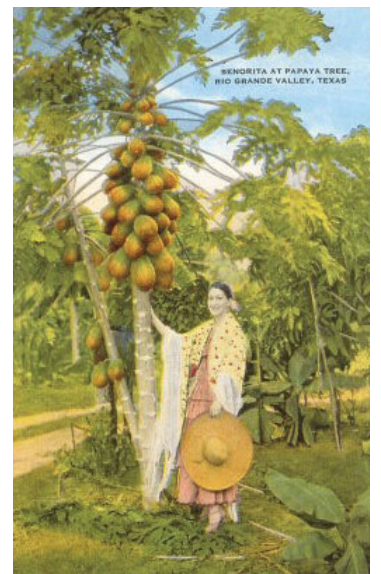
Blómin stór og hvít og þríkynja því til eru blóm með frævum og fræflum saman eða hvort í sínu lagi.

aldin án frjóvgunar. Tvíkynjablóm eru sjálffrjóvgandi.

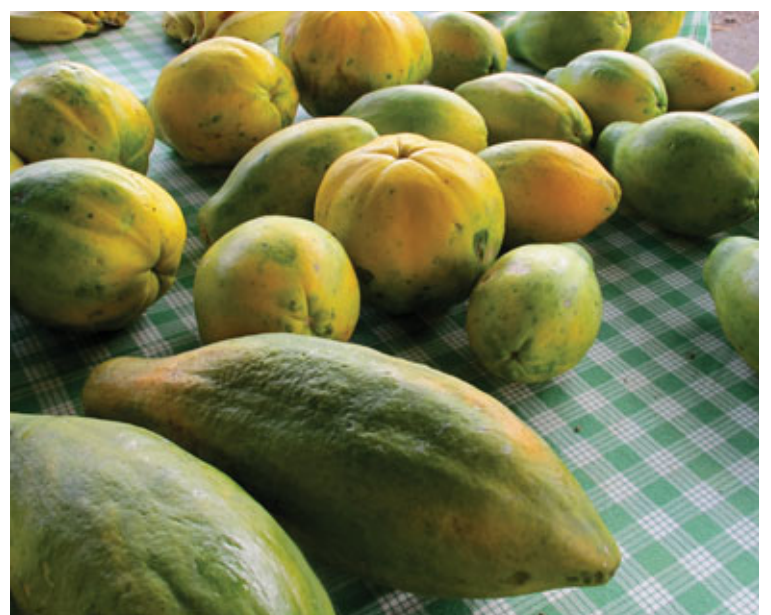
Aldinið safaríkt og sætt ber, grænt, gult eða rautt, yfirleitt ílangt, hnöttótt eða perulaga, 15 til 45 sentimetrar að lengd og 10 til 30 sentimetrar í þvermál og allt að 12 kíló að þyngd eftir afbrigðum. Vaxa mörg saman í hnapp efst og þétt við stofninn. Þyngsta papajaldin sem mælst hefur var rúm 18,8 kíló.

Í aldininu er fjöldi svartra og yfirleitt hrukkóttu fræja umlukin slímkenndri húð. Fræin geta verið á stærð við baunir.

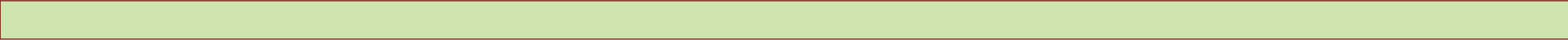
Talið er að C. papaya sé blendingur tveggja eða fleiri tegunda innan ættkvíslarinnar Carica. Uppruninn í Mexíkó og norðurhluta Suður-Ameríku en finnst einnig á eyjum í Karíbahafinu, Flórídaskaga, Texas og Havaíeyjum. Í dag er tegundin ræktað í hitabeltinu hringinn í kringum jörðina.

Senjórítan og papajatréð. Gamalt póstkort frá Suður-Texas.

Ólík lögun papajaldina.

Útbreiðsla og saga

Fyrstu kynni Evrópumanna af papaja voru snemma á sextánda öld. Spánverjinn Oviedo sem var námustjóri á Haítí 1513 til 1525 skrifaði bréf heim þar sem segir að skipstjórinn Alphonse de Valverde hafi flutt með sér fræ frá eyjum í Vestur-Indíum. Seinna kom í ljós að um fræ papajaplöntunnar var að ræða. Frá Haítí og Vestur-Indíum fluttu Spánverjar papajafræ með sér til Filippseyja og þaðan bárust fræin með Spánverjum eða Portúgölum til austanverðrar Malasíu. Ef marka má hollenska grasfræðinginn Rheed, sem var um tíma landstjóri Sri Lanka, barst fræið til Indlands milli 1580 og 1590. Það var ekki fyrr en rúmum hundrað árum seinna sem fyrstu papajafræin bárust til Evrópu með kaupskipum frá Indlandi.

Árið 1652 pantaði Jan van Riebeeck, stofnandi Höfðaborgar í Suður-Afríku, papajafræ frá Indlandi og hóf tilraunir með ræktun þeirra þar og er það upphaf papajaræktunar í Afríku. Ræktun á papajaldinum hófst á Havaíeyjum snemma á átjándu öld.

Nafnaspeki

Latneska tegundarheitið papaya kemur úr spænsku og er þangað komið úr Karib sem er tungumál Kalina-fólksins, papáia, sem er í dag um 7.500 að tölu og finnst flest í Venesúela, Trínidad og Tóbago. Í Brasilíu kallast aldinið mamao og fruita de bomba á Kúbu og er um leið slanguryrði fyrir rassstórar konur. Í Kúbu er papaya aftur á móti klúryrði fyrir sköp kvenna.

Kristófer Kólbumbus kallaði papaja aldin englanna. Aldinið kallast papaya á flestum tungumálum en auk þess á þýsku baummelon, á dönsku træmelon og pawpaw eða pawpae á ensku. Á íslensku er aldin plöntunnar kallað pápáaldin í tollskrá og líklega dregið af enska heitinu pawpaw. Pawpaw er einnig heiti á trjátegund sem vex í Norður-Ameríku og kallast Asimina triloba á latínu og gefur af sér aldin sem svipar til papaja en er alls óskyld tegund. Aldinið kallast sólaldin í Orðabanka íslenskrar málstöðvar en papaja í daglegu tali og kæliborðum verslana.

Ræktun og erfðabreytingar

Fræin spíra auðveldlega og planta yfirleitt ræktað upp af fræi og getur náð tíu metra hæð á innan við þremur árum og byrjar að mynda aldin á fyrsta til þriðja ári sem ná fullum þroska á fimm til níu mánuðum eftir aðstæðum. Papajaplöntur eru hitakærar og dafna best milli 21 til 32° á Celsíus. Þær þola ekki frost undir -2° á Celsíus. Plantan kys vel framræstan og sandrikan jarðveg, pH 5,5 til 7,0, og plantan þolir alls ekki að standa í vatni. Vex best í hitabeltinu en dafnar á milli 32° norðlægrar og suðlægrar breiddar. Eingöngu kvenplöntur eru ræktaðar til aldinframleiðslu og frjóvgaðar með karlplöntum.

Í ræktun er plöntunum í grófum dráttum skipt í tvennt. Papaja frá Mexíkó og papaja frá Havaíeyjum. Havaípapaja er minna og perulaga, með gula húð og aldinkjöt. Mexíkópapaja er stærra, gult eða rautt og sætara á bragðið og með rauðleitt eða appelsínugult aldinkjöt. Í báðum tilfellum er aldinið tint á meðan það er grænt og látið fullþroskast eftir tínslu. Til er fjöldi afbrigða og yrkja í ræktun og eru þau misjöfn af stærð. Dæmi um afbrigði eru 'Maradol', 'Sunrise' og 'Caribbean Red' sem öll gefa stór aldin með rauðleitu aldinkjöt og aðallega ræktað í Mexíkó og Belís. Aldinkjöt 'Hortus Gold' og 'Honey Gold' er gulleitt mikið ræktað í Afríku. Líkt og í annarri stórræktun leggjast ýmsar óvætur á papaja hvort sem það eru pöddur, sveppir, bakteríur eða vírusar.

Efst á stofninum er hvirfing stóra gróftennta og margflippaðra laufblaða á löngum stilk sem eru allt að metri að lengd.

Papaja er meðal annars notað í sápur.

Aldinið safaríkt og sætt ber, grænt, gult eða rautt, yfirleitt í löng, hnöttótt eða perulaga.

Talsvert hefur verið fitlað við erfðafni papajaplöntunnar og er hún fyrsta ávaxtatréð þar sem erfðamengið var kortlagt. Árið 1998 var samþykkt að setja á markað á Havaíeyjum erfðabreytt papajaafrígið, meðal annarra 'SunUp' og 'Rainbow'. Afrígið voru hönnuð til að þola ágang víruss sem veldur hringlaga rotblettum á aldinum og verulegum uppskerubresti. Í dag er langstærstur hluti papajaldina sem ræktað eru á Havaíeyjum erfðabreytt. Aldinin eru viðkvæm og uppskorin með höndum og verður að gæta þess að húð þeirra skemmist ekki við meðhöndlun.

Næringarefnainnihald

Papajaldin eru 88% vatn og um 11% kolvetni. Þau innihalda enga fitu og lítið prótein. Hundrað grömm eru sögð gefa 43 kílókaloríur og um 75% af ráðlögðum dagskammti af C-vítamíni og talsvert af D-vítamíni og járninu en að öðru leyti er aldinið næringarefnasnautt.

Nytjar

Papajaldin var á öldum áður notað til lækninga á Indlandi og þótti gott að smyrja aldinkjötinu á legusár til að græða þau. Te úr papajalaufi er sagt gott við malaríu, hjarta- og magastillandi. Þroskað papaja er sagt gott við iðraormum og óþroskað til að lækka blóðþrýsting og fræið er sagt gott við þembu og verkjastillandi. Plantan myndar latex eða mjólkursafa sem hefur verið notað í tyggigúmmi og annað sælgæti. Úr pressuðum papaja er unninn ávaxtasafi og bruggaður bjór. Papajasafi er sagður góður til að eyða vörtum og siggi. Úr berki stönglanna eru ofnir

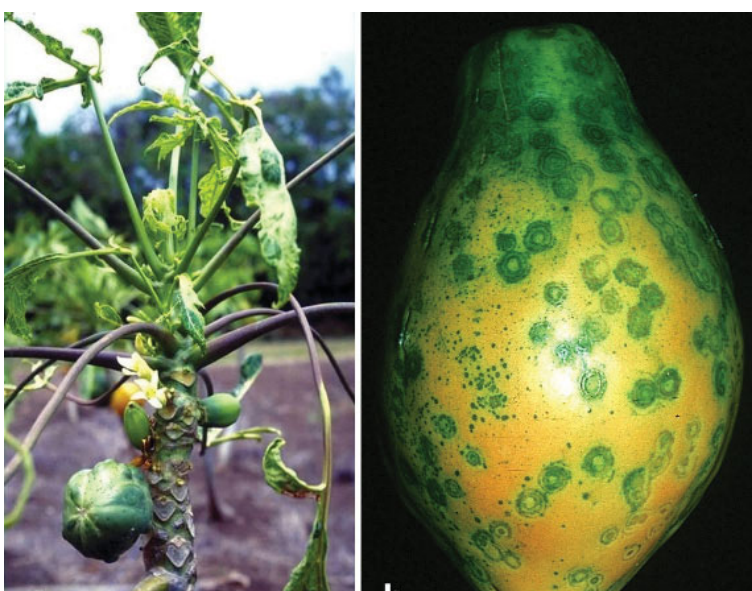

Kristófer Kólbumbus kallaði papaja aldin englanna.

kaðlar og reipi og sagt er að gott sé að tyggja innra lag hans við tannverk. Sagt er að konur víða í Asíu hafi unnið úr plöntunni getnaðarvarnalyf og lyf til fóstureyðingar. Seinni tíma rannsóknir hafa sýnt að í plöntunni er að finna efni sem geta haft áhrif á hvort tveggja. Papaja er því aldin sem konur ættu að forðast á meðgöngu. Í aldinu er efni sem getur valdið ofnæmisviðbrögðum hjá viðkvæmu fólki. Aldinkjötið er gott hrátt til átu eitt og sér eða í salati og pottréttum. Í Indónesíu er bæði aldinið og laufblöðin notuð í salat og blómin léttsteikt á pönnu með chili og tómötum. Aldinið er gott í sultur og sums staðar í Asíu eru blöðin soðin og borðuð eins og spinat eða þurruð og reykt. Papajaldin er vinsæll morgunverðarmatur víða um heim. Sagt er að gott sé að láta kjöt liggja í aldinkjöti græns papaja til að meyra það. Fólki sem borðar mikið papaja getur orðið appelsínugult. Fræin eru æt en bragðsterk og séu þau þurruð er hægt að mylja þau og nota líkt og svartan pipar.

Papaja á Íslandi

Lengi vel þekktist papajaldin hér á landi helst sem hitabeltisávöxtur sem nefndur var í skáldsögum og ferðalýsingum. Í auglýsingu í Morgunblaðinu frá því í júní 1989 auglýsir Vetrarbrautin, sem var hluti af skemmtistaðnum Þórscafé, á matseðli innbakaða sniglakæfu með papaja og mintusósu,

Líkt og í annarri stórræktun leggjast ýmsar óvætur á papaja hvort sem það eru pöddur, sveppir, bakteríur eða vírusar.

Indland hefur lengi verið langstærsti framleiðandi papaja í heiminum og svo var einnig árið 2016 þegar framleiðslan þar í landi var um 5,7 milljón tonn.

Papajaútskurður.

Papaja er aldin sem konur ættu að forðast á meðgöngu.

kjötseyði með linsoðnu ritueggi og hundasúrukrapís með kampavíni í forrétt. Gljáða lambahnetusteik með jarðsveppum í madeirasósu í aðalrétt og ástríðuávaxta mandarínufrauð í túlípána. Allt fyrir 2.985 krónur. Árið 2001 birtist greinarkorn í DV þar sem því er slegið upp að papajaávöxturinn geti innihaldið efni sem gæti nýst í baráttunni við krabbamein. „Nú keppast hópar vísindamanna um allan heim við að verða fyrstir til að búa til eftirlíkingu af efni sem finnst í papajaávöxtum. Ástæðan fyrir þessu kapphlaupi er sú að slíkt efni er talið geta dregið krabbameinsfrumur. Stutt er síðan efnið í papajaávöxtunum fannst og er það í litlum skömmtum í hverjum ávexti. Reyndar er náttúrulega efnið baneitrað þar sem það drepur ekki aðeins krabbameinsfrumur

heldur heilbrigðar frumur líka. Rannsóknir ganga því út á það að búa til eftirlíkingu af efni sem á eingöngu að virka á móti krabbameinsfrumunum. Að sögn dr. Richard Brown, sem stjórnar rannsóknarhópi við háskólann í Southampton í Englandi, vonast hann til að hópnum takist að gera eftirlíkingu af einu af einfaldari formum efnisins innan nokkurra mánaða.“ Þar sem papaja er hitakært er það vandasamt í flutningum og þolir illa kæligeymslu og því ráðlagt að geyma aldinið við stofuhita en ekki í kæli. Upp úr aldamótunum 2000 fer að bera á papaja og fleiri suðrænum ávöxtum í umfjöllunum og auglýsingum fjölmiðla og aldin sem ekki fyrir löngu þótti forvitnileg nýjung á makaði þykir sjálfsagt í dag.

500 manns heimsóttu Bustarfell í Vopnafirði:

Hátíð á fornu höfuðbýli

Þann 8. júlí síðastliðinn var Bustarfellsdagurinn haldinn hátíðlegur í 26. sinn á Bustarfelli í Vopnafirði.

Bustarfell er fornt höfuðbýli og í gamla torfbænum er nú minjasafn þar sem fræðast má um lífnaðarhætti í sveitinni á tímabilinu 1770–1966. Í bænum eru 25 vistarverur og er allur bærinn opinn gestum. Í honum er fastasýning og nokkrar tímabundnar sýningar sem skipt er út reglulega svo það er alltaf eitthvað nýtt að sjá.

Á Bustarfellsdaginn lifnar bærinn við og þar má sjá unga sem aldna sameinast í því að sýna gamlar verkhefðir og hafa gaman saman.

Margt fróðlegt og skemmtilegt var að sjá og heyra. Hægt var að bragða á ýmsu góðgæti víða um gamla bæinn en í boði var reykt sauða- og geitakjöt, fjallagrasamjólk, skyrhræringur, hákarl, harðfiskur og brennivín. Einnig buðu spariklæddar dömur upp á kaffi og lummur í baðstofunni.

Utandyra mátti sjá hraust fólk í heyskap og eldsmið hamra járníð af list. Einnig var krökkum boðið að fara í smá reiðtúr og dýrin í litlu dýragirðingunni glöddu unga gesti.

Kaffihúsið Hjáleigan stendur við gamla bæinn og er opið daglega á sama tíma og safnið. Á Bustarfellsdaginn bauð Hjáleigan upp á veglegt kaffihlaðborð í stóru tjaldi til að anna fjöldanum. /ÞÞ, BE

Í ár mættu yfir 500 manns í Bustarfell í tilefni dagsins. Veðrið lék við gesti og var dagurinn allur hinn ágætasti.

Myndir / Birna H. Einarsdóttir

Inni í bæ var fólk að störfum við þrjónaskap, útsaum, vefnað, ýmiss konar ullarvinnslu og hrosshárrsspuna. Þá var og sýnd jurtalitun úr íslenskrri náttúru.

Ungur maður reynir kraftana.

Utandyra mátti sjá fólk í heyskap.

Karlpeningurinn í Vopnafirði gæddi sér á hákarli og brennivíni í tilefni dagsins.

Rjómabúið á Baugsstöðum:

Stór hluti af hagkerfi bænda fyrir 100 árum

Fjóra kílómetra austan Stokks-eyrar, skammt frá Knarrarósvita, stendur látlaus bygging úr timbri klædd bárujárnri. Á austurhlíð þess er vatnshjól sem mjór skurður rennur um. Þetta er Rjómabúið á Baugsstöðum sem fyrir öld síðan var stór hluti af hagkerfi bænda þar um slóðir. Rjómabú eða smjörbú skiptu mörgum tugum í upphafi 20. aldar á Íslandi en fyrirmyndin var starfsemi slíkra rjómabúa í Danmörku. Af öllum þessum fjölda rjómabúa sem starfrækt voru á sínum tíma er einungis Rjómabúið á Baugsstöðum varðveitt í dag með skálahúsi, tækjum og tólum.

Rjómabúið á Baugsstöðum var stofnað 8. október 1904 og tók til starfa 21. júní 1905. Stofnfélagar voru 48 bændur úr Stokkseyrarhreppi og Gaulverjabæjarhreppi en síðar gengu bændur úr Villingaholtshreppi í rjómabúið. Þetta var samvinnufélag. Það var starfrækt til 1952 en blómaskeið þess var frá upphafi og til 1920. Bændur komu með rjóma í brúsum á klyfjahestum og fyrst og fremst framleitt smjör en einnig ostar. Í upphafi var grafinn aðveituskurður úr Hólavatni að Baugsstaðaá og vatnshjól knúði vélar búsins. Megnið af framleiðslunni var til útflutnings en einnig á sístækkandi markað í Reykjavík. Ýmis önnur þjónusta var í boði, hægt að láta hlaða rafgeyma fyrir útvarp og einnig var þarna kornmylla um skeið.

Konur með sérmenntun

Starfsfólk rjómabúsins voru konur sem voru sérmenntaðar í Mjólkurskólanum á Hvítárvöllum í Borgarfirði. Frá 1928 til 1952 störfuðu í Rjómabúinu á Baugsstöðum þær Guðrún Andrésdóttir aðstoðarkona og Margrét Júníusdóttir rjómabússtýra. Eftir það ráku þær verslun í húsinu

Rjómabúið á Baugsstöðum. Bygginguna smíðaði Jón Gestsson í Villingaholti vorið 1905.

Myndir / TB & Gunnar Sigurgeirsson

til láts Margrétar 1969. Tæki rjómabúsins og áhöld voru varðveitt áfram eftir að starfsemi þess var hætt og átti það eftir að koma sér vel síðar.

Varðveislufélag stofnað 1971

Árið 1971 var stofnað til varðveislufélags um rjómabúið. Voru það Baldur Teitsson simstöðvarstjóri, Jóhann Briem listmálari og Þór Magnússon þjóðminjavörður sem hvöttu til þess að rjómabúið yrði varðveitt um aldur og æfi sem minjar um merkt skeið í búnaðarsögu Íslands. Heimamenn tóku síðan sem safn sumarið 1975 að viðstöddum Kristjáni Eldjárn, forseta Íslands, og hefur það verið opið á sumrin síðan þar sem tæki þess og tól hafa talað sínu máli. Rjómabúið var friðlýst af menntamálaráðherra árið 2005 á 100 ára afmæli þess. Á 100 ára afmælinu var jafnframt gefin út litil og snotur bók um Rjómabúið á Baugsstöðum eftir Helga Ívarsson og Pál Lýðsson.

Rjómabúið á Baugsstöðum er í

Heimsókn í Rjómabúið er upplifun fyrir unga sem aldna.

eigu Búnaðarsambands Suðurlands, Byggðasafns Árnesinga, Búnaðarfélags Stokkseyrar, Búnaðarfélags Gaulverjabæjarhrepps og Búnaðarfélags Villingaholtshrepps. Stjórn Varðveislufélags Baugsstaðar-rjómabúsins sem síðar fékk heitið Rjómabúið á Baugsstöðum var lengi skipuð Stefáni Jasonarsyni í Vorsabæ, Helga Ívarssyni í Hólum og Páli Lýðssyni í Litlu-Sandvík. Þeir mótuðu starfsemina og unnu óeigingjarnt starf fyrir Rjómabúið á Baugsstöðum.

Núverandi stjórn er skipuð

Úr vélasal Rjómabúsins á Baugsstöðum. Fremst er hnoðunarborðið en fyrir aftan það er smjörstrokurinn. Lengst til hægri er ostaker.

Vatnshjólið knýr vélar búsins. Það hefur reglulega þurft að endurnýja hjólið og er núverandi hjól smíðað 2005.

Smjörstrokurinn. Strokkað var þrisvar á dag og starfsdagurinn langur í rjómabúinu. Í rjómabúinu unnu einungis konur sem má telja merkilegt í íslenskrri iðnaðarsögu.

til sýnis sem safn. Byggðasafn Árnesinga sér um að halda því opnu en rjómabúið sjálft sér um annan rekstrarkostnað.

Opið um helgar í júlí og ágúst

Rjómabúið á Baugsstöðum er opið laugardaga og sunnudaga í júlí og ágúst kl. 13-18. Hópar og skólar geta skoðað rjómabúið á öðrum tímum. Rjómabúið er upprunalegt að öllu leyti og eru vélar þess gangsettar fyrir gesti. Sjón er sögu ríkari. /Lýður Pálsson, safnstjóri

Talið er að umfangsmikið ólöglegt skógarhögg í Rúmeníuhluta Karpatafjalla hafi viðgengist frá 2011 og velt tugmilljónum evra.

Rúmenía:

Stjórnvöld stöðva ólöglegt skógarhögg í Karpatafjöllum

Laganna verðir í Rúmeníu lögðu fyrir skömmu til atlögu við glæpasamtök í landinu sem hafa stundað ólöglegt skógarhögg í Karpatafjöllum þar sem enn má finna leifar af frumskógum Evrópu. Karpatafjöll eru fjallgarður sem teygir sig frá Mið-Evrópu til Austur-Evrópu og sá næstlengsti í Evrópu og er um það bil 1.500 kílómetrar að lengd. Í fjöllum er að finna um það bil þriðjung af öllum plöntutegundum í Evrópu og leifar af síðustu frumskógum Evrópu.

Í aðgerðum lögreglu var meðal annars starfsemi timburframleiðslu fyrirtækisins Schweighofer Holzindustrie stöðvuð en fyrirtækið er í eigu Ástrala. Auk skógarhöggsmanna og flutningabílstjóra hefur fjöldi opinberra starfsmanna einnig lent í tugthúsinu fyrir að gefa út fólks leyfi til skógarhöggs og í sumum tilfellum í friðlandi. Talið er að starfsemin teygi sig aftur til ársins 2011 og að hún hafi velt tugmilljónum evra. *NH*

Landbúnaður og ofnýting auðlinda skaðlegri líffræðilegum fjölbreytileika en hlýnun jarðar

Í niðurstöðu rannsóknar sem birt var í Nature segir að líffræðilegum fjölbreytileika í heiminum stafi mun meiri ógn af landbúnaði, of- og ólöglegri nýtingu á villtum plöntum og dýrum en hlýnun jarðar. Í Nature segir að í umræðunni um hnignun líffræðilegs fjölbreytileika sé of mikið gert úr hlut hlýnunar jarðar og lítið framhjá aðalsökudólgnum sem er landbúnaður og nýttar á villtum plöntum og dýrum eins og skógarhögg og fiskveiðar. Í niðurstöðu rannsóknarinnar segir að í dag stafi um 75% dýra- og plöntutegunda í heiminum hættu af landbúnaði og ofnýtingu en 17% af völdum hlýnunar jarðar. Á sama tíma stafa villtum dýrum og plöntum

í dag stafa um 75% dýra- og plöntutegunda í heiminum hættu af landbúnaði og ofnýtingu en 17% af völdum hlýnunar jarðar samkvæmt því sem segir í Nature. einnig ógn af útbreiðslu borga og samgöngumannvirkja, ágangi ferðamanna, námu- og gasvinnslu. *NH*

Ræktun:

Erfðabreytt ræktun á 190 milljón hekturum

Áætlað er að erfðabreyttar plöntur séu ræktaðar á um 190 milljónum hekturum lands í heiminum. Mest er ræktunin í Bandaríkjunum Norður-Ameríku, Brasilíu og Argentínu. Ræktun á erfðabreyttum nytjaplöntum er sífellt að aukast og í dag er áætlað að þær séu ræktaðar á um 190 milljón hekturum lands í heiminum. Um helmingur ræktunarinnar eru sojabauur, á eftir fylgir bómull og repjuolíu. Langmest er ræktunin í Bandaríkjunum Norður-Ameríku þar sem áætlað er að 75 milljónir lands

séu nýttir undir ræktun erfðabreyttra nytjaplantna. Í Brasilíu er landnýtingin áætluð rúmur 50 milljón og í Argentínu 26,3 milljón hektarar. Kanada er í fjórða sæti með um 13 milljón hektara. Þar á eftir koma Indland með rúma 11 og Paragvæ og Pakistan með um 3 milljón hektara af landi sem notað er til ræktunar á erfðabreyttum plöntum. Fimm stærstu ræktunarlönd erfðabreyttra plantna, hvort sem það er til manneldis eða sem fôður, framleiða um tæplega 95% þeirra á heimsvísu. *NH*

Um helmingur erfðabreyttra plantna í ræktun á heimsvísu eru sojabauur, á eftir fylgir bómull og repja.

dott.gallina

- ✓ Einangrandi
- ✓ Reyklúgur
- ✓ Birtuop
- ✓ Sterkar

Polycarbonate gróðurhúsaklæðning

P. ÞORGRÍMSSON & CO
Ármúli 29 • 108 Rvk • 512-3360 • korkur.is

Verk: Gróðrarstöð Lambhaga
Reykjavík
4000m²

Lambhagi

Fáðu heyrnartæki til prufu

Um árabíl hefur Heyrnartækni veitt þjónustu víðs vegar um landið. Við bjóðum upp á mikið úrval vandaðra heyrnartækja í ólíkum verðflokkum. Kannaðu hvenær Árni Hafstað heyrnarfræðingur verður næst í nágrenni við þig.

Ákureyri | Egilsstaðir | Húsavík | Ísafjörður | Húsavík | Selfoss | Vestmannaeyjar

Bókaðu tíma í síma 568 6880 eða á www.heyrnartækni.is

Heyrnartækni

Heyrnartækni | Glæsibæ | Álfheimur 74 | 104 Reykjavík | Landsbyggðapjónusta | Sími 568 6880

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

Hafa áhrif um land allt!

VANTAR ÞIG STARFSFÓLK

Við útvegum hæfa starfskrafta í flestar greinar atvinnulífsins

Markmið okkar er að spara viðskiptavinum tíma, fyrirhöfn og fjármuni.

Handafl er traust og fagleg starfsmannaveita með marga ára reynslu á markaði þar sem við þjónustum stór og smá fyrirtæki.

Suðurlandsbraut 6, Rvk. | SÍMI 419 9000

HANDAFL
STARFSMANNAVEITA

info@handafl.is | handafl.is

Bresk lög um góða viðskiptahætti virka

Fimm árum eftir stofnun umboðsmanns breskra verslunarhátta getur forsvarsmáður þess, Christine Tacon, fullyrt að heildsalar kvarta minna og verslunarkæðurnar upplifa að sambandið við heildsalana sé orðið betra en áður.

Árið 2013 var Christine Tacon tilnefnd sem umboðsmáður til að vaka yfir því að verslunarkæðurnar komi fram við heildsala á löglegan og réttlátan hátt eins og segir til í breskum lögum um góða viðskiptahætti. Lögin eiga við um 10 stærstu verslunarkæðurnar í Bretlandi en hjá Christine starfa 5–10 starfsmenn til að fylgjast með en starfsmenn skrifstofunnar eru sjálfstæðir.

Nauðsynlegir samningar við bændur

Á hverju vori heldur Christine ráðstefnu þar sem hún leggur fram skýrslu um þróunina og kynnir spurningakönnun sem fer fram árlega.

Könnunin á þessu ári sýnir að lögin og starf sjálfstæða umboðsmannsins bera árangur. Fjöldi mála þar sem heildsölum finnst verslunin hafa brotið lög hefur lækkað úr um 80% frá 2014 í kringum 40% árið 2017. Langflestar verslunarkæðurnar hafa bætt hegðun sína. Umboðsmáðurinn Christine er einnig upptekin af því að það sé ekki eingöngu fjöldi mála sem telji heldur séu það viðræður, kennsla og góð dæmi sem hægt er að vitna í sem skipti sköpum. Einnig virki það að hótta því að gripið verði inn í sé ekki rétt að öllu staðið, í sumum tilfellum þurfi að breyta menningu fyrirtækja.

Mál sem koma inn á borð umboðsmannsins eru til dæmis um of seinar greiðslur, greiðslur fyrir hillupláss, vörur sem fjarlægðar eru úr hillum án ástæðu, söluerferðir og fleira. Lögin hafa einnig leitt til breytinga á fleiri sviðum eins og nú eru komnir á nauðsynlegir samningar milli bændna og iðnaðarins um mjólkurverð og kjötflokka sem dæmi. /ehg-BL

Trump vill refsitolla

Donald Trump, forseti Bandaríkjanna, vill setja refsitolla á spænska ólífubændur vegna þess að þeir þiggja styrki frá Evrópusambandinu. Evrópusambandið bregst harðlega við þessum aðgerðum og segir ákvörðunina vera óásættanlega.

Ameríska verslunarráðuneytið hefur samþykkt að setja á refsitolla á spænskar ólífur vegna þess að spænskir ólífubændur fá stuðning og selja fyrirætlanirnar mjög ósanngjarnar. Aðgerðirnar eru hluti af stefnu Trump í að auka útflytning á vörum frá Bandaríkjunum og á sama tíma minnka innflutning vara.

Hin þverpólitíska alþjóðlega verslunarnefnd Bandaríkjanna (ITC) mun taka lokaákvörðun í málinu þann 24. júlí næstkomandi og ef það staðfestir að innflutningur frá Spáni skaði eða ógni framleiðslu í heimalandinu mun refsitollurinn

Donald Trump. Mynd / Sunday Express

verða settur á. Virði ólífuvinnflutnings frá Spáni til Bandaríkjanna á síðasta ári voru rúmir 7 milljarðar íslenskra króna. Evrópusambandið segir aðgerðirnar ekki brjóta í bága við reglur Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar (WTO), en samt sem áður hefur Trump ekki leyfi til að leggja á aukarefsitolla út frá alþjóðlegum reglugerðum. Þegar Trump ásakar Evrópusambandið fyrir að styðja sína bændur verður hann að gera sér grein fyrir því að það er einnig gert í Bandaríkjunum og að amerískir bændur eru margir hverjir stórir útflytjendur. Fram til 24. júlí ríkir þó alger óvissa í málinu og geta spænskir bændur litið aðhafst í málinu fram að þeim tíma. /ehg - Bondebladet

Neysla á mjólkurfitu mun aukast næstu áratugi

Ný skýrsla frá Efnahags- og framfarastofnuninni, OECD, sýnir að neysla á mjólkurfitu hefur aukist til muna undanfarin ár og sú þróun mun halda áfram næstu áratugi. Rannsóknir sem sýna fram á góð áhrif mjólkurfitu í hollu mataræði er talin vera stór áhrifavaldur aukinnar neyslu. Formaður sambands alþjóða mjólkuriðnaðarins, IDF, Caroline Emond, segir skýrsluna innihalda mikilvæg gögn og greiningar og sé góð viðbót við skýrslu sem samtök hennar gefa út árlega.

„Eftirspurn eftir mjólkurvörum í þróunarlöndunum hefur breyst undanfarin ár í átt að smjöri og mjólkurfitu í staðinn fyrir vörur sem byggjast á jurtaolíum. Þessa þróun er hægt að rekja til jákvæðara umtals á hollustu mjólkurfitu og breytingu á smekki,“ segir Caroline Emond. Skýrslan gefur einnig til kynna að verð á smjöri muni áfram haldast hátt en árleg eftirspurn á smjöri er áætlað að hækki um 2,2% á ári næstu árin.

Eftirspurnin eykst mest í Asíu

Spáin í skýrslunni bendir einnig til þess að neytendur í þróunarlöndunum

muni neyta töluvert meira af smjöri árlega vegna breyttrar neysluhegðunar í stað annarrar olíu og fitu. Því virðist sem nýlegar rannsóknir sem varpa jákvæðara ljósi á hollustu mjólkurfitu ásamt breytingum á smekki og óskum um minna unnin matvæli hafi aukið notkun á smjöri í uppskriftum og í vörum frá bakaríum.

„Þessi þróun er mjög jákvæð og sýnir að jákvæð vísindi hafa áhrif eins og þegar því er haldið fram að neysla á mjólkurvörum eins og mjólk, jógúrti og ostum sem hluti af hollu mataræði geti haft jákvæð áhrif á heilsuna. Á meðan áætlað er að neysla á mörgum vörum muni halda áfram að fara niður á við á alþjóðavísu heldur OECD því fram að neysla á mjólkurvörum verði undantekning og muni aukast hraðar en fjölsfjölgun á næstu áratugum,“ segir Caroline Emond.

Samband alþjóða mjólkuriðnaðarins hvetur OECD og Matvæla- og landbúnaðarstofnunina (FAO), að fylgjast með áhrifum á lækkan verðs til bændna í ljósi mikils kostnaðar við að reka kúabú. Stærstur vaxtamarkaður fyrir mjólkurvörur og eftirspurn er áætlað að muni koma frá Asíu á næstu árum þar sem mesta aukning verður á Indlandi og í Pakistan. /ehg – OECD/FAO

Mikill vöxtur er í notkun á mjólkurdufti fyrir ungbörn. Sá markaður er afar eftirsóttur af erlendum fyrirtækjum enda mun auðveldara að flytja mjólkurduft til Kína en ferskar mjólkurvörur, enda geymsluþolið allt annað.

Kínverski mjólkurvörumarkaðurinn

Mikill skellur árið 2008

Snorri Sigurðsson
snsig@arlafoods.com

Undanfarin ár hefur efnahagur í Kína tekið miklum stakkaskiptum og með bætum hag hafa neysluvenjur Kínverja gjörbreyst. Áður fyrr voru mjólkurvörur, kjötmeti og fiskur ekki hátt hlutfall af því sem fólk lét ofan í sig en nú orðið eykst neyslan, mælt í kílóum á hvern íbúa landsins, ár frá ári. Þessi breyting hefur ekki einungis kallað á breytta landbúnaðarframleiðslu og landbúnaðarstefnu í Kína heldur hefur einnig haft mikil áhrif á heimsviðskipti með landbúnaðarvörur almennt. Verður hér farið yfir kínverska landbúnaðinn og áhrifin á heimsmarkaðinn, eins og þau blasa við greinarhöfundum sem starfar við landbúnaðarráðgjöf í Kína, á helstu framleiðslugreinarnar og í þessum fyrsta hluta umfjöllunarinnar verður mjólkurvörumarkaðurinn tekinn fyrir.

Mikil framleiðsluaukning framundan

Mjólkurframleiðsla heimsins er talin þurfa að aukast í kringum 60% á næstu 40 árum til þess að hafa í við neysluþróunina á heimsvísu og miklar breytingar á neysluvenjum í Kína standa undir miklum hluta af þessari reiknuðu framleiðsluþörf á komandi áratugum. Fyrir liggur að hin stóru útflytningssvæði mjólkurinnar, þ.e. Nýja-Sjáland, Evrópusambandið og Bandaríkin, munu ekki eiga auðvelt með að sinna þessari miklu framleiðsluþörf ein og sér og munu mörg önnur framleiðslusvæði þurfa að auka framleiðsluna verulega. Þessari miklu breytingu fylgir jafnframt aukið umhverfisálág framleiðslunnar sem vissulega er áhyggjuefni en það er þó ekki það sem fólk í Kína veltir mikið fyrir sér í dag, enda gleðst það yfir hverjum degi sem það getur fengið sér drykkjarjógúrt eða ís. Neyslan er nefnilega sáralítill í raun, ef hún er borin saman við neyslu t.d. okkar sem búum í norðanverðri Evrópu.

1 = 4285

Vandamálið, ef vandamál skyldi kalla, er hins vegar að Kínverjar eru svo ótrúlega margir að þegar markaðsfyrirtækjum tekst að hafa áhrif á neysluvenjur í Kína, þá eykst heimseftirspurnin gríðarlega mikið. T.d. vegur hver viðbótar íspinni afar þungt í Kína, enda íbúarnir taldir um 1,5 milljarðar talsins og til að setja það í samhengi við okkar stöðu þá svarar einn lítill íspinni á mann í Kína til þess að hver Íslendingur fengi sér rúmlega fjögur þúsund íspinna. Í hvert skipti sem neyslan eykst í Kína, þá er aukningin mæld í hundruðum eða þúsundum tonna á heimsvísu svo áhrif þeirra eru augljóslega mikil.

Neysluaukningin í Kína er ekki ný af nálinni og hefur vaxið jafnt og þétt undanfarna áratugi og framleiðslan hefur þróast með á sama tíma. Árið 1961 nam landsframleiðslan um 2 kílóum mjólkur á hvern íbúa en neyslan hefur síðan margfaldast og heimaframleiðslan gat framan af náð að sinna hinni auknu eftirspurn. Neyslan á hvern íbúa var ekki mikil og verðið sem bændurnir fengu fyrir hvern lítra af mjólk líklega með því hæsta sem þekktist í heiminum. Árið 2008 gerðist það hins vegar að kínverski mjólkuriðnaðurinn varð fyrir miklu áfalli er í ljós kom að nokkrir söfnunaraðilar mjólkur höfðu blandað melamíni út í mjólkina til að hækka próteinmælingargildi hennar. Skömmu áður fengu allir bændur bara eitt verð fyrir mjólkina, þ.e. ef súrustig hennar var í lagi þá fékk bóndinn fullt verð. Svo fóru auknar gæðakröfur að koma jafnt og þétt en búskapurinn í Kína var enn þannig að flestir bændur voru með örfáar kýr og seldu mjólk sína til söfnunarfyrirtækja sem svo seldu mjólkina áfram til vinnsluadila. Þessir milliliðir sáu sér leik á borði þegar farið var að mæla prótein í mjólk. Fyrst keyptu þeir mjólkina af bændunum með því prótein innihaldi sem var í mjólkinni frá viðkomandi búi og eftir kaupin var melamíninu bætt við og þá var mjólkinn seld áfram til afurðastöðvarinnar. Á þeim tíma grunaði líklega engan að þetta myndi valda alvarlegum eitrunum hjá ungabörnum og að þetta myndi leiða til dauða nokkurra þeirra. Því miður var þó það sem gerðist og í kjölfarið snarféll álit neytenda á kínverskri mjólkurframleiðslu. Allir lágu undir grun um að vera að svindla og þó svo hið sanna kæmi í ljós síðar, var það of seint og bæði bændur og afurðastöðvar sátu eftir með skerta imynd.

Uppbyggingin

Fram að tímamótaárinu 2008 hafði mjólkurverð í Kína verið svo hátt að kúabændur gátu lifað af því að vera með örfáar kýr og allt kerfið í kringum bændurna var bæði dýrt, óhagstætt að uppbyggingu og yfirfullt af milliliðum en allir lifðu góðu lífi vegna hins háa mjólkurverðs svo það var enginn sem svo mikið sem velti því fyrir sér að hagræða. Eftir áfallið varð hins vegar í raun gjörbreyting á bæði kúabúskapnum og framleiðslunni í Kína. Í fyrsta lagi hrundi afurðastöðvaverðið og minni kúabúin hættu hvert af öðru og í dag fer þeim snarfækkandi enn. Þá lögðu bæði stjórnvöld og afurðastöðvar áherslu á að fylgja mjólkurframleiðslunni miklu betur eftir en áður og töldu það best gert með því að koma á fót svokölluðum stórbúum. Stórbú eða „megafarms“ eru þau bú sem eru með 5 þúsund kýr eða fleiri. Uppbygging á svona búum er styrkhaef en litlu búin fá nánast enga slíka aðstoð.

Ná ekki að anna eftirspurninni

Í dag er umreiknuð mjólkurvöruneysla Kínverja, yfir í kíló mjólkur, um það

Kínverjar neyta um 36 kg af mjólk á mann á ári.

bil 36 kg á hvern íbúa landsins eða um 50 milljarðar lítra alls. Þar af ná kúabúin í landinu að framleiða um 80% eða um 40 milljarða lítra á ári en restin er svo flutt inn til landsins víða að úr heiminum. Árið 2016 námu heildarverðmæti innfluttra mjólkurvara til Kína 6,7 milljörðum bandaríkjadala eða um 713 milljörðum íslenskra króna! Um 49% af þessari upphæð stafaði af innflutningi frá löndum Evrópusambandsins en Nýja-Sjáland eitt og sér ber þó höfuð og herðar yfir einstök lönd en þriðjungur verðmætanna var þaðan. Önnur lönd eru mun smærri en hlutdeild ástralskra afurðastöðva í innflutninginum var 6,9% og Bandaríkin voru svo með 6,2% af verðmætunum.

Jógúrtin selst best

Tvö kínversk afurðafyrirtæki berjast aðallega um hylli kínverskra neytenda en það eru Yili og Mengniu, bæði að stærstum hluta í eigu hins opinbera. Bæði fyrirtækin eru nokkuð ung að árum en hafa vaxið gríðarlega hratt eins og mörg önnur kínversk fyrirtæki og eru þau í dag meðal 10 stærstu afurðafyrirtækja í heimi! Sé litið til einstakra mjólkurvara þá er það hefðbundið jógúrt og drykkjarjógúrt sem gengur best í Kínverjana en aðrar mjólkurvörur eru einnig í miklum vexti eins og t.d. notkun á mjólkurdufti fyrir ungabörn. Sá markaður er afar eftirsóttur af erlendum fyrirtækjum enda mun auðveldara að flytja mjólkurduft til Kína en ferskar mjólkurvörur, enda geymsluþolið allt annað. Þá hafa Kínverjar áttað sig á kostum þess að nota óst við matagerð og hefur innflutningur á osti til matargerðar tekið stakkaskiptum á síðustu þremur árum og nú eru nokkrar afurðastöðvar í Kína einnig byrjaðar að framleiða osta.

Allir vilja bita af kökunni

Það er afar fróðlegt að fylgjast með störfum alþjóðlegra fyrirtækja í Kína en greinarhöfundur starfar einmitt hjá einu slíku. Það vilja eðlilega allir komast að neyslukökunni í Kína og fá sinn skerf en það er hægara sagt en gert og Kínverjar sjálfir vilja helst sinna sínum heimamarkaði. Meira að segja ríkisstjórnin hefur nú sett það markmið fram að innflutningur fari ekki yfir 25% af neyslunni, en það eru talin öryggismörkin með fæðuöryggi

Þjóðarinnar í huga. Fjórðungurinn af markaðinum í Kína er engu að síður all göð stærð af markaði og er t.d. talið innan fimm ára þá muni innflutningur mjólkurvara til Kína verða sá umsvifamesti í heiminum. Ástæða þess að markaðurinn í Kína er svona eftirsóttur er að vegna lítillar neyslu framan af þá varð til í Kína einhverskonar hávöruverðsmarkaður. Nýríkir Kínverjar keyptu mjólkurvörur á uppsprengdu verði og það kallaði á enn frekari innflutning á framlegðarháum mjólkurvörum og framleiðslu í Kína á mjólkurvörum sem voru seldar á afar háu verði. Enn þann dag í dag svipar markaðssetningu mjólkurvara í Kína til markaðssetningar á ilmviðnum eða öðrum lúxusvörum, þar sem t.d. þekktir leikarar eða heimsþekktir íþróttamenn eru notaðir við auglýsingarnar. Þá er mikið lagt í umbúðahönnun og útlit varanna, mun meira en sést í öðrum löndum.

Framleiðslukostnaður enn hár

Þrátt fyrir mörg stór kúabú, þá er framleiðslukostnaður mjólkur í Kína enn langtum meiri en mörgum öðrum löndum. Skýringin felst fyrst og fremst í því að innviðir framleiðslunnar eru enn hálf laskaðir eftir framangreindan uppgangstíma og enn eru margir milliliðir á milli kúabændanna sjálfra og frumframleiðenda á hræfnum sem nota þarf. Fæst búin eru með eigin gróffóðurframleiðslu og þurfa að kaupa nánast allt að. Stærsti hluti gróffóðursins er þó framleiddur í Kína og oftar en ekki kemur fóðrið frá örsmáum landspildum en afar algengt er að eldra fólk ráði yfir svokallaðri „mú“ sem er kínversk mælieining lands og svarar til 1/15 af hektara. Hvert kúabú þarf svo að semja við hverja fjölskyldu um að fá t.d. gras eða maïsvothey frá viðkomandi spildu og eins og gefur að skilja þarf marga slíka samninga svo náist í eitt kýrfóður svo ekki sé nú talað um það ef viðkomandi kúabú er með fleiri þúsund kýr. Þetta kínverska kerfi hefur án nokkurs vafa áhrif til hækkunar á gróffóðrinu en þess utan þarf að kaupa viðbótarfóður erlendis frá eins og refasmára og soja.

Fjárfestingar erlendis

Ein af þeim leiðum sem kínverskir

fjárfestar hafa farið undanfarin ár, er að fjárfesta í landbúnaði utan Kína og flytja svo framleiðsluvörurnar heim til Kína. Þessi leið hefur verið farin af mörgum bæði vegna ákveðinna erfiðleika við framleiðslu á landbúnaðarvörum í Kína en einnig einfaldlega vegna gríðarlega sterkrar stöðu bæði sumra einstaklinga og fyrirtækja í landinu. Kínverjar geta ekki fjárfest í landi í Kína, það er einfaldlega ekki hægt og allt land tilheyrir hinu opinbera og landbúnaðarland er líklega það allra verðmætasta sem hægt er að fjárfesta í til lengri tíma lítið, enda fara stærri og stærri landssvæði undir annað en landbúnað og hið minnkandi landbúnaðarland heimsins þarf að brauðfæða æ fleiri íbúa. Ákvörðun fjársterkra kínverskra aðila um að fjárfesta í góðu landbúnaðarlandi er því skiljanleg og þannig eru t.d. margar jarðir í Bandaríkjunum nú í eigu Kínverja. Þar eru þær helst nýttar til framleiðslu á refasmára en hátt heimsmarkaðsverð á refasmára, þar sem bandarískir seljendur hafa verið alls ráðandi, hefur einfaldlega ýtt Kínverjum út í fjárfestingar í Bandaríkjunum og nú framleiða þeir meira og meira af refasmáranum sjálfir og senda hann svo heim til Kína.

Áframhaldandi vöxtur

Það er ekki nokkur vafi á því að mjólkurframleiðslan í Kína mun halda áfram að vaxa og dafna í takti við aukna neyslu, en að sama skapi heldur markaðurinn fyrir innfluttar vörur einnig áfram að stækka þar sem enginn gerir í raun ráð fyrir að kínversku kúabúin muni nokkurn tímann ná að sinna öllum markaðnum. Forsvarsmenn stærstu kínversku afurðastöðvanna hafa þegar gert sér grein fyrir þessu og sjást þess merki í nokkrum öðrum löndum eins og Hollandi, Nýja-Sjálandi og Ástralíu þar sem þær eru nú að koma sér fyrir líka. Tilgangurinn er nokkuð skýr og í raun sama aðferð og þegar er beitt til þess að skaffa refasmára á betra verði, þ.e. þær ætla sér einnig hlutdeild í síðasta fjórðungnum, þ.e. taka til sín bita af af innflutningskökunni. Það verður þó alltaf pláss fyrir innfluttar vörur frá afurðastöðvum frá öðrum löndum, markaðurinn í Kína er einfaldlega svo gríðarlega stór.

Í verslunum Willys í Gautaborg eru neytendur hvattir til að velja sænskt kjöt. Mynd/TB

Verslun í heimabyggð:

Hugmynd fyrir íslenska kaupmenn?

Í Svíþjóð og víðar á Norðurlöndunum hafa verslanir tekið upp hanskan fyrir innlenda búvöruframleiðendur og hvatt neytendur til þess að kaupa vörur úr heimabyggð. Það er ekki sist núna þegar þurrkar og erfið tíð ógnar landbúnaði og matvælaframleiðslu á stórum landsvæðum í Skandinavíu. Þannig hafa matvöruverslanirnar Willys í Svíaríki hvatt neytendur til að kaupa sænskt kjöt með þessum

orðum: „Mest af kjötinu sem við bjóðum kemur frá sænskum búum. Það er bæði þér og sænskum bændum í hag. Mjög gott kjöt á lágu verði!“ Hliðstæð dæmi er að finna í Bretlandi þar sem ákveðnir stórmarkaðir hafa hvatt neytendur til þess að styðja við innlenda landbúnað með því að kaupa þarlendar búvörur. /TB

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

- Iðnaðarhurðir
- Iðnaðarhurðir með gönguhurð
- Bílskúrshurðir
- Hurðir í trékarma
- Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

VH HURÐIR

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

Tímarit Bændablaðsins í tengslum við stórsýningu landbúnaðarins

BÆNDABLAÐIÐ GEFUR ÚT TÍMARIT Í TENGLUM VIÐ STÓRSÝNINGUNA ÍSLENSKUR LANDBÚNAÐUR 2018 SEM HALDIN VERÐUR Í LAUGARDALSHÖLL DAGANA 12.–14. OKTÓBER.

Markmið sýningarinnar er að kynna fjölbreytni íslensks landbúnaðar og hreinleika matvælaframleiðslunnar. Sýningin verður bæði á úti- og innisvæði þar sem bændum og öðrum gestum gefst tækifæri til að virða fyrir sér gagnleg tæki og tól í landbúnaði og rekstri. Allir félagsmenn í Bændasamtökunum fá boðsmíða á sýninguna og vænta má mikils fjölda gesta.

Tímaritið verður leiðarvísir gesta á sýningunni og mun m.a. innihalda gagnlegar upplýsingar um sýninguna, kynningar á þeim fyrirtækjum sem koma að sýningunni auk fræðandi og fjölbreytilegs efnis um málefni landbúnaðarins.

Lengd ritsins er yfir 100 síður og það er prentað á glanstímaritapappír í stærðinni A4. Tímaritið verður prentað í 10.000 eintökum og verður það sent á öll lögbýli landsins og til áskrifenda auk fyrirtækja sem tengjast landbúnaðinum. Þá verður tímaritinu dreift á sýningunni sjálfri.

Við bjóðum upp á hefðbundnar auglýsingar í ritinu en í seinni hluta þess er pláss fyrir kynningarefni frá fyrirtækjum sem unnið er í samvinnu við blaðamenn.

Verðskrá kynninga:
Heilsíða: 130.000 kr. án vsk.
Hálfsíða: 85.000 kr. án vsk.
Opna: 210.000 kr. án vsk.

Verðskrá auglýsinga:
Heilsíða: 160.000 kr. án vsk.
Hálfsíða: 95.000 kr. án vsk.
Opna: 230.000 kr. án vsk.
Baksíða: 250.000 kr. án vsk.

Nánari upplýsingar eru veittar í síma **563-0303** og gegnum netfangið **ghp@bondi.is**

Tryggðu þér auglýsingapláss í tíma!

Bændablaðið

STÓR-SÝNING
í Laugardalshöll
12.-14. október

ÍSLENSKUR LANDBÚNAÐUR -2018-

MATVÆLASÝNING • TÆKJASÝNING • ÖFLUG DAGSKRÁ

VIÐ SKÓGAREIGENDUR

Samvinna á Suðurlandi um viðarnytjar

Starfssvæði Félags skógareigenda á Suðurlandi er víðáttumikið þar sem það nær allt frá Reykjanestá í vestri og að Lónsheiði í austri. Félagar eru á þriðja hundrað talsins og þótt þeir hafi það sameiginlegt að hafa allir áhuga á skógrækt nálgast þeir verkefnið á mismunandi hátt. Viðarnytjar eru þó markmið allra, en viðarnytjar geta verið mjög margvíslegar eins og eftirfarandi saga sýnir.

Á fyrri hluta tuttugustu aldar var nóg að nefna Múlakot í Fljótshlíð til að hugurinn hvarflaði til ræktunar og trjágróðurs. Guðbjörg Þorleifsdóttir húsfreyja þar skapaði gróðurreit, sem var einstakur í sinni röð og þar skipaði trjágróðurinn háan sess. Fyrstu trén voru gróðursett árið 1897, örsníðar reyniplöntur, ættaðar frá Nauthúsagili undir Eyjafjöllum. Þessar plöntur urðu með tímanum formæður flestra reynitrjáa í heimilisgördum á Suðurlandi.

Garðurinn í Múlakoti átti sitt blómaskeið, en eftir að Guðbjörg lést árið 1958, hallaði smám saman undan fæti.

Eigendaskipti um aldamót

Eigendaskipti urðu á jörðinni upp úr aldamótum 2000. Nýir eigendur vildu varðveita gömlu húsakynnin og garðinn, en þetta er víðamikil verkefni, sem ekki er á færi einstaklinga.

Loks varð úr samvinnuverkefni Rangárbings eystra, Skógasafns og eigenda jarðarinnar eftir að bæjartorfan hafði verið alfriðuð.

Þegar Sjálfseignarstofnuninni um framkvæmdir við endurnýjun gömlu bygginganna og garðsins í Múlakoti var komið á fót, hófst samstarf milli Garðyrkjuskóla Lbhí á Reykjum í Ölfusi og aðila í Múlakoti um að skólinn hefði aðgang að garðinum sem „lifandi“ kennslustofu. Þetta samstarf er eins og best verður á kosið, allt öðrum vinnubrögðum

Björgvin Eggertsson kennari við Lbhí, við trjáfellingar í Múlakotsgarðinum.

og hugsun þarf að beita við vinnu í gömlum gördum en nýjum.

Háöldruð reynitré

Í fyrstu vinnuferð skólans haustið 2015 var hugað að trjágróðri. Reynitrén í garðinum eru orðin háöldruð, elstu 120 ára, og sum voru orðin hættuleg umhverfinu. Þarna fengu nemendur góða sýnikennslu í hvernig gömul tré eru felld, þannig að ekki stafi hætta af.

Allt nýtilegt timbur var hirt með það í huga að seinna gæfist tækifæri til að vinna úr því.

Ekki reyndist unnt að fletta bolunum á Tumastöðum, sem auðvitað hefði verið æskilegt fjarlægðarinnar vegna.

Í sumarferð Félags skógareigenda á Suðurlandi 2017 voru skógarbændur á Giljalandi í Skaftártungum heim-sóttir, þau Þuríður Jónsdóttir og

Harmonikkubekkurinn góði.

Sigurður Ólafsson. Þau tóku á móti hópnum með kostum og kynjum, sýndu ferðalöngum framkvæmdir á staðnum og ræktun sína og ýmis tæki til viðarvinnslu. Ekki er að orðlengja það að Sigurður var reiðubúinn til að fletta reyniviðarbolunum gömlu frá Múlakoti og gerði það af stakri snilld.

Hugmyndin um húsgagnasmíð

Sigurður Ólafsson, Giljalandi við flettisögina góðu.

Húsgögn fyrir Múlakotsgarðinn, smíðuð af Skúla Jónssyni, Þykkvabæ.

hafði fæðst nokkru áður og var flettivinnu hagað með það í huga.

Leit að smíðnum tók nokkurn tíma en hann fannst í Landbrotnu. Skúli Jónsson frá Þykkvabæ galdraði fram ótrúlega skemmtileg garðhúsgögn, þrjú stór borð og víðeigandi bekkir, tvö minni ásamt bekkjum og loks bekk með baki, sem fékk nafnið harmonikkubekkurinn, með Ljósakvöld framtíðarinnar í Múlakotsgarðinum í huga.

Loks var eftir að finna bestu viðarvörnina, en þar komu „sérfræð-

ingar að sunnan“, starfsmenn Málningar hf. til sögunnar, lögðu fram efni, leiðbeindu jarðareigendum og gerðust félagar í Vínafélagi gamla bæjarins í Múlakoti.

Þarna er samvinna fólks úr þremur sýslum Suðurlands, Árness-, Rangárvalla- og Skaftafellssýslu, auk höfuðborgarsvæðisins, eins og best getur orðið.

Höfundar: Sigríður Hjartar og Stefán Guðbergsson, skógarbændur í Múlakoti.

VOTTANIR & UPPRUNAMERKINGAR

Helstu alþjóðastofnanir og samtök

Hér verður gerð stutt grein fyrir helstu alþjóðastofnunum og -samtökum sem fjalla um vottun matvæla.

Samtök faggildingaraðila

Samtök alþjóðlegra faggildingaraðila (IAF) og samtök evrópskra faggildingaraðila (EA) eru annars vegar alþjóðleg og hins vegar evrópsk samtök aðila sem faggilda vottunarstofur og eru viðurkenndir af stjórnmöldum í sínu landi. Aðild að þeim eiga einnig ýmsir aðrir aðilar sem láta sig samræmismat varða.

Aðilar beggja samtaka hafa undirritað fjölbjódasamning (MLA) um að þeir viðurkenni og samþykki að faggildingarkerfi hvers annars séu sambærileg sem og áreiðanleiki samræmismata þeirra aðila sem þeir sem undirrita samninginn hafa faggilt.

Samband alþjóðlegrar faggildingar og merkinga á sviði félagsmála- og umhverfisstaðla

Meðlimir ISEAL eru annars vegar félög sem eiga sjálfbærnistaðla og hins vegar alþjóðlegir faggildingaraðilar.

Meðlimir þess skuldbinda sig til

Oddný Anna Björnsdóttir
objornsdottir@gmail.com

að fylgja meginreglum sambandsins um áreiðanleika og gott verklag við gerð staðla, til að tryggja fylgni og fylgjast með áhrifum þeirra.

Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna

FAO er vettvangur þjóða heims til að móta stefnu og gera samkomulag um málefni matvælaframleiðslu og skógræktar þar sem sjálfbærni í nýtingu auðlinda er lykilþáttur.

Árið 1995 kynnti FAO siðareglur um ábyrgar fiskveiðar. Tilgangur þeirra er að tryggja virka verndun, stjórnun og þróun lifandi auðlinda í sjó og vatni, með tilhlýðilegri virðingu fyrir vistkerfinu í heild sem og fjölbreytileika lífríkisins.

Áratug seinna gaf FAO út leiðbeinandi reglur um hvernig standa ætti að umhverfissvottun þriðja aðila á sjávarafurðum.

Árið 2017 gáfu FAO og OECD út leiðbeiningar sem er ætlað að aðstoða fyrirtæki við að uppfylla staðla um ábyrga viðskiptahætti í

gegnum aðfangakeðjuna (e: OECD-FAO Guidance for Responsible Agricultural Supply Chains).

Alþjóðlega staðlastofnunin

ISO próar og gefur út alþjóðlega staðla. Meðlimir hennar eru staðlaráð 161 þjóðar sem eru jafnframt fulltrúar ISO í sínu landi. Staðlaráð Íslands er fulltrúi og gætir réttar ISO á Íslandi.

Staðlanefndin CODEX

Codex Alimentarius er staðlanefnd starfrækt sameiginlega af FAO og WHO. Nefndin gefur út alþjóðlegar viðmiðunarreglur, staðla og leiðbeiningar um matvælaframleiðslu sem eru valfrjálssar - sameiginlegur grunnur til að byggja á.

Stjórnmöld í hverju landi þurfa því að innleiða þær í lög og reglugerðir til að geta framfylgt þeim.

Alþjóðasamtök lífrænnna landbúnaðarhreyfinga

IFOAM eru regnhlífarsamtök framleiðenda og þjónustuaðila í á annað hundrað löndum sem vinna að framgangi lífrænnna aðferða í landbúnaði og matvælaframleiðslu.

Samtökin standa fyrir umfangsmikilli þróunarvinnu, stefnumótun, ráðstefnuhaldi og útgáfustarfsemi á því sviði.

Á vegum IFOAM starfa einnig svæða- og málefnaþópar, t.d. Evrópusambandsþópar, sem taka virkan þátt í mótun stefnu og reglugerða ríkja og ríkjasambanda um málaflokkinn.

IFOAM setti á fót faggildingarstofu (IOAS) til að stuðla að samræmingu á vottun lífrænnar framleiðslu um allan heim.

Regnhlífarsamtök utan um matvælaöryggis- og sjálfbærnistaðla

Fjölmargir staðlar hafa verið þróaðir af samtökum smásala og fagaðila á ýmsum sviðum sem eiga að tryggja öryggi og gæði matvæla. Þeir byggja jafnan á CODEX, HACCP, GMP, matvælaöryggis- og staðli ISO um matvælaöryggi - en ganga yfirleitt lengra.

Það verður sífellt algengara að smásalar geri kröfu um að birgjar þeirra séu með vottun samkvæmt slíkum staðli, sérstaklega þegar um eigið vörumerki er að ræða.

Alþjóðlegu matvælaöryggissamtökin (e: Global Food Safety Initiative -GFSI) stofnuð árið 2000 og alþjóðlegu samtökin um sjálfbærar fiskveiðar (e: Global Sustainable Seafood Initiative - GSSI) stofnuð árið 2012 eru regnhlífarsamtök hagsmunaaðila í aðfangakeðjunni, opinberra- og alþjóðastofnana, fræðimanna og þjónustufyrirtækja.

Samtökin leggja mat á ákveðnar tegundir staðla og í kjölfarið hvort þeir fari á lista þeirra yfir viðurkennda staðla sem þá eru taldir sambærilegir.

Samtökin hafa átt stóran þátt í að einfalda staðlaumhverfið en markmið þeirra er að auka gagnsæi vottunar og auðvelda samanburð - og með því efla traust og stuðla að upplýstu vali í viðskiptum.

Í kjölfarið hafa smásalar í auknum mæli einungis gert kröfu um GFSI eða GSSI viðurkenndan staðal fremur en einn ákveðinn staðal.

Í næstu grein verður fjallað um val á vottunaraðila.

- Oddný Anna Björnsdóttir er bóndi og sjálfstætt starfandi ráðgjafi. Greinar í Bændablaðinu um vottanir og upprunamerkingar byggjast á verkefni sem hún vann fyrir Íslandsstofu veturinn 2018.

LESENDABÁS

„Matvælaframleiðsla í höndum bænda um land allt er besta og eina tryggingin fyrir eignarrétti okkar sjálfra á landinu,“ segir Guðni Ágústsson, fyrrverandi landbúnaðarráðherra.

Mynd / Odd Stefán

Eru heilu héruðin að falla í hendur erlendra auðmanna?

Bújarðir og heilu héruðin á Íslandi munu auðmenn íslenskir eða erlendir og ekki síður matvæla-keðjur eignast verði ekkert að gert. Land verður dýrara en gull í veröld mengunar og dýrasjúkdóma. Við Íslendingar gerum okkur ekki nokkra grein fyrir verðmætunum sem í landinu okkar liggja til matvælaframleiðslu eða nútíma lífshátta á veraldarvisu. Með EES féllu allir fyrirvarar á brott um jarðakaup íbúa á EES-svæðinu og „gírðingarlögin,“ sem sett voru stóðust ekki varnir eða önnur ákvæði laga. Vandi Alþingis í þessu máli er mikill og ekkert einfalt.

EES-samninginn þarf að endurskoða bæði út frá jarðakaupum og því að hann stangast á við stjórnskrána. Siglufjörður er dæmi um jákvæða þróun til að tryggja búsetu, við stjórnmálamennirnir komum með Héðinsfjarðargöng, og töldum að þar með væri byggðinni bjargað. Ef ekki hefði komið auðmaður utan úr heimi, að vísu drengur uppallinn á Siglufirði, hefðu göngin verið nýtt til að koma síðustu íbúnum í burtu. Þessi athafnamaður, Róbert Guðfinnsson, kom og tók að gera það sem stjórnmálamennirnir staglast á í öðru hverju orði að þurfi að gera: „Byggja upp innviðina.“ Innviðir eru stórt orð og rúma allt það sem nútímamaðurinn krefst að sé til staðar. Það er sýn og fjármagn sem skiptir svo máli og að peningar séu lagðir í uppbyggingu fyrir þjónustu og gróandi atvinnu- og líf í byggðinni. Leiðirnar eru margar að því marki og þar standa nágrannar okkar sig betur eins og t.d. Norðmenn.

Auðmenn að verki í Fljótunum og Vopnafirði

Við sjáum svo að auðmenn eru að verki bæði í Fljótunum og á Vopnafirði og víðar, erlendir menn sem skynja auðlind Íslands sjá hana með allt öðrum glæraugum en við, þeirra glæraugu eru græn en

Guðni Ágústsson.

seilingar eitt eftirsóttasta land í veröldinni. Hér eru laxveiðiar og vötn, hér eru ferskvatnsauðlindir og ósnortið land hreint og ómengað til matvælaframleiðslu. Þessi kynslóð auðmanna er að fara vel með landseta sína og skilur að búseta er mikilvæg hverju héraði. Hér hafa erlendir menn svo um langt skeið hugað að því að koma með garðyrkjurækt og gróðurhúsaframleiðslu vegna jarðhitans, raforkunnar og hins hreina kalda lofts sem er auðlind. Enn fremur hafa útlendingar velt fyrir sér að koma með kjúklinga- og svínabúskap í stórum stíl vegna hreinleikans og þess að landið er án dýrasjúkdóma og vaxtarhraði kjúklinga og svína sá mesti sem um getur. En þessa framleiðslu eru stjórnmálamennirnir að færa erlendum bændum með tollasamningum af því að þeir skynja ekki stöðuna og leggja ekki í umræðuna við heildsalaveldið og innflutningsauðvaldið íslenska.

Sauðfjárbóndinn vinsæll en vanvirtur

Bóndinn í sauðfjárbyggðunum á sér fáa vini í kerfinu. En þjóðin metur störf bóndans og fjölskyldubúskapurinn er andstaða verksmiðjubúskaparins og heillar neytendur um allan heim. Fólkið virðir vinnu bænda og vill hag þeirra betri, bændurnir gegna fjölbætta hlutverki í landinu, eru einnig landverðir um leið og þeir framleiða eina bestu villibráð heimsins, lambakjötið sem ætti

okkar svört. Þeir vita að landið er ævintýrlegt f e r ð a - mannaland, þeir vita að hinar verðlausu j a r ð i r bænda verða innan

að seljast á miklu hærri verði frá bónda til kaupmannsins. Matvælaframleiðsla í höndum bænda um land allt er besta og eina tryggingin fyrir eignarrétti okkar sjálfra á landinu. Landbúnaðarráðuneytið fór illa í stjórnarráðsbreytingunum árið 2007 og er nú nánast í skúffu í atvinnuvegaráðuneytinu og stærsta verkefni þess er að hrinda í framkvæmd matvælalöggjöf Evrópusambandsins. Hin verkefni þess opinbera sem snúa að náttúrunni og eða landbúnaði hafa annaðhvort verið lögð af eða sett inn í MAST, efirlitsstofnun ríkisins, þau eiga ekki þar heima. Nú er hún Snorrabúð stekkur og Bændasamtökin sundurhöggin að kröfu ESB-reglugerðanna, bæði félaus og ráðalaus. Því spurði undirritaður í afmælisveislu hujónamannsins Ögmundar Jónassonar sem gert hefur sig gildandi í umræðu um landbúnað hvort þörf væri á að stofna nýjan stjórnmalaflokk? Bændum og byggðum til bjargar? Er það tilfellið að þingmenn og ráðherrar átta sig ekki á að nokkur hundruð bújarðir eru á leiðinni í eyði verði ekkert að gert í málefnum sauðfjárbænda, landbúnaðarins og byggðanna? Tekið skal fram að Kristján Þór Júlíusson er nýr í starfi landbúnaðarráðherra og Sigurður Ingi Jóhannsson nýr byggðamálaráðherra, þeir geta enn brett upp ermarnar. Spurningin er því þessi: Verður endurreisn landsbyggðanna í höndum landsmanna sjálfra eða yfirtaka auðmenn og auðhringir landið?

Ísland er gösenland þótt rigni sunnanlands og rigningin er góð miðað við brennandi jörð nágrannanna. Við eigum að eiga og ráða okkar landi, Íslendingar, í því er ekki fölginn andstaða við útlendinga þeir eiga hins vegar að geta fjárfest hér samkvæmt samningum þar um.

Höfundur: Guðni Ágústsson, fyrrverandi landbúnaðarráðherra.

Twenty One

FLUGNAEITUR

Einstök formúla flugnaeiturs fyrir bændur í kvikfjárrækt

Sölustaðir:
Bústólpi
Fóðurblandan
Kaupfélag Borgfirðinga
Kaupfélag Vestur-Húnavetninga
Verslun Eyri
Vélaval

500 g

Skordyraeitur til notkunar gegn flugum í byggingum sem ætlaðar eru búþingi.

STREYMI
heildverslun

Streymi heildverslun ehf.
Goðanesi 4
603 Akureyri

S 588 2544
N streymi@streymi.is
V www.streymi.is

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma **510-3500** og **615-1020** eða á netfangið **bjorgvin@eignatorg.is**

Eignatorg

Skipholt 50b, 105 Reykjavík

Gluggar og hurðir fyrir íslenskar aðstæður

Í yfir 20 ár hefur Viking Window AS selt tréglugga og hurðir á Íslandi

Vesturhrauni 3 - 210 Garðabær - Sími: 480-0000
sala@afvelar.is - www.afvelar.is

Viking
Viking Window AS

Gluggar og hurðir með eða án álkaðu Margir litir í boði Afhendist glerjað og tilbúið til uppsetningar Afgreiðslutími 5-8 vikur

Bændablaðið

á bbl.is og líka á Facebook

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

HUSQVARNA K 760
Sögunardýpt 12,5 sm

HUSQVARNA K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA DM 230

HUSQVARNA
Steinsagarblöð og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

LESENDABÁS

Stöðva þarf jarðasöfnun auðmanna og fjárfestingarféлага

– Hefja þarf gerð rammaáætlunar um landvernd og landnýtingu

Í sumar hefur verið fjallað töluvert hér í blaðinu og í fleiri fjölmiðlum um umfangsmikil jarðakaup erlendra auðmanna sem að flestra mati teljast til óheillaþróunar.

Þá hefur einnig komið fram að innlendir aðilar, bæði einstaklingar og fjárfestingafélög, hafi um árábil safnað að sér jörðum, jafnvel í tugavís. Þróunin í þessum efnum blasir við víða erlendis, svo sem í Afríku þar sem Kínverjar hafa verið stórtækir við uppkaup á landi (land grabbing) og nýlega var sagt frá því í sjónvarpsfréttum að útlandingar væru búnir að ná eignarhaldi yfir stórum hluta Kanaríeyja.

Aðgerðaleysi stjórnvalda

Það vekur furðu hve ýmsir framámenn í þjóðfélaginu virðast nú fyrst vera að átta sig á því að jarðasöfnun og önnur uppkaup náttúruauðlinda í stórum stíl geta orðið varasöm, hvort sem útlandingar eða Íslendingar eiga í hlut. Þetta er mál okkar allra sem byggjum landið, ekki einkamál landbúnaðarins, þótt Bændasamtök Íslands hafi um all langt árábil helst varað við slíkri þróun og m.a. vísað í býsna strangar reglur um jarðakaup á hinum Norðurlöndunum, einkum í ESB-landinu Danmörku.

Hér hafa stjórn mála- og embættismenn komist upp með það árum saman að telja fólki trú um að vegna aðildar okkar að EES getum við ekki komið lögum yfir jarða-

Dr. Ólafur R. Dýrmondsson.

söfnunina. Hafa þeir þá gjarnan borið við kröfum hins frjálsa markaðar sem alltof margir eru farnir að líta á sem eins konar náttúruleg mál. Ef Danir fá frið fyrir ESB til þess að taka á þessum málum hljótum við að geta það líka. Þetta tömlæti og aðgerðaleysi stjórnvalda var kannski skiljanlegt á árunum 2010–2015 þegar verið var að reyna að koma okkur inn í ESB og fjölmargir stjórn málamenn, ráðherrar og embættismenn í stjórnkerfinu vildu ekki styggja Brusselvaldið með neinum hætti.

Þá voru það helst alþingismennirnir og ráðherrarnir Ögmundur Jónasson og Jón Bjarnason sem ræddu þessi mál opinberlega af einhverri alvöru og höfðu uppi varnaðarorð og Ögmundur reyndi að grípa í taumana með setningu reglugerðar vorið 2013.

Alþingis biður brýnt verkefni

Að sjálfsögðu getum við átt góð samskipti við ESB þótt Alþingi Íslendinga setji lög sem takmarka stórfelld uppkaup auðmanna og fjárfestingarféлага á landi með

öllum gögnum þess og gæðum, þar með landbúnaðarlandi, veiðihlunnindum og vatni. Allt eru þetta auðlindir sem mega ekki fara á fátta hendur. Þessi óheillaþróun er í raun ávísun á þjóðfélagsvandamál og byggðaröskun, a.m.k. þegar til lengri tíma er litið.

Hvað landbúnaðinn varðar er ljóst að fjölskyldubúskapurinn sem hefur verið hornsteinn hans fær ekki þrífist vel ef hér eflist eins konar landeigendaaðall sem lítur fyrst og fremst á jarðakaup sem arðsama fjárfestingu. Skert skilyrði til nýtingar bújarða og búskapar um land allt myndu smám saman skaða fæðuöryggi þjóðarinnar.

En meira þarf að koma til en markviss stefna stjórnvalda og lagasetning til að stemma stigu við jarðasöfnunina.

Rammaáætlun um landvernd og landnýtingu

Yfirráð og umsjón með landinu okkar fagra og verðmæta skipta vissulega miklu máli en í nánnum tengslum við þá umræðu þurfum við líka að átta okkur betur á hvernig eigi að vernda og nýta það í framtíðinni. Móta þarf heildarsýn, m.a. vegna aðgerða til að draga úr útblæstri gróðurhúsalofttegunda. Þetta tel ég að best yrði gert með opinberri rammaáætlun um landvernd og landnýtingu. Hana ætti að tengja Landsskipulagsstefnu 2015–2026 sem Skipulagsstofnun

Skert skilyrði til nýtingar bújarða og búskapar um land allt munu smám saman skaða fæðuöryggi þjóðarinnar. Mynd / Odd Stefán

hefur unnið að um árábil. Til hliðsjónar má hafa Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma og Rammaáætlun um vernd og nýtingu náttúrusvæða svo og ýmar niðurstöður rannsóknna og gagnlegar skýrslur svo sem um landbúnaðarland, landgræðslu, skógrækt og náttúruvernd.

Átaks er þörf

Því hefur nú þegar skapast ágætur grundvöllur og alltraustar forsendur til að hefja gerð rammaáætlunar um landvernd og landnýtingu með almennahagsmuni að leiðarljósi. Reyndar voru lögð drög að slíku verki fyrir rúmlega þrem

áratugum með útgáfu skýrslu landbúnaðarráðuneytisins 1986, Landnýting á Íslandi og forsendur fyrir landnýtingaráætlun. Hún var afrakstur fjölskipaðrar nefndar sem starfaði í tvö og hálf ár. Nú er orðið mjög tímabært og brýnt að ganga mun lengra í áætlanagerð samhliða opinberum aðgerðum til að stöðva jarðasöfnun fjársterkra aðila.

Höfundur: Dr. Ólafur R. Dýrmondsson, nú sjálfstætt starfandi búvísindamaður, var starfsmaður Bændaskólans á Hvanneyri 1972–1977 og Búnaðarfélags Íslands, síðar Bændasamtaka Íslands, 1977–2015, við landnýtingarmál o.fl.

Sauðfjárbændur, samningarnir og skuldin við landið

Að útdeila almannafé er vandaverk og þeir sem það gera þurfa að íhuga afleiðingar gerða sinna. Voru aðgerðirnar skynsamlegar? Sjái fólk sér ekki lengur fært að búa áfram með sauðfé vegna bágra lífskjara og ef engir aðrir tekjumöguleikar virðast fyrir hendi, þá eru fjármagnseigendur, innlendir eða erlendir, líklegir til að kaupa jarðirnar. Er það vilji þjóðarinnar?

Stór hluti af opinberum stuðningi við sauðfjárbændur hefur á undanförnum árum verið greiddur út á kíló af kjöti, innlögð í sláturhús. Þetta hefur óhjákvæmilega hvatt til aukinnar framleiðslu. Þannig bera ráðamenn ábyrgð á offramleiðslu og tilheyrandi verðfalli á sauðfjárafurðum síðustu tveggja ára.

Til viðbótar áðurnefndum greiðslum, var komið á svokölluðum svæðisbundnum stuðningi, en með honum er sauðfjárbændum mismunað eftir búsetu, bústærð, fjarlægð frá þéttbýli og jafnvel rekstrarformi búa. Árið 2017 þurftu sauðfjárbændur að hafa ákveðinn fjölda af ám, ásamt því að búa í tiltekinni fjarlægð frá þéttbýli, til þess að fá þennan stuðning. Svo virðist sem stjórnkerfið dragi taum stærri búanna, á kostnað þeirra minni. Stjórnarmaður í Bændasamtökunum fékk fyrirspurn um hvaða rök væru fyrir stærðarmörkum sauðfjárbúa, sem ættu rétt á svæðisbundna stuðningnum. Svárið var, að það væri litið svo á, að þeir sem hefðu minni bú, væru búnir að finna sér eitthvað annað til að lifa á. - Er rökrétt að alhæfa á þennan hátt? Víða um sveitir eru lítil bú, sem eru samfélögnum álíka mikilvæg og stóru búin. Er stór bú betri fyrir landið?

Einhverjir munu verða með tímanum sveltir út úr greininni. Hugsum okkur tvö sauðfjárbú í sama dalnum, annað búið fær svæðisbundinn stuðning, hitt ekki, af því að það er nokkrum kílómetrum nær þéttbýli. Er þetta skynsamleg aðferð til að efla sveitirnar? Á Tjörnesi eru nokkur sauðfjárbú, sem mér skilst

Björn Halldórsson við skógrækt á Valþjófsstöðum. Myndir / Úr einkasafni

að geti ekki fengið svæðisbundinn stuðning, af því að þau eru of nálægt Húsavík. Er rétt að leggja stein í götu þeirra? Bændasamtök Íslands og Landssamtök sauðfjárbænda eiga að gæta hagsmuna allra félagsmanna sinna.

Stærðarmörk sauðfjárbúa geta virkað þannig að bændum sé refsað fyrir að fækka fé. Undirritaður fækkaði t.d. sauðfé haustið 2016 og missti svæðisbundinn stuðning árið eftir. Ein af ástæðunum fyrir þessari tímabundnu fækkun var sú, að mér fannst það skynsamlegt meðan við værum að laga beitiland í heimahögum og auk þess fyrirsjáanlegir söluerfiðleikar.

Skuldin við landið

Við landnám var Ísland verið mun betur gróið en nú er. Vegna erfiðleika við fôðuröflun fyrir búfé, allt fram á síðustu öld, áttu landsmenn ekki annars úrkosta en að beita landið allt inn að jöklum í meira en þúsund ár. Þess vegna þykir mér nokkurs misskilnings gæta, þegar talað er um ósnortin víðerni hér á landi. Á landsvæðum sem hafa verið beitt öldum saman, verður sú gróður ríkjandi, sem búfenaður vill síst

Melur eftir sextán ára friðun, jákvæðar breytingar vart sýnilegar.

éta. Ásýnd gróðurfars og lands er víða ólík því sem hún væri, ef beitin hefði ekki komið til. Það sem við sjáum, er ekki hið „eðlilega“ gróðurfur. Hluti auðnarinnar er tilkominn vegna margvíslegrar nýtingar landsmanna á gróðri, svo sem; búfjárbættar, kolagerðar, hristekju í þök á torfhús o.fl. Það er skuldin við landið. Sú skuld er ekki einungis okkar bænda, heldur allrar þjóðarinnar.

Nýlegir búvörusamningar ollu undirrituðum vonbrigðum og mér þykir ráðgáta, af hverju styrkjakerfið í landbúnaðinum er ekki nýtt að einhverju leyti til að bæta landið. Merkillegt að stjórnvöld virðast ekki reyna að nýta sér aðstöðu, starfskrafta og þekkingu þeirra sauðfjárbænda sem það vilja, til aukinnar kolefnisbindingar t.d. landgræðslu og skógræktar. Enn munu gróðursettir skógar á Íslandi þekja undir tveimur prósentum af flatarmáli landsins. Hvar er hvatningin fyrir bændur til að auka kolefnisbindingu? Í báðum þessum greinum mun nær lagi að þátttakendur borgi með sér. Svo virðist sem bæði Landgræðsla ríkisins og Skógræktin séu fjársveltar. Um það bil helmingur

af flatarmáli Íslands er gróðurlítill eða gróðurlaus. Væri landinu líkt við sjúkling, þá væri sjúklingur í þannig ástandi settur í gjörgæslu. En þegar kemur að því að velja hvort það á að vera jarðvegur og gróður á einhverjum landsvæðum eða ekki, þá vona ég að flestir velji jarðveg og gróðurþekju, fremur en berangur, þar sem orðið hefur „gjaldþrot“ jarðvegsins. Af vef Landgræðslunnar: „Jarðvegur er undirstaða fæðuframléiðslu jarðarbúa og skynsamleg nýting jarðvegs og gróðurs er forsenda velferðar mannsins. Það er því skylda okkar að koma í veg fyrir að gengið sé á gróður landsins en nýta það með sjálfbærum hætti, vinna að endurheimt þess gróðurlendis sem tapast hefur og tryggja friðun og framgang skemmdra vistkerfa þannig að þau nái að endurnýja sig.“

Við erfiðar aðstæður þarf stórfellda aðstoð, ef samfelld gróðurþekja á að nást. Þar er ekki nóg að aflétta beit, eins og virðist algengur misskilningur, heldur þarf að fara fram sáning eða gróðursetning plantna, sem þrífast á svæðinu, frumherja sem með tímanum geta myndað jarðveg fyrir aðrar plöntur.

Þörfin fyrir kolefnisbindingu vaxandi

Á heimsvísu er þörfin fyrir kolefnisbindingu mikil vegna sívaxandi mengunar, loftlagsbreytinga og matvælaöryggis. Hér á landi er þörfin ekki síður mikil, t.d. vegna gróðurfarslegra óviðunandi ástands stórra landsvæða. Finnist einhverjum nóg að gert varðandi uppgræðslu og skógrækt, þá þurfa líka að íhuga hvort er betra, gróið land eða auðn. Fólk lifir ekki lengi á eyðimörk, á uppskerulausu landi. Sé komið upp sjálfbærum vistkerfum geta þau gefið margskonar uppskeru og skapað atvinnu og verðmæti til framtíðar, auk kolefnisbindingar. Það er því að mínu mati síðferðileg skylda okkar að græða upp sem flest svæði, þar sem á annað borð er unnt að fá gróður til að vaxa.

Við sauðfjárbændur þurfum stuðningskerfi sem er ekki framleiðsluhvetjandi, heldur stuðning sem gerir okkur kleyft að búa áfram í sveitunum og hafa þann valkost að bæta landið í kringum okkur með skógrækt og landgræðslu. Í nýju búvörusamningann má ekki vanta áherslur í þá átt.

Landgræðslan og Skógræktin eru að skapa verðmæti til framtíðar fyrir komandi kynslóðir, en sú hugsun er tiltölulega ný hér á landi. Hér verður fólk að slaka á kröfunni um skjótfenginn gróða. Þessar stofnanir hafa unnið mikið verk í samstarfi við fyrirtæki, einstaklinga og bændur. Þrátt fyrir það er ástand gróðurs á landinu sem heild, að mínu mati óviðunandi, en það hefur þann kost, að við getum aukið kolefnisbindingu hlutfallslega meira en flestar aðrar þjóðir. Þess vegna finnst mér að við Íslendingar séum hér að kasta frá okkur sérstöku tækifæri, að nýta ekki betur afkastagetu bænda., þeir eru vörslumenn lands og margir í góðri aðstöðu til að stunda landbætur í meira mæli en nú. Það má ekki hrekja þá ekki úr sveitum landsins.

Höfundur: Björn Halldórsson, Valþjófsstöðum.

Íslenska lambakjötið: Íslensk sauðfjárrækt, tækifæri, markaðssetning og framþróun

Það er ósjaldan sem íslenska lambakjötið fær lof fyrir bragðgæði og ferskleika. Bændur og aðrir sem þekkja til vita að íslenska lambið lifir að miklu leyti í villtri íslenskri náttúru, nærast á grósum og lyngi til fjalla, jafnt sem fjörugróðri og telja margir sig finna fyrir ferskleika hinnar villtu náttúru í bragði og áferð kjötsins. Það fer ekki á milli mála að hér á landi eru einstakar aðstæður til að ala sauðfé af næringarríkum gróðri í heilbrigðu umhverfi, á eyju sem um leika ferskir vindar og þar sem mengun til sveita er lítil miðað við marga staði á jörðu.

Neytendur leita í síauknum mæli eftir afurðum sem hafa þekktan náttúrulegan uppruna, með sem minnstum inngrípum. Á þessum forsendum ættum við að geta markaðssett lambakjötið okkar sem fyrsta flokks gæðavöru, hérlandis og erlendis. Í ljósi þessa er mikilvægt að tryggja sauðfjárbændum lífvænleg rekstrarskilyrði býla sinna, greiða þeim sanngjart verð fyrir afurðir sínar og sameinast um að markaðssetja íslenskt lambakjöt sem íslenska gæðavöru. Íslenska lambakjötið er ekki afslátarkjöt og við eigum ekki að skapa sauðfjárramleiðslu starfsaðstæður sem ýta undir slíka skilgreiningu þess.

Slátrun sauðfjár og heimaslátrun – staðan eins og hún er

Í dag fer slátrun sauðfjár með framleiðslu kjöts í söluskyni að markmiði að mestu fram í fáeinum stórum slátruhúsum um landið. Þessum slátruhúsum hefur fækkað síðustu ár og umræða og stefna benda til þess að hugsanlega verði einungis tvö slátruhús á landinu í náninni framtíð, sem munu sinna slátrun sauðfjár í söluskyni fyrir allt landið. Því færri sem slátruhús eru, því lengri leið þarf bóndinn að senda sauðféð sitt í slátrun. Í dag getur þetta þýtt margra klukkustunda akstur sauðfjár, sem pakkað er á bíla og ekið langa leið. Áður fyrr var sauðfé ekki flutt með slíkum hætti nema að maður fylgdi með, sem gætti þess að sláturfé yrði ekki fyrir of miklu áfalli, svo sem að lömb træðust ekki undir. Í dag virðist stórlega skorta á eftirlit vegna flutnings sláturfjár milli landshluta þegar horft er til dýravelferðar. Það er þekkt að þessar aðstæður skapa verulega streitu hjá sláturdýrum sem sagt er að greina megi í kjötinu eftir slátrun. Í ljósi dýravelferðarsjónarmiða og með gæði kjötsins í huga, er slík meðferð ekki ákjósanleg.

Í takt við þá sögu og hefð sem skapast hefur í sauðfjárrækt fer slátrun sauðfjár og framleiðsla lambakjöts að langstærstum hluta fram að hausti og er það vinnuafli stóru slátruhúsanna sem sinnir slátrun þá mest flutt inn til þess verks. Þetta vinnuafli kemur að miklu leyti frá Nýja-Sjálandi, Póllandi og Bretlandseyjum. Verkþekking á slátrun hefur verið til staðar hér innanlands frá því að Ísland byggðist en það er fyrst í dag sem viðhald og miðlun þessarar þekkingar er á undanhaldi og jafnvel í hættu hérlandis. Dæmi eru um það að ákveðnir bændur í hverri sveit, sem þekkja best til þessara verka, fari á milli býla og sjái um heimaslátrun því færri og færri búa yfir þessari verkþekkingu.

Stóru slátruhúsin hafa, eins og auðséð er vegna markaðsstöðu sinnar, mikla möguleika á einhliða ákvörðun um afurðaverð til bænda, en undanfarin tvö ár hafa þau lækkað afurðaverð til bænda um í kringum 40% og stefnt er að enn frekari lækkun afurðaverðs. Trúlega hefur engin stétt í landinu orðið að taka á sig aðra eins kjaraskerðingu líkt og sauðfjárbændur. Eins og

Rake Halldórsdóttir.

staðan er í dag virðist eftirfarandi eiga við fyrir sauðfjárbónda hér í Skagafirði: Bóndinn virðist vera að fá að meðaltali í kringum 6000 kr. (í kringum 350 kr. á kg. miðað við um 16-17 kg. meðalskrokk (flokkur R2) á miðri sláturtíð (september, vika 36-38)), fyrir meðal lambaskrokk sem hann selur slátruhúsinu. Slátruhúsið hefur þá keypt gripinn af bóndanum og sér um slátrun hans, verðlagningu kjötsins og sölu og fær allan ágóða af sölnni. Gripirnir eru metnir í verðflokk með tilliti til ástands, vöðva- og fituhlutfalls, en um milli 20 og 30 flokka að ræða, þar sem flokkur R2 virðist vera einskonar meðalflokkur. Slátruhúsið greiðir örliðið meira fyrir sumarslátrun (ágúst, vika 32-35). Bóndinn fær ekki greitt fyrir innflyi, blóð, hausa, fætur eða gætur og virðist ekki geta tekið þetta út, jafnvel ekki þó hann velji að taka kjötið heim eftir slátrun. Sé um að ræða úrfellsgrip (veikan eða afar mikið marinn eftir flutning) greiðir bóndinn 550 kr. sláturkostnað fyrir skrokk sem er síðan hent. Ef bóndi ákveður að kaupa einungis slátrun hjá slátruhúsinu en sjá sjálfur um sölu kjötsins (til að mynda með sölu beint frá býli), greiðir hann 5500 kr. fyrir slátrunina fyrir hvern skrokk, en 2000 kr. afsláttur er veittur af fyrstu 15 skrokkunum ef bóndinn leggur inn meira en 100 skrokka til slátrunar. Öll framangreind verð eru án vsk. Bóndi sem tekur skrokka út úr slátruhúsi, skorna og pakkaða í 7 hlutum (eða skorna á annan hátt skv. eigin vali gegn auknu gjaldi), getur selt kjötið beint frá sér til neytenda, verslana eða veitingastaða. Bóndinn tilkynnir Matvælastofnun (MAST) um slíka sölu (ekki er þörf á sérstöku leyfi), en MAST heldur utan um skrá yfir bændur sem selja sjálfir beint frá sér án þess að geyma kjötið. Bóndi sem tekur kjötið heim og geymir það þar í kæli eða frysti áður en hann selur það áfram þarf að sækja um sérstakt leyfi til þess frá MAST. Þá þarf sérstakt leyfi frá MAST til þökkunar og heimavinnslu afurða úr kjötinu.

Heimaslátrun er óheimil í söluskyni, en er heimil til eigin neyslu á býlinu. Áhættumat sem framkvæmt var af *Acta Veterinaria Scandinavica 2016* með aðkomu Íslands, sýndi fram á að slátrun í litlum slátruhúsum er ákjósanlegri með tilliti til dýravelferðar en í stærri slátruhúsum. Í nágrannalöndum okkar, m.a. Færeyjum, Frakklandi og víðar, hafa tilslakanir verið gerðar til að heimila heimaslátrun í söluskyni. Hafa Færeyingar jafnvel nýtt það tækifæri á sviði ferðamennsku, og bjóða ferðamönnum að fylgjast með heimaslátrun, sem hefur verið eðlilegur veruleiki sérhvers sauðfjárbýlis um aldaðir en virðist í dag vera óljós hugmynd stórs hluta almennings sem á erfitt með að tengja saman hugmyndina um skorna, pakkaða steik úr búð á grillið og slátrun með öllum þeim athöfnum sem henni fylgir. Að setja reglur og verklagsviðmið sem uppfylla skilyrði heilbrigðis og áhættu er einungis útfærsluatriði.

Stóru slátruhúsin hafa mikla möguleika á einhliða ákvörðun um afurðaverð til bænda. Trúlega hefur engin stétt í landinu orðið að taka á sig aðra eins kjaraskerðingu líkt og sauðfjárbændur. Mynd / Odd Stefán

Matis ohf. hefur undanfarnar vikur og mánuði unnið að því að auka samtal milli þeirra stofnana sem fara með framkvæmd þeirra reglna sem gilda um heimaslátrun í því skyni að greiða veginn fyrir stefnubreytingu. Aukin heimild til heimaslátrunar og aukning á möguleikum til handverksslátrunar í litlu slátruhúsi er áriðandi skref hér á landi. Margt styður þá skoðun, ekki síst eftirfarandi:

Staða sauðfjárbænda er afar veik og fyrirséð að mörg býli leggist af sökum erfiðrar rekstrarstöðu í núverandi starfsumhverfi. Sauðfjárbændur eru stærstur hluti frumframleiðanda okkar á landi. Mikil verðmæti hafa verið lögð í uppbyggingu þessarar frumframleiðslugreinar og er þessi frumframleiðslugrein að uppfylla öll þeirra skilyrða sem sjálfbær frumframleiðsla þarf að uppfylla, bæði náttúrulega og einnig með aðgerðum sem tryggja vistvæna ræktun, landvernd og viðhald auðlinda. Hún uppfyllir jafnframt sjálfkrafa þær kröfur sem neytendur

gera í auknum mæli um náttúrulega ræktun og upprunarekjanleika. Hún uppfyllir kröfur um gæðavöru. Þá er mikilvægt að viðhalda innanlands handverksþekkingu við slátrun. Sauðfjárbændur um allt land þekkja stöðu sinnar greinar og þá möguleika sem markaðurinn býður upp á í dag og eru áhugasamir um að þróa vöru sína til að auka verðmæti hennar og hróður með aukinni fjölbreytni og uppbyggingu. Áhugi fyrir sölu beint frá býli, sérskurði og sérpökkun, pylsugerð, ostagerð og ýmis konar skapandi útfærslum í takt við markaðinn er áberandi meðal sauðfjárbænda. En staða þeirra eru of bundin í því skipulagi sem ríkir í dag. Núverandi fyrirkomulag heldur aftur af nýsköpun og hefur frumkvöðlakraftinn.

Stólpi í frumframleiðslu á landi

Sauðfjárrækt er frumframleiðslugrein sem er mikilvæg stoð í möguleikum Íslands til raunverulegrar sjálfbærni, það er að fæða og næra þegna landsins óháð auðlindum annarra landa. Ef við

horfum á „skóginn en ekki einstaka tré“ hér á Íslandi, sjáum við mikilvægi þessarar greinar í raunverulegum möguleikum til fæðusköpunar og viðhalds þjóðarinnar, óháð því hvað önnur lönd geta aðstoðað okkur með. Burtséð frá öllum kerfum, fjármálastöðu, pólitískum stefnum, alþjóðaumhverfi og öðru, er sauðfjárrækt mikilvægur stólpi í okkar innlenda fæðuframleiðslubúskap, rétt eins og var þegar Ísland byggðist fyrst.

Byggjum á þeim trausta grunni sem skapaður hefur verið til sauðfjárræktar allt frá landnámi til dagsins í dag og sköpum sauðfjárbændum lífvænlegra rekstrarumhverfi og möguleika á að gera íslenska lambakjötið að því verðmæti sem það raunverulega er. Mikilvægt skref í þá átt er aukin heimild til heimaslátrunar í söluskyni, til starfsemi lítilla handverksslátruhúsa og sölu beint frá býli og stuðningur við slíkt starf. Sauðfjárbændur hafa vilja og getu og alla burði og möguleika á að skapa mikil verðmæti úr afurðum sínum, með aukinni smáframleiðslu, meiri fjölbreytni í afurðum, upprunamerkingu og áherslu á gæðafarmleiðslu. Tökum ekki þessa möguleika úr höndum þeirra þegar allar aðstæður eru fyrir hendi til að láta þá verða að veruleika, styrkja um leið mikilvæga stoð í okkar eigin fæðusköpun og stuðla samhliða að blómstrandi matarmenningu og matarmenningarferðamennsku.

Vitum maður sagði eitt sinn að þegar stefna væri röng og úr jafnvægi við þá þróun sem byði mesta möguleika á velferð og áhrifaríkri framþróun, yrðu skrefin þyngri og þyngri og þyngri... Lyftum blýfarginu af fótum sauðfjárbænda og tökum fjötrana af höndum þeirra og sköpum starfsumhverfi sem veitir þeim möguleika á að þróa afurðir sínar og afkomu og tryggja velferð þeirra og þjóðarinnar allrar.

Höfundur: Rake Halldórsdóttir, ráðgjafi hjá Matis ohf. og stjórnarmaður í SlowFood Reykjavík, stjórnmálafræðingur, listfræðingur og safnafræðingur.

Hífi- og festingabúnaður

Vottaður hífi- og festingabúnaður

Námskeið um notkun á hífibúnaði

Skoðanir og eftirlit á hífibúnaði

ISFELL
www.isfell.is

isfell ehf • Óseyrarbraut 28 • 220 Hafnarfjörður • Sími 5 200 500 • isfell@isfell.is

VÉLABÁSINN

Iveco er tilbúinn í torfærur og vatnasull

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Í bílaprófunum mínum hef ég stundum farið í furðulegar og tilgangslausar prófanir á ýmsum farartækjum samanber mótorhjól, buggy-bíla og fleira. Fyrir nokkru ók ég fram hjá Kraftvélum og sá þar fyrir utan mikið breyttan pallbíl og datt í hug hvort ég mætti prófa „dýrið“? Um var að ræða vel útbúinn 40 tommu breyttan, 4X4, Ieco, sjö manna truck. Óskar Sigmundsson, sölufulltrúi atvinnubífreiða hjá Kraftvélum, tók beiðni minni vel og lánaði mér bílinn eina helgi til prufuaksturs.

Þarf meirapróf eða gamla ökuskrteinið til að keyra bílinn

Það fyrsta sem ég sá þegar ég kom inn í bílinn var að í honum var akstursmælir (akstursskífa), en kortið mitt var í vinnubílum svo að ég ók honum allan tímann án korts. Fyrir þann sem hefur tekið bílpróf eftir 1994 þarf hann að auka sín réttindi til að mega keyra þennan bíl, en þeir sem eru með „gamla prófið“ (ökuréttindi frá fyrir 1994) mega aka bílnum þar sem leyfileg hleðsla bílsins er undir fimm tonnum. Allir bílar sem eru með akstursskífu eiga að vera innsiglaðir á vissan hraða og ef bíllinn er notaður í útselda vinnu þá verður að vera aksturskort í tækinu. Þar sem ég var bara að prófa bílinn taldi ég mig vera réttum megin við lögin með því að prufa bílinn án kortsins.

Þægilegur fyrir bílstjóran en frekar hastur fyrir aðra farþega

Alls ók ég bílnum rúmlega 70 km á mismunandi vondum og torfærum vegum. Eins og oft áður bauð ég konunni með í prufuaksturinn, en hún þrónar mikið þegar hún situr sem farþegi í bíl, sérstaklega þegar eknir eru malarvegir, en í þessum bíl var lítið þrjónað vegna þess að það einfaldlega gekk ekki vegna þess hvað bíllinn var hastur á bögglagrjótsslóðanum sem ég ók. Hins vegar var sæti bílstjórans fint og ég fann varla neitt fyrir holum og hvörfum í veginum sem frúin kvartaði undan (ég mæli með að fá í bílinn fjaðrandi sæti fyrir farþega

í framsætinu sem aukabúnað sem er í boði). Á malbiki var þetta mun betra og leið bíllinn áfram á sléttu malbiki svipað og aðrir bílar fyrir utan að maður sat töluvert hærra og óþægilega mikill hvinur frá 40 tommu dekkjunum.

Vel útbúinn og lipur

Þó að Iveco sé innsiglaður á hámarkshraðann 90 km á klukkustund er hann ótrúlega lipur í akstri. Beygjuradíus er góður við þröngar aðstæður miðað við stærð bílsins. Séreinkenni bílsins er að fást við erfiðar torfærur og að draga þungt (þó má hann ekki draga þyngri kerru en 3.500 kg á þeirri 50 mm dráttarkúlu sem hann er með). Girkassinn er með hátt og

Iveco 4X4 Crew Cab er fær í flestan sjó.

Myndir / HLJ

Bæði fram- og afturdrifsköft eru tveggja hjöruliða.

Ég stalst til að prófa bílinn án korts, en það má ekki ef bíllinn er seldur út í vinnu.

Ljósabúnaður að aftan er til fyrirmyndar.

Góð lausn til að komast upp í 111 cm háan pallinn.

Starfsmanni N1 í Borgartúni fannst bíllinn fullstór í stæðið hjá sér og grínaði með að hann myndi fara styttir leiðina inn með limbótækninni.

FYRIR HEYSKAPINN

Eigum til tinda og hnífa í flestar gerðir heyvinnuvéla, einnig slöngur og dekk með eða án felgu.

Helstu mál (óhefðbundin)

Þyngd	5.500 kg
Burðargeta	2.260 kg
Dráttargeta	3.500 kg
Hæð undir lægsta punkt	32 cm

lágt drif með aukaúrtak fyrir t.d. glussadælu fyrir krana. Einnig er í honum skriðgir sem er enn hægari og prófaði ég að gíra bílinn upp í efsta gir í lága drifinu og var hann þá á 50 km hraða í efsta gir. Bíllinn er að öllu jöfnu í fjórhjóladrifinu, en hægt er að læsa drifinu í mælaborðinu, en sú læsing er glussastýrð (ekki eins og í flestum bílum, þ.e. rafmagnslæsing). Sé til dæmis verið að fara yfir mjög vatnsmikla á þá er hægt að slökkva á kæliviftunni handvirkir í smá tíma (pipir í mælaborðinu á meðan), en þetta er til að maður skemmi ekki víftubúnaðinn. Í miklu vatnasulli er hætt á að vatn komist inn á drif, en í Iveco er öndunin tengd inn í grindina á bílnum þannig að sáralítill hætta er á að vatn komist inn í drifin.

Vél og helsti búnaður

Iveco er stærsti og þyngsti bíll sem ég hef keyrt sem er með brekkubremsuadstoð (hill holder assistance) sem getur komið sér vel bæði í umferð og í torfærum. Grunnverðið á Iveco Crew Cab er 11.147.600 kr. (8.990.000 kr. án vsk.). Vélin er 3,0 lítra og skilar 170 hestöflum og togi upp á 430 Nm.

Bíllinn sem prófaður var er lengdur og á stærri dekkjum, með aukaljós og fleira sem gert var hjá Arctic Trucks fyrir um þrjár milljónir aukalega. Kostar þá þessi bíll sem prófaður var 15.066.000 kr. (12.150.000 án vsk.). Allar nánari upplýsingar um bílinn má nálgast á vefsíðunni www.kraftvelar.is eða að hafa beint samband við Óskar sölumann sem veitir allar upplýsingar.

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Forvarnir og áhættumat er sjálfsögð hugsun og lagaleg skylda

Hjörtur L. Jónsson
líklegur@internet.is

Nánast allt sem við gerum hefur einhverja áhættu í för með sér. Það er hvers og eins að meta áhættuna í hvert sinn og það er í lögum að allir vinnustaðir eigi að gera áhættumat.

Flestum þykir sjálfsagt að vera með hjálm á hestbaki, öryggisgleraugu þegar verið er að nota slípirokk og fleira. Sjálfur hef ég óskaplega gaman af því að keyra mótorhjól, en eini lögboðni öryggisbúnaðurinn við mótorhjólakeyrslu er hjálmur. Hjálm er hægt að kaupa á um 15.000 krónur, en ég met minn haus dýrari og kostar minn hjálmur tæpar 100.000 krónur. Svo er það allt hitt sem ég tel nauðsynlegt til að stunda mitt sport, en samanlagt kostar það sem ég kalla „mótorhjólagerinn“ nálægt 400.000 krónum. Aldrei hef ég séð eftir einni einustu krónu sem ég hef sett í þennan öryggisbúnað minn, sérstaklega þegar ég er nýbúinn að fljúga á hausinn á hjólinu.

Of margir horfa á að forvarnir kosti peninga

Að vera í réttum öryggisklæðnaði við vinnu geta hreinlega verið skilin á milli lífs og dauða. Allt of oft sér maður vinnandi menn í mikilli hæð án nokkurs öryggisbúnaðar og aðra á vinnusvæðum hjálmlausa þar sem nauðsynlegt er að vera með hjálm. Þó finnst mér allra erfðast að sjá menn vinna með slípirokka og sagir án öryggisgleraugna, vitandi það að þessi augu eiga að duga viðkomandi alla ævi. Rétt eins og þegar ég fer á mótorhjólíð og klæði mig í minn sjálfsagða öryggisbúnað þá eiga allir að venja sig strax á að þegar mætt er til vinnu að vera með allan öryggisbúnað alltaf við höndina. Besta „starfsmanna-ávöxtun“ er

að setja pening í forvarnir (hef séð töluna að króna skili sér þrjátíufalt í forvörnum).

Leiðinlegar fréttir sem eru óþarfar

Í síðustu viku var nokkrum sinnum vitnað til aukinna slysa og slysatiðni upp úr nýttkominni skýrslu Vinnueftirlitsins. Það sem vakti hvað mesta athygli mína var mikil fjölgun fallslysa. Fallslys er eitthvað sem á að vera auðvelt að útrýma með réttum aðferðum. Hin fréttin sem vakti athygli mína var hversu há slysatiðni er á meðal lögreglumanna, en nú er svo komið að starf lögreglumannsins er hættulegasta starf landsins. Orsökina er sögð vera of mikið álag á fáa starfsmenn og of langur vinnutími (sem sagt: löggan búin að taka fram úr bændum).

Vinnueftirlitið alltaf að gefa út eitthvað nýtt og fræðandi efni

Að leggja mat á áhættu dagsins er góð hugsun með morgunkaffinu. Í framhaldinu þarf að vinna úr hugsuninni hver áhætta komandi dags sé svo að maður komi heill heim að loknum vinnudegi. Alltof fáir fylgjast reglulega með nýjungum í vinnuvernd, en hjá Vinnueftirlitinu má finna fjölbreytt og fræðandi efni. Nýjustu tveir bæklingarnir sem ég fletti í síðustu viku voru um fallvarnir og líkamlegt álag og líkamsbeitingu við vinnu. Mjög fræðandi bæklingar sem allir hefðu gott af að lesa (er einnig hægt að lesa þá á vefsíðu Vinnueftirlitsins á vefslóðinni www.vinnueftirlit.is). Í fallvarnarbæklingnum er farið nokkuð víða með góðum teiknuðum myndskýringum, en þar má meðal annars sjá á bls. 5 mjög góða teikningu af vinnupalli sem gott væri að hafa til viðmiðunar við vinnupallauppsetningu. Alltof mörg slys eru vegna rangra vinnuaðstæðna í hæð þar sem menn falla niður og slasast. Með réttum vinnubrögðum

Vinna í hæð • Fallvarnir

VINNUEFTIRLITIÐ
FRÉDELLU OG LEIÐBEINGINGARTÍM 34

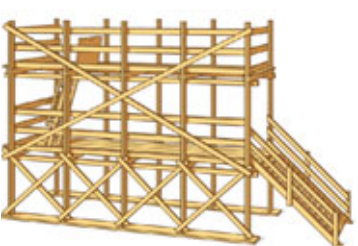
Bæklingar Vinnueftirlitsins um fallvarnir og líkamlegt álag og líkamsbeitingu við vinnu eru góð lesning. Þeir eru aðgengilegir á vefnum vinnueftirlit.is.

Líkamlegt álag og líkamsbeiting við vinnu

VINNUEFTIRLITIÐ
FRÉDELLU OG LEIÐBEINGINGARTÍM 35

Bæklingar Vinnueftirlitsins um fallvarnir og líkamlegt álag og líkamsbeitingu við vinnu eru góð lesning. Þeir eru aðgengilegir á vefnum vinnueftirlit.is.

Teikning af vinnupalli þar sem öryggið er í fyrirrúmi.

allir ættu að lesa. Fyrir mína parta þá hef ég lengi talað fyrir því að besta forvörn við streitu og álagi er að leggjast út af í 10–20 mínútur um miðjan dag. Að mínu mati þá skerpir það hugsun, maður verður ferskari og hressari til vinnu það sem eftir lifir vinnudags „eftir smá leggu“. Of margir eru heima vegna veikinda út af streitu og verkja sem auðveldlega er hægt að komast hjá með litlum breytingum á huga og hegðun. Með því að beita líkamanum rétt verður heilsan betri og lundin léttari.

Steinbitar, innréttingar, gúmmimottur o.fl.

Benedikt Hjaltason hefur tekið við umboði Garðars Skaptasonar fyrir VDV Andersbeton steinbitagölf.

Steinbitagölf frá fyrirtækinu hafa verið notuð í íslenskum gripahúsum í yfir 30 ár og reynst mjög vel.

Benedikt fer einnig með umboð fyrir:

- ✓ gúmmimottur fyrir steinbita og bása frá Kraiburg
- ✓ flatgryfjur frá Boschbeton
- ✓ innréttingar í gripahús frá Jourdain

Benedikt Hjaltason
Sími 894 6946
fjosbitar@simnet.is

KROSSGÁTA Bændablaðsins

MYND: ERIK CHRISTENSEN (CC-BY-SA 3.0)

89

KASTA	KRYDD	ÍSHROÐI	Í RÖÐ	LJÁR	MUNDA	HEITI	YNDIS	ÞEFA
TILVÍSUN								
BOX					MÁL- HÚÐA HANGA			
DÝRA- HLJÓÐ			TÝNA DUNDA					
SEINLÆTI					SVELGUR			
NÝLEGA					MÓTMÆLI			
	↓	TÆMA	SVIPAÐ BOGI			ÓHEILINDI Í RÖÐ		SVIF
FEGRA				GAUL	ÁN HYGGST		FRAM- BURÐUR	GILDRA
MINNKA				HAMINGJU KANTUR		HÆLA HELDUR BROTT		
HLJÓM		NEYTA ÞÓTTI				OFRA FERDAST		
FRAM- KOMA			MJÖG NÆRDAR		HEGNA RJÁLA			MERGÐ
		SKÍTUR MÖGL		MJÖG		GRÖM ÓSVIKINN		
ÞVO				BÓK ÁI		LOFT- TEGUND HÁTTUR		
MULDRA				STEIN- TEGUND BARDAGI			FRÁ	VÖRU- MERKI
SKERGÁLA			ÍLÁT			FÍFLAST		
TVEIR EINS		ESPA				ÚT- HLUTAÐIR		

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

88

BROTT- REKSTUR	HEITI	ÓVARINN	TVEIR EINS	DÖMS	PRÓTTUR	BÁTUR	ÞYRPING	STEFNA										
UTANFYR- FLIK	S	T	O	R	M	J	A	K	K	I								
HUKKA	K	I	P	R	A		ÓHEILINDI LEYSIR	F	A	L	S							
UTAN- HÚSS	Ú	T	I		ÁLITA HNUPLA			T	E	L	J	A	M					
SKYNJAST STEIN- TEGUND	F	I	N	N	S	T		FLÝTIR ERFIDI	A	S	I							
	R	HLJÓÐ- FÆRI	DVÍNA TVEIR EINS	K	U	L	N	A	ASKUR MUNNI	E	S	K	I	BLÓÐ- HLAUP				
ÓSKIPTAN	A	L	L	A	N		LAND- SPILDA	HLÍÐ ENN	P	O	R	T	ÞRÉLKUN	MJAKA	M			
EKKERT	N	Ú	L	L		BÓT Á FLÍK BRAGAR- HÁTTUR			VAFRA GRÖM	R	Á	F	A					
ÓLETI	A	T		EINREKTA ÆSIR	K	L	Ó	N	A	RUÐNI MÆLI- EINING	E	I	N	I	R			
KRÁ	B	A	R		FAG ELDSNEYTI	I	Ð	N		SÝNIS- HORN ÚTLINUR	Ú	R	T	A	K	ONEGÐ		
	J	BÓK- STAFUR VEGUR		E	M	M		FJÖRU- GRÖÐUR	P	A	N	G		SARG TALA	U	R	G	
EINSKÆR	A	L	G	E	R		TÍMABILLS RANGL		Á	R	S		NÝLEGA HÁTTUR	Á	Ð	A	N	
GAIR	L	E	I	T	A	R		DRYKKUR SKOLI	M	A	L	T		FRÁ	VÖRU- MERKI	Ó		
MILDA	L	I	N	A		KERALDI			Á	M	U		FÍFLAST	A	T	A	S	T
TIL	A	Ð	BOR	N	A	F	A	R		ÚT- HLUTAÐIR	G	A	F	S	T			

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

LÍF&LYST – BÆRINN OKKAR

Á Eyjardalsá í Bárðardal er bland-
að bú með mikið landrými.

Býli:
Eyjardalsá.

Staðsett í sveit:
Bárðardal.

Ábúendur:
Anna Guðný Baldursdóttir, Árni
F. Sigurðsson, Laufey Elisabet
Árnadóttir.

Fjölskyldustærð (og gæludýra):
3–5 í heimili, foreldrar Önnu eru
mikið á bænnum.

Stærð jarðar?
2.400 ha.

Gerð bús?
Sauðfjárbú með hestahaldi.

Árni F. Sigurðsson og Anna Guðný
Baldursdóttir.

Fjöldi búfjár og tegundir?
170 vetrarfóðraðar kindur, 15 hestar,
8 hænsn, 2 hundar og köttur.

**Hvernig gengur hefðbundinn
vinnudagur fyrir sig á bænum?**
Yfir vetrartímann er byrjað á að
gefa kindunum, svo hverfum
við til annarra starfa, eftir vinnu
er gefin seinni gjöf og kvöldin
notuð í tilfallandi bústörf. Yfir
sumarið er engin regla á hlut-
unum, hey er hirt þegar hægt er
og viðhaldi og öðru sinnt með-
fram því.

**Skemmtilegustu/leiðinlegustu
bústörfin?**
Skemmtilegast er sauðburður og
réttir, leiðinlegast er að handmoka
taði úr gömlum fjárhúsum.

**Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir
ykkur á jörðinni eftir fimm ár?**
Á svipuðu róli, hófum í ár rekstur
á hestaleigu sem við vonumst til
að geti orðið fullt sumarstarf fyrir
allavega einn.

**Hvaða skoðun hafið þið á félags-
málum bænda?**
Að þau séu mikilvæg og að til að
ná fram einhverjum málefnum
verði bændur að geta unnið saman
að sínum markmiðum, lítið gerist
við að tuða yfir kaffibolla hver í
sínu horni.

**Hvernig mun íslenskum land-
búnaði vegna í framtíðinni?**
Það fer eftir hvort stjórnvöld muni
ná að mynda heildræna stefnu
er varðar byggð, landbúnað og
matvælaöryggi.

**Hvar teljið þið að helstu tækifærin
séu í útflutningi íslenskra búvara?**
Við verðum seint samkeppnishæf
í verði vegna veðurfars en eigum
möguleika á að koma á framfæri
gæðavöru.

Hvað er alltaf til í ísskápnum?
Mjólk.

**Hver er vinsælasti maturinn á
heimilinu?**
Uppáhald er góð folaldasteik
en mest eldað eru ýmsir réttir úr
ærhakki.

**Eftirminnilegasta atvikið við
bústörfin?**
Þegar tveir fullorðnir hrútar krækt-

ust saman á hornunum beint fyrir
framan okkur í hrútaspininu, var

þónokkuð maus að ná þeim í
sundur.

MATARKRÓKURINN

Hong Kong-kjúklingur og ljúffeng grillspjót

Bjarni Gunnar Kristinsson
matreiðslumeistari

**Við ferðumst til Singapúr í þessum
pistli en endum í grænmetisgrilli
á íslenskri útihátíð.**

51 árs kokkur á matarbás í
Singapúr hefur notið heims-
athygli fyrir Hong Kong-stíl af
sojasósukjúkling með núðlum eða
hrisgrjónum. Þetta er ómetanleg
uppskrift sem hann lærði í Hong
Kong fyrir 35 árum og hefur skilað
honum Michelin-stjörnu! Rétturinn
samanstendur af hægsoðnu og
mjúku kjúklingakjöti í laug af dökkri
sojasósu, sem venjulega fylgir
núðlum eða hrisgrjónum og chili
sósu. Ég var í Singapúr á dögnum
og fékk að smakka réttinn á ódýrasta
Michelin- veitingastað í heimi. Hér
er eftirlíking af Michelin sojasósu-
kjúklingaréttinum frá Singapúr.

Hong Kong-kjúklingur fyrir 5–6 manns

Hráefni:

- › 10 kjúklingabitar, skolaðir og þurrkaðir með klút
- › 1 msk. salt
- › 4 rif hvítlaukur, marinn
- › 8 sneiðar af ferskum engifer
- › 6 vorlaukar

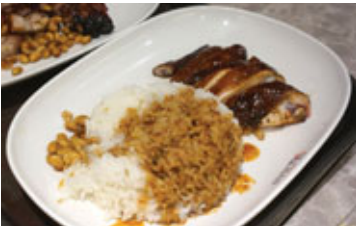
Fyrir soðvökva:

- › 3/4 bolli ljós sojasósa
- › 1/4 bolli dökk sojasósa
- › 3 bollar vatn
- › 3 msk. hrisgrjónavín eða edik
- › 2 msk. sykur
- › Ögn af hvítum pipar

Aðferð

Fyrst skal bæta við matarolíu í heitan
pott og hræra engifer, hvítlauk og
vorlauk út í og elda á lágum hita þar
til þetta er aðeins mjúkt. Nú getur
þú bætt við sojasósu ásamt vatni.
Leyfðu því að sjóða áður en þú setur
sykur og hrisgrjónavín eða edik.
Lækið hitann og látið malla. Bætið
kjúklingnum í og eldið í aðra 15–20
mínútur þar til að kjúklingurinn er
fullsoðinn. Takið síðan kjúklinginn
úr soðvökvanum.

Og þarna hefur þú það – ljúffengur
einfaldur Michelin-réttur í Hong
Kong-stíl! Berið fram með hvítum
hrisgrjónum eða núðlum og bætið
í chiliolíu til að krydda upp réttinn.

Grænmetis grillspjót

- › 1 stk. rauð paprika
- › 1 stk. gul paprika
- › 1 súkkíni
- › 180 g sveppir
- › 2 rauðlaukur
- › 1 ferskur rauður chili
- › 1 sítróna
- › ólífufolía
- › 2 greinar af fersku rósmarín
- › 200 g kirsuberjatómatar

Aðferð:

Setjið 12 tréspjót í bakka af köldu
vatni til að bleyta upp viðinn – þetta
mun seinka því að þau brenni.

Skerið grænmetið til í 2 cm bita og
setjið í stóra skál.

Skerið sveppina í helminga eða
fjórðunga, allt eftir stærðinni, bætið
í skálina.

Skrælið laukinn og bætið í skálina.
Skerið chili og kryddjurtir. Fint saxað
og bætið í skálina. Notið fint rifjárn
og rífið af sítrónuberkinum til þess
að krydda. Bætið kirsuberjatómötum
við. Dreifið yfir 2 matskeiðum af
ólífufolíu.

Blandið saman með hreinum höndum.
Þræðið svo grænmetið upp á spjót.

Setjið á grillið á miklum hita og
eldið í um það bil 8 mínútur, eða
þar til eldað er í gegnum.

Snúið á 2 mínútna fresti til að brúna
á öllum hliðum – það gæti þurft að
gera þetta í skömmtum.

Berið fram með salati og hrisgrjónum
eða brauði.

HANNYRÐAHORNIÐ

Kaðlahúfa á krakka

Falleg húfa fyrir veturinn þrjónuð úr Drops Air sem er mjúkt og stingur ekki. Kjörin á alla krakka í vetur.

Stærð: 2–3/4–5/8–9/12 ára.

Höfuðmál: ca 48/50 - 50/52 - 52/54 - 54/56.

Garn: Drops Air (fæst í Handverkskúnst). 50-50-100-100 g. Einnig hægt að nota Drops Nepal og Drops Big Merino.

Þrjónar: Hringþrjónn 40 cm og sokkaprjónar nr. 4,5 og 5 - eða þá stærð sem þarf til að 17 lykkjur og 22 umferðir í sléttu þrjóni verði 10 cm á breidd og 10 cm á hæð, á þrjóna nr. 5.

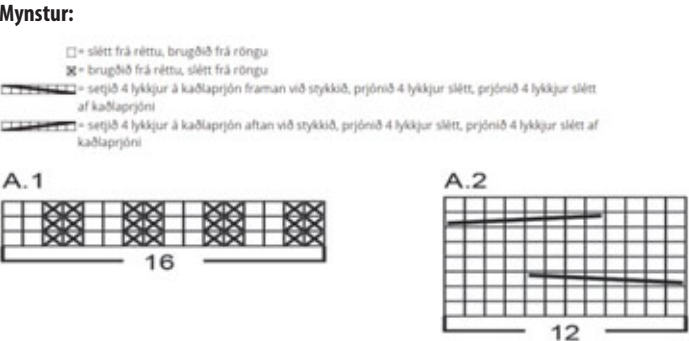
Mynstur: Sjá mynsturteikningu A.1 og A.2.

Húfa: Stykkið er þrjónað í hring á hringþrjón, skiptið yfir á sokkaprjón þegar lykkjum fækkar.

Fitjið upp 80-80-96-96 lykkjur á hringþrjón nr 4,5 með Air. Þrjónið 1 umferð slétt. Þrjónið síðan A.1 yfir allar lykkjur í 4 cm (= 5-5-6-6 mynstureiningar með 16 lykkjum). Skiptið yfir á hringþrjón 5. Næsta umferð er þrjónuð þannig: *Þrjónið 6 lykkjur brugðnar, þrjónið sléttar lykkjur yfir næstu 10 lykkjurnar og aukið JAFNFRAMT út um 2 lykkjur yfir þessar 10 lykkjur*, þrjónið frá *- * alls 5-5-6-6 sinnum = 90-90-108-108 lykkjur. Þrjónið síðan þannig: *Þrjónið 6 lykkjur brugðnar, A.2 (= 12 lykkjur)*, þrjónið frá *- * alls 5-5-6-6 sinnum. Þegar stykkið mælist 15-16-17-18 cm fækkið um 1 lykkju í byrjun hvernar brugðinnar einingar, fækkið lykkjum með því að þrjóna 2 lykkjur brugðnar saman (= 5-5-6-6 lykkjur færri, A.2 heldur áfram eins og áður). Endurtakið úrtöku í hverjum cm, en fækkið lykkjum til skiptis í lokin og í byrjun á brugðinni einingu, alls 5 sinnum = 65-65-78-78 lykkjur. Þrjónið síðan 1 umferð slétt þar sem fækkað er um 4 lykkjur yfir hverri einingu A.2 = 45-45-54-54 lykkjur eftir í umferð. Í næstu tveimur umferðum eru allar lykkjur þrjónaðar 2 og 2 slétt saman = 12-12-14-14 lykkjur eftir í umferð. Klippið frá, dragið bandið í gegnum þær lykkjur sem eftir eru, herðið á bandi og festið vel. Húfan mælist ca 21-22-23-24 cm á hæðina.

Dúskur: Gerið einn dúsk ca 4-6 cm að þvermáli og festið dúskinn efst á húfuna.

Þrjónakveðja, mæðgurnar í Handverkskúnst www.garn.is

Létt

4	5		2		9			7
7	6		8		4		3	5
		1		5		4		
		2	5	9	8	3		
8	4			6			2	9
		3	1	4	2	5		
		6		2		7		
2	9		3		6		5	1
1			4		5		6	2

Þung

9			4		7			3
	4						5	
6	3			1			4	7
			7		1			
	7						2	
			3		5			
5	9			3			7	8
	2						6	
1			6		2			9

Miðlungs

					2	9	6	4
8		5	9					3
	9		4	1		7		
6				9		2	1	
7			3		1			6
	5	4		2				9
		1		3	6		4	
4					5	8		2
5	7	2	8					

Þyngst

3			7					6
		2	9				4	3
		5			8		9	
							1	4
		8				2		
9	7							
	8		3			9		
6	5				2	3		
2					7			5

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

Drops garn á Drops verði
...og mörg hundruð friar uppskriftir með því

Handverkskúnst
www.garn.is
Hraunbæ 102b, 110 Reykjavík - sími 587-6662

Vogue
fyrir heimilið

bíður uppá alhliðalausn fyrir
hótelherbergið eða gistiheimilið.

Vogue
FYRIR HEIMILIÐ

Síðumúla 30 - Reykjavík | Sími 533 3500
Hofsbót 4 - Akureyri | Sími 462 3504

FÓLKID SEM ERFIR LANDIÐ

Öldurnar á Tenerife eru hærri en geldneytahús

Kári Danielsson á Hjármsstöðum 1 finnst ljúffengt að fá sér Bartaborgara í ferðamannafjósinu í Efstadal. Honum líkar vel við hesta en fyrsta minningin er þegar systir hans kom í heiminn.

Nafn: Kári Daníelsson.

Aldur: 10 ára, alveg að verða 11 ára.

Stjörnumerki: Meyjunni.

Búseta: Hjármsstöðum 1 í Laugardal.

Skóli: Bláskógaskóla á Laugarvatni.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Sund og náttúrufræði.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Hestur.

Uppáhaldsmatur: Mér finnst Barta-borgari í ferðamannafjósinu í Efstadal geggjaður.

Uppáhaldshljómsveit: Rjóminn.

Uppáhaldskvikmynd: Fast and the furious 7.

Fyrsta minning þín? Þegar litla systir mín kom í heiminn.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóð-færi? Ég æfi blak, fótbolta, fimleika og körfubolta. Í körfunni er ég í úr-valsbúðum. Svo spila ég á hljómborð.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Vélaverktaki.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Á Tenerife, öldugangur-inn var svakalegur. Stærstu öldurnar voru hærri en geldneytahúsið okkar.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Ég er að vinna í sveitinni og fæ borgað fyrir það.

MENNING & LISTIR

Þjóðverjar lesa um Heiðu fjalldalabónda

Sú var tíðin að Þjóðverjar ferðuðust til Íslands vegna þess að Nonnabækurnar vöktu áhuga þeirra á landi og þjóð. Ennþá eru dæmi um það en eldri kynslóðir Þjóðverja lásu bækur Jóns Sveinssonar í skóla. Nú heyrir til tíðinda að metsölubókin um Heiðu Guðnýju Ásgeirsdóttur, bónda á Ljótastöðum, eftir Steinunni Sigurðardóttur, er komin út í þýskri þýðingu hjá Hanser, einu virtasta útgáfufyrirtæki Þýskalands. Á þýsku nefnist bókin Heida's Traum.

Að sögn útgefanda Heiðu á Íslandi var Hanser fyrsti kostur umboðsmanna Steinunnar í Þýskalandi og var útgáfunni því gefinn kostur á að bjóða í verkið áður en önnur forlög fengu að koma að borðinu. Hanser tryggði sér réttinn þegar í stað en fleiri samningar eru í vinnslu við útgáfufyrirtæki vítt og breitt um Evrópu um útgáfu á Heiðu. Hanser Verlag gefur út verk höfunda á borð við nóbelskáldin Svetlónu Alexíjevítj og Orhan Pamuk en einnig Umberto Eco, Söru Stridsberg og Stefan Zweig, svo fáeinir séu nefndir.

Bókin um Heiðu fjalldalabónda kom út hjá Bjarti árið 2016 og varð meðal mest seldu bóka ársins. Hún fjallar um Heiðu Guðnýju Ásgeirsdóttur, sauðfjárbónda á Ljótastöðum í Skaftártungu. Bókin skiptist í kafla eftir árstíðum og fjallar um störf og hugarheim bóndans, en sérstaklega um baráttu Heiðu við einkafyrirtæki í orkugeiranum sem ásældist landið hennar.

Steinunn Sigurðardóttir gaf út fyrstu bók sína þegar hún var

nítján ára, ljóðabókina Sífellur. Hún hefur á löngum ferli gefið út jöfnum höndum skáldsögur og ljóð. Skáldsögur hennar hafa komið út reglulega í Evrópu síðan 1995, þegar Tímahjófurinn sló í gegn. Steinunn hlaut íslensku bókmenntaverðlaunin 1995 fyrir skáldsöguna Hjartastað og síðar verðlaun Jónasar Hallgrímssonar 2014 og ljóðaverðlaun Guðmundar Bødvarssonar árið 2017.

Af ævintýrabóndanum Heiðu er það nýjast að fréttu, að hún er farin að skemmta sér á kanó, þrátt fyrir umtalsverða vatnshræðslu. Í október fer Heiða með Vilborgu Örmu Gissurardóttur til Nepals og gengur að neðstu búðum Mount Everest.

Heiða er sveitarstjórnarmaður fyrir Z-listann í Skaftárhreppi og var önnur á lista Vinstri hreyfingarinnar – græns framboðs í Suðurkjördæmi í síðustu alþingiskosningum og er nú varapeningamaður.

Sauðfjársetrið á Ströndum:

Íslandsmótið í hrútaðómum

Mikið hefur verið um að vera á Sauðfjársetrinu á Ströndum í sumar, margvíslegar uppákomur og viðburðir. Fram undan er stærsta samkoma ársins, Íslandsmeistaramótið í hrútaðómum, sem verður haldið sunnudaginn 19. ágúst og hefst kl. 14.00 í Sævangi við Steingrímsfjörð.

Jafnan er góð þátttaka í hrútaðómunum, bæði í flokki þaulreyndra hrútaðómara og líka í flokki óvanna hrútaþuklara. Að venju verður kjötsúpa á boðstólum og kaffihlaðborð allan liðlangan daginn.

Síðasta ár sigraði Guðbrandur Sverrisson á Bassastöðum, í öðru sæti var Árný Huld Haraldsdóttir á Bakka í Reykhólahreppi og í þriðja sæti varð Ragnar Bragason á Heydalsá.

Fjöldi viðburða

Á Sauðfjársetrinu eru nú uppi tvær sérsýningar, fyrir utan fastasýningu safnsins sem ber yfirskriftina *Sveitafólk og sauðfé á Ströndum*. Á listasviðinu er sýningin *Alagablettir* og í sérsýningarherbergi er sögusýningin *Sumardvöl í sveit*. Í haust verður opnuð ný sýning á Sauðfjársetrinu og tengist sú sýning 100 ára fullveldisafmæli þjóðarinnar og hefur yfirskriftina *Strandir 1918*.

Nú er fjórða árið sem Náttúrubarnaskóli á vegum Sauðfjár

Íslandsmótið í hrútaðómum er árviss viðburður sem nýtur mikilla vinsælda. Mynd / Sauðfjársetrið

setursins er starfræktur og hefur yfirnáttúrubarnið Dagrún Ósk Jónsdóttir umsjón yfir verkefninu sem hefur tekist mjög vel. Náttúrubarnahátíð var haldin í annað skipti helgina 13.–15. júlí. Boðið var upp á mjög veglega dagskrá en veðurspá var ekki góð fyrir hátíðina og hafði það eflaust áhrif á þátttöku. Engu að síður voru aðstandendur og gesti kátir með hvernig til tókst.

Opið alla daga frá 10 til 18

Sauðfjársetur á Ströndum er opið alla daga milli 10–18 yfir sumartímann. Í haust er stefnt að frekari viðburðum og verður til dæmis árleg sviðaveisla haldin 20. október.

Flamencotónlistin heillaði Reyni Hauksson gítarleikara, sem nú starfar sem slíkur í Granada á Spáni.

Mynd / TB

Reynir Hauksson kynnir spænskan flamenco:

Borgfirskur gítarleikari í krossferð um Ísland

„Reynir Hauksson er ungur Hvanneyringur sem hefur vakið verðskuldaða athygli fyrir flamenco-gítarleik síðustu misseri. Hann er búsettur í vöggu spænskrar gítarmenningar í Granada í Andalúsíu en þar starfar hann sem tónlistarmaður. Í sumar hefur Reynir ferðast um Ísland og komið víða fram á tónleikum en um miðjan ágúst stendur hann fyrir fjórum viðburðum þar sem hann nýtur liðsinnis tveggja Spánverja og dansara sem á rætur að rekja til Mexíkó.

Reynir er sonur hjónanna Ingibjargar Jónasdóttur og Hauks Júlíussonar á Hvanneyri og ólst upp í stórum systkinahópi þar sem tónlistin var aldrei langt undan.

„Ég er fæddur á sjúkrahúsinu á Akranesi og alinn upp á Hvanneyri og bjó þar til 16 ára aldurs. Þá flutti ég til Akraness og hóf þar nám við Framhaldsskóla Vesturlands þar sem ég lærði trésmíðar og kláraði sveinspróf. Síðan þá hef ég verið á faraldsfæti má segja. Hef búið á nokkrum stöðum á Íslandi og í Noregi. Núna dvel ég megnið af árinu í Granada á Spáni,“ segir Reynir.

Tónlistaruppeldið hófst í Borgarfirði

Reynir byrjaði tiltölulega ungur að spila á píanó og það var upphafið að tónlistarferlinum. „Það er stofupíanó heima á Hvanneyri og við systkinin lærðum að spila á það. Síðar lærði ég á píanó hjá Birnu Þorsteinsdóttur í Tónlistarskóla Borgarfjarðar, sem þá hét. Þegar ég var 13 ára færði ég mig yfir á gítar, þótti það aðeins meira kúl. Ég lærði á gítar hjá Gunnari Ringsted í sama skóla. Fyrirkomulagið var þannig að tónlistarkennarnir komu í grunnskólana í héraðinu og kenndu. Í píanónáminu kom Birna alltaf í Andakílsskóla á Hvanneyri og svo þegar ég fór í gagnfræðaskóla á Kleppjármsreykjum þá kom Gunnar þangað.“

Reynir spilaði á gítar á unglingsárunum og hefur spilað í ýmsum hljómsveitum. Það var hins vegar ekki fyrr en upp úr tvítugu að hann hellti sér af alvöru í gítarnámið og þá í Reykjavík. „Þegar þá var komið sögu ákvað ég að taka námið traustataki. Ég lagði fyrir mig að læra þetta almennilega og skráði mig í nám í Tónlistarskóla FIH þar sem ég lærði á klassískan gítar og

Flamencosýningar verða haldnar í Reykjavík, Akranesi, Akureyri og Borgarnesi dagana 15.–18. ágúst.

rafgítar. Það nám kláraði ég árið 2015 með einleikaraprófi en helsti kennarinn minn þar var Snorri Örn Snorrason gítarleikari. Eftir að ég kláraði námið hérna fluttist ég til Noregs og fór í tónlistarháskóla þar.“

Kynntist flamenco í Noregi

Reynir segist hafa kunnað vel við sig í Noregi en þar var hann bæði við nám og kennslu, fyrst á vesturströndinni en síðar í Osló. „Af öllum stöðum í heiminum þá kynnist ég flamenco-tónlistinni í Noregi. Þar var ég í eitt og hálft ár en á þeim tíma kynnist ég spænskri stelpu, Sofíu Diadié González, sem er kærastan mín í dag. Þá opnuðust dýrnar til Spánar, ef svo má segja. Ég fer að pæla miklu meira í flamenco, sem ég hafði alltaf vitað af, en aldrei gefið almennilegan gaum. Tónamálið í flamenco heillar mig, túlkunin og ryðminn. Tilfinningaskalin er stór, það er mikill hiti og líka kuldi. Flamenco er í sjálfu sér ekki still heldur regnhlífarhugtak yfir marga stíla, sem þó eiga margt sameiginlegt. Þetta eru sígaunasöngvar frá Suður-Spáni fyrst og fremst. Flamencotónlistin á í raun margt skylt við blústónlist, kemur frá fólki sem hefur upplifað þjáningu og hefur lent undir í samfélaginu. Tónlistin er þeirra leið til að takast á við alla erfiðleikana.“

Gítartímar undir berum himni

Reynir segist vera heppinn að hafa fengið að kynnast þeim tónheimi sem flamencoinn er. Í Granada er hann með leiðbeinanda, sem kennir honum handtökin. „Ég er með einn „maestro“ sem heitir Alberto Fernández Lopez. Hann er minn helsti kennari en svo læri ég eitt og annað af öðrum. Á flamencosýningum læri ég alltaf

eitthvað nýtt. Oft og tíðum þegar ég hitti einhverja gítarleikara, sem ég kolfell fyrir, spyr ég þá hvort það sé möguleiki að hitta þá daginn eftir og taka tíma. Þeir taka vel í það yfirleitt. Einn þeirra heitir Jerónimo Maya sem kemur úr mikilli sígaunafjölskyldu á Spáni og á ættir að rekja til frumkvöðla í flamencogítarleik. Hann hefur kennt mér mikið en tímarnir með honum fara fram undir berum himni hjá gosbrunninum á Plaza Nueva, sem er torg í miðbæ Granada.“

Reynir spilar fyrst og fremst á tónleikum og ýmsum viðburðum. Hann sinnir líka kennslu og er bæði með nemendur og ýmis námskeið í Granada. Í sumar hefur hann verið duglegur að koma fram hér á landi og haldið einleikskonsertra víða um land. „Ég hef verið í eins konar krossferð að kynna þessa tónlist hér á Íslandi. Ég reyni t.d. að útskýra á milli laga það form sem ég er að spila hverju sinni.“

Fjórir viðburðir fram undan

Um miðjan ágúst dregur til tíðinda þar sem Reynir stendur fyrir fjórum viðburðum þar sem fléttast saman dans og hljóðfærleikur. Hann mun fá vini sína frá Spáni sem hafa unnið með honum þar en einnig mexíkóskan dansara sem er búsett hér á landi, hana Jade Alejandra. Hún er nokkrum Íslendingum kunn en Jade hefur meðal annars kennt flamencodans í Kramhúsinu í Reykjavík ásamt því að starfa sem tónlistarmaður.

Hverju má fólk eiga von á? „Það má eiga von á flamenco-upplifun! Þegar ég setti saman efnisskrána leitaðist ég við að gefa fólki þversnið af því sem flamenco er. Við höldum fjórar sýningar víðs vegar um Ísland á bilinu 15.–18. ágúst. Við munum spila fjölbreytta stíla og blanda saman því hefðbundna og nútímanum,“ segir Reynir Hauksson.

Sýningarnar hefjast kl. 20.00

*Tjarnarbíó, Reykjavík 15. ágúst
Gamla Kaupfélagið, Akranesi 16. ágúst
Hof, Akureyri 17. ágúst
Hjálmaklettur, Borgarnesi 18. ágúst.*

Nánari upplýsingar um tónleikana er að finna á Facebook-síðunni „Reynir Hauksson – Guitarist“. Forsala á viðburðinn er á miðasöluvefnum www.tix.is /TB

113 hö
Væntanleg í október
Perkins, Vökvaskipting

SOLIS 50
Nýtt útlit, öflug vél
með öllu sem til þarf
Verð 2.900.000+vsk með tækjum

SOLIS 26
Litla sterka vélin sem
hefur slegið í gegn.
Fyrir skógarbóndann.
Í sumarbústaðinn.
Verð frá: 1.280.000 + vsk

Kane malarvagn 20T
Verð:3.750.000+vsk

Kane vélavagnar
16 og 24T til á lager

Belmac haugsugur
Skammur afgeiðslutími

www.vallarbraut.is
S-8411200 & 8417300
Trönuhrauni 5
Hafnarfirði

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textauglýsing kr. 2.250 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.500 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Til sölu Ford E-450 árg. 2005, ekinn 179.000 km. Nýupptekin 6,0 Powerstroke vél. Nýjar 19,5" felgur og dekk. Nýskoðaður. Loftkerfi þarfnast yfirferðar. Skoða skipti. Nánari upplýsingar touringiceland@touringiceland.is eða í síma 616-7572 Gunnar.

Verktakar og landeigendur: ISEKI SXG19 HST, dísil Pro sláttutraktor með 122 cm. sláttubúnaði. Með 550 ltr. graskassi með vökvalyftu (losar í kerru/gám). Einstakur vinnuþjarkur í mjög erfiðan slátt, allur uppgerður og yfirfarinn. Uppl. í síma 896-4494 eftir kl. 18:00 á kvöldin.

Speglar og myndir! Lokadagar rýmingarsölnunnar standa nú yfir. Opið alla verslunarmannahelgina frá kl. 10-17. Opið alla virka daga frá kl. 10-18. Frábær verð! Innrömmun Kópavogs, Hlíðasmára 11, Kópavogi gegnt Smára Hótel.

Sprinter 211, árg. 02' dísel, beinskíptur. Ekinn 193.000 km. Sæti (bekkir) f. 8 farþega + bílstjóra. Snyrtilegur bill. Verð 850.000 kr. Engin skipti. Uppl. í s. 892-2023.

Nokkrir notaðir Stiga sláttutraktorar til sölu. Upplýsingar hjá Vetrarsól ehf. í síma 564-1864 á daginn.

Hagasláttuvél 175 cm – kr. 250.000 kr. án vsk, ýmsar stærðir í boði. Einnig trjáskurlarar og ruddasláttuvélar fyrir ATV. Uppl. í síma 896-5486.

Rafmagnsdrifin þríhjól. Henta vel til flutninga á varningi allt að 500 kíló. Henta sérlega vel fyrir gróðurhús. Gefin upp fyrir 100 km akstur á rafhleðslu. Rafgeymir, plús hleðslutæki fylgja með hjólinu. Verð 320.000 kr. m.vsk. Lækkað verð. Lokadagar sumarútsölu. Vinnuhjól.is í sínum 867-1394 og 897-1394.

Antik svefnherbergishúsgögn + kommóða og snyrtiborð. Vegleg borðstofuhúsgögn + bókaskenkur, 40 ára. Verðtilboð. Uppl. í s. 665-8227 eða 896-5971.

Lækkað verð. Lokadagar sumarútsölu. Vinnuhjól.is. Sími 867-1394 og 897-1394.

Sambyggð Griggio Azzurra LM/410A. Árg. 2007. Verð 600.000 kr. Uppl. í síma 891-6662.

Kjarnfóðurbásar. 2 Sac kjarnfóðurbásar ásamt 70 nemum til sölu. Upplýsingar í síma 868-2056.

Innflutningur & sala á vinnuvélum til Íslands. Við aðstoðum við flutning & kaup á nýjum/notuðum vinnuvélum & tækjum frá Bretlandi til Íslands. Yfir 20 ára reynsla, örugg og snögg þjónusta. www.ice-export.co.uk - Erum líka á facebook undir: Suður England. Net-símar: Haukur 499-0588, Hafþór 499-0719, sudurengland@gmail.com

Sambyggð sög og fræsari. Holzmahn K5 315VF - 2000. Árg. 2015. Verð 500.000 kr. Uppl. í síma 891-6662.

McHale Rs4 rúlluskeri sem heldur plastinu. McHale R5 rúllaugreip sem stafar upp á endann. Pöttinger sáðvél og heyhleðsluvagn. Hagasláttuvél. S. 861-1029.

Til sölu: Rokkarinn GK-16, sknr.1850. Bátum getur fylgt: bláskelsræktunarsvæði, hrefnuveiðibúnaður og makrillbúnaður ásamt línubúnaði. Smíðaður á Seyðisfirði 1988. Nýskveraður með nýtt haffæri. Tilboð óskast. Frekari uppl. í síma 551 7270.

Þessi bátur er til sölu! Verð 1.200.000 kr. eða tilboð. Skipti möguleg. Nánari uppl. í síma 894-8062 (Konráð).

Til sölu húsbíll. Árg. 2005. Ekinn 46.000 km. Dísel, 6 gíra, beinskíptir. Skráður fyrir 4 farþega. Mikið skápláss, markisa, ísskápur með frysti, eldavél, WC og sturtuklefi. Ásett verð 4.990.000 kr. Ath. ýmis skipti. Upplýsingar í síma 893-7065.

Vel með farin pökkunarvél til sölu. Nánari upplýsingar fást á gudnibakari@gudnibakari.is

Til sölu

New Holland TS110A Delta

Árgerð 2007, vinnustundir 5,680. Alö ámoksturstækni

Verð 3.580.000.- kr. án vsk.
4.439.200.- kr. með vsk.

Shaffer 2033

Árgerð 2005, vinnustundir 4,690. 32 hö. Skófla, gafflar og heygreip fylgja með.

Verð 1.450.000.- kr. án vsk.
1.798.000.- kr. með vsk.

Komatsu PC50MR-2

Árgerð 2006, vinnustundir 1,800. Þyngd 5.400 kg. 3 skóflur og hraðtengi.

Verð 3.590.000.- kr. án vsk.
4.451.600.- kr. með vsk.

Dresser TD 12C

Árgerð 1994, vinnustundir 10,800. Þyngd 15.700 kg. Allt nýtt í undirvagn og nýlega upptekinn mótör.

Verð 5.700.000.- kr. án vsk.
7.068.000.- kr. með vsk.

Toyota 7FDF30 Dísellyftari

Árgerð 2005. Lyftigeta 3.000 kg. Lyftihæð 4.300 mm.

Verð 980.000.- kr. án vsk.
1.215.200.- kr. með vsk.

Dalvegur 6-8 / 201 Kópavogur
Draupnigata 6 / 603 Akureyri
Sími 535 3500
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

NUGENT gripakerrur, 4-6 hesta
LS-126 verð: 1.250.000+ vsk

SPIRIT 25 hestakerra með rampi
að aftan og framan 2-3 hesta
Verð frá: 1.330.000 + vsk

NUGENT flatvagnar 2,3x5,5
Heildabyngd 3500kg

Sturtukerrur 3500kg fánlegar
með sliskjum og upphækkunum
T3718H verð frá 1.087.000 + vsk

NUGENT vélakerrur 3500kg
P3718H verð: 990.000 + vsk

Flutningakerrur 2.3x5.5m með
spili 3500kg
verð: 1.458.000 + vsk

GP 105 með krossviðs eða
rifflluðum álbotni. 152x305
2700kg verð frá 453.000 + vsk

NUGENT
www.vallarbraut.is
S-8411200 & 8417300
Trönuhrauni 5
Hafnarfirði

Gúmmibátar, Camo, 5 manna til sölu. Bátarnir eru 3,30 m á lengd og 1,52 m á breidd. Geymsluhólf undir báðum sætum og einnig í framstafni. Extra styrktir undir. Fellanlegt vindsegl í framstafni. Tveir stangahaldarar. Mjúkar setur á báðum sætum. Bátarnir eru smíðaðir úr þykku PVC frá Suður-Kóreu. Álgólf. Árar úr áli og pumpa fylgja. Burðargeta: 575 kg. Lofthólf: 3 + 1. Þyngd: 60 kg. Gerðir fyrir 15 hö. mótör. CE vottaðir. Tveggja ára ábyrgð. Sími: 892-4163 og netfang: jonsihh@internet.is

Smartbeds. Fellirúm/veggrúm af öllum stærðum og gerðum. Erum í Firðinum, verslunarmiðstöð, Hafnarfirði. Smartbeds. Sími 551-7270. www.smartbeds.is

Subaru 2007. Einn 110.000 km. Ný tímareim. Nýir demparar og gormar að aftan. Ný dekk, hálf slitin nagladekk á felgum fylgja. Verð 880.000 kr. Uppl. í s. 661-0876.

Til sölu nýtt sumarhús. Stærð 26 fm + 7 fm verönd. Fullbúið eldhús með helluborði, víftu og ísskáp. Flísalagt WC og sturtuklefi. Panill á veggjum og lofti. Parket á gólfi. Verð 5,9 milljónir kr. Uppl. í síma 854-1980 / 555-1980

Lambheldar hliðgrindur. Breidd 4,27 m, hæð 1,10 m. Möskvastærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk. 24.900 kr. auk vsk. Verð 2-4 stk 22.900 kr. auk vsk. 5 stk eða fleiri 19.900 kr. auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.

Liprar og léttar fjárgrindur. Hægt að krækja saman án aukahluta. Breidd 180 cm. Hæð 90 cm. Verð pr. stk kr. 7.900 án vsk. Ef keyptar eru 10 grindur eða fleiri, verð pr. stk. kr. 6.900 án vsk. Aurasel ehf. Þöntunarsímar 899-1776 og 669-1336.

Glussaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíla og vinnuvélar. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klst. Einnig dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf, s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

VarmaHús Nudura. Einangrunar steypumót sem standast íslenska staðla, samanlögð 13 cm einangrun stærð 244 cm og hæð 46 cm og leggjast saman í flutning. S. 660-1100 - www.aske.is

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir: 10,8 kW – 72 kW. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d. mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum fyrir magndælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háþrýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir aflgjafar: rafmagn, bensín/dísil, glussaknúnar (mjög háþrýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Háþrýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com. Aflgjafar; rafmagn, Honda bensín, Yanmar dísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Innihærur fyrir haugkjallara. Rafdrifnar (3 fasa) eða glussadrifnar. Vinnudypt: 130 cm eða meira. Einnig hægt að fá hræurnar glussadrifnar með festingum fyrir gálga á liðléttingum. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is / www.hak.is

Eigum á lager varahluti í Jeep, Chrysler og Dodge. Sérþöntum í allar tegundir frá USA. Hagstætt verð. Biljöfur - varahlutir ehf. Smiðjuvegi 72, Kóp. Sími 555-4151 - varahlutir@biljofur.is

Norskar skádælur. 5" eða 6" dælurör, 4,3 m eða lengra. Dælugeta, frá 8.000 L/min. Hræristútur sem hægt er að snúa 360° Skurðarblöð á dæluhjól. Þarf op sem er 70 cm x 70 cm. Hákonarson ehf, hak@hak.is, s. 892-4163.

Rafstöðvar með orignal Honda-vélum og Yanmar dísil á lager. Stöðvarnar eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf., www.hak.is, s. 892-4163, netfang: hak@hak.is

Taðgreip, Breiddir: 1,2 m til 2,5 m. Mjög vandaður og sterkur búnaður, framleiddur í Póllandi. Allar festingar í boði, festingar og slöngur fylgja. Eigum greipar á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Kjallaradælur fyrir klósett. Öflugur hnífur. Mótörar staðsettir fyrir utan votrími. Inntak fyrir vask, sturtu, baðkar. Margar stærðir sem henta fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði. Mjög öflugur og vandaður búnaður. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is

Backhoe fyrir dráttarvélar. Margar stærðir. Gröfudypt: 1,3 m til 4,2 metrar. Margar stærðir af skóflum og öðrum aukabúnaði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Glussadrifnir jarðvegsborar. Á traktora og allt að 60 tonna vinnuvélar. Margar stærðir og gerðir af borum. Margar festingar í boði. Hákonarson ehf. www.hak.is. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is

Lyftibómur á vinnuvélar. Á liðléttinga, traktora, lyftara o.fl. Sérsmíðaður vandaður búnaður frá Póllandi. Fastar lengdir, lengjanlegar, handvirkir / glussi. Allar festingar fánlegar. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf. S. 892-4163. hak@hak.is - www.hak.is

Rúllubaggagreip með festingum og slöngum. 2 öflugir glussatjakkar. Euro, SMS og 3 tengi, fylgja í verði. Allar aðrar festingar í boði. Pólsk gæðaframleiðsla á frábæru verði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is - www.hak.is

Bilabúðin H. Jónsson & co. Sérverslun með varahluti í öll amerísk ökutæki. Ford, Chevrolet, Dodge, Jeep og Chrysler. Uppl. í síma 552-2255. www.bilabudin.is

Til Sölu Mercedes Benz Sprinter, 316 cdi, 4x4, skr. 10/2011. Einn 158.000 km, 14 manna, sjálfskiptur. Verð 4.590.000 kr. án vsk. Uppl. í síma 660-0613.

Til sölu á kr. 20.000 eða tilboð: Ford Focus árg. 2000, einn 126.000 km. Billinn er í lagi, með nýjum rafgeymi. Afskráður í fyrri. Uppl. í síma 865-3881, netfang: asgerdur@gmail.com

Stöðuhýsi, árg. 1994. Phonix 28. Til flutnings. 24 fm2. Á Suðurlandi. Tilboð. Uppl. í síma 863-9774.

Vönduð og vel meðfarin hnappaharmonikka, Bugari Armando 508 gold, til sölu. Verð 500.000 kr. Uppl. í síma 464-3148.

Til sölu Skoda Octavia Station, árg. 2007, einn 240.000 km. Tveir eigendur, einn frá 2009. Þjónustaður af Bílson verkstæðinu. Vel hirtur og fór án athugasemda gegnum skoðun í febrúar. Vetrardekk á felgum fylgja. Verð 550.000 kr. Upplýsingar gefur Erna s. 695-7020 eða kvika04@gmail.com

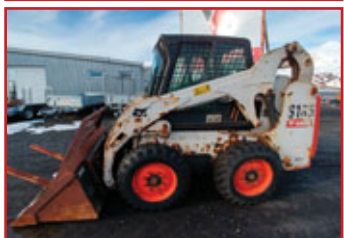
Frábær lausn á húsnæðisvandamum! Nýtt viðarklætt hús, 2018. 2 svefnh. 2. baðherb. Bað og sturta, fullbúið eldhús, þvottavél og þurrkari, stór ísskápur og frystir, ofnar í öllum herbergjum. Bara tengja vatn og rafmagn. Tilbúið að flytja inn í. Stærð: 12 x 3,2 metrar. Sendi myndir. S. 820-5181.

Komatsu WA270-3

Árgerð: 1997
Notkun: 13.432
Ein skófla

Man H05 18.413

Árgerð 2003
Notkun: 626.297 km

Bobcat S185

Árgerð: 2007
Notkun: 2.189 vinnustundir
Fylgir 1 skófla og gafflar

Mercedes-Benz 212D

Árgerð: 1995
Notkun: 237.597

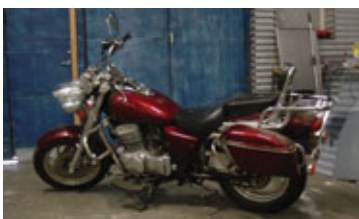
Hitachi ZX140W-3

Árgerð: 2008
Notkun: 6.268 vinnustundir
Fylgir Rótatilt m/klemmu og 1 skófla

Margar aðrar vélar í boði.
Skoðaðu úrvalið á:
www.vinnuvelar.is

Vinnuvelar

Kistumel 2 • 116 Reykjavík
Sími 480 0444
vinnuvelar@vinnuvelar.is
www.vinnuvelar.is

Mótorhjól. Aðeins 250 cc. Árg. '09. Ekið aðeins 60.000 km. Ásett verð 460.000 kr. Staðgreiðslutilboð óskast. Uppl. í s. 895-6307.

Ford Transit 410L. Skr. 6/05. Ekin 389.000 km. Ásett verð 1.360.000 kr. Bein sala. Staðgreiðsluverð óskast. Uppl. í s. 895-6307.

Hjólkoppar til sölu, mikið úrval, gott verð. Lítið við. Valdi koppasali, Hólmi v/ Suðurlandsveg, ofan við Rauðhóla. Opíð kl. 11-18. Gsm: 865-2717.

Á til sölu nokkrar kjötsagir 190.000 kr./stk. og vacuum pökkunarvélar 150.000 kr./stk. Nánari uppl. í síma 897-3290 eða á netfangið haukur@samleid.is

Stopp! Vantar þig ekki klósetthús fyrir ferðamenskuna? Nýtt 19,2 fm klósetthús til sölu. 4 WC básar og 3 vaskar. 6,5 fm pallur. Tilvalið fyrir ferðaþjónustuna. Ásett 3,9 milljón kr. Uppl. í síma 698-3730, Tómas.

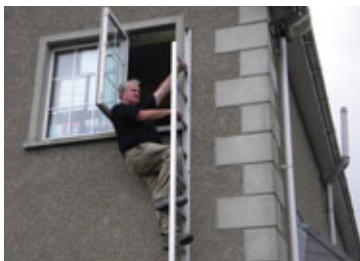
Til sölu sjálfvirk pökkunarsamstæða, getur pakkað allskonar í plastpoka af ýmsum stærðum, til dæmis kartöflum, gulrótum, mold, sandi og fleira, allt eftir hugmyndafluginu. Uppl. gefur Steini í síma 822-5432.

Toyota Land Cruiser 90. Árg. 1998. Ekin 370.000 km. Sjálfskiptur, dísel. VX bíll 8 manna. Smurbók frá upphafi. Búið að laga eftirfarandi: Áfyllingarstút fyrir olútank, endurnýja stóran hluta af pústi, sandblása topp og mála, mála húdd, skipta um framrúðu. Verð: 650.000 kr. Arnar Leví s. 867-7143.

Alvöru kerra ný frá Blikksmiðjunni Gretti. Heilgalvaniseruð sexbolta hásing 16" dekk. Mjög góð, ber léttilega 1.000 kg. Kerran er ónotuð. Verðið er sanngjarnt: 400.000 kr. Þetta er loka tilboð. Innanmál á kerrunni er 126 x 250, plötustærð. Kerran vigtar 260 kg. tóm.

Fellistigar fyrir efri hæðir í atvinnuhúsnæði / íbúðarhúsnæði. Fást í mörgum lengdum, fyrir allt að 10 metra hæð. Samþykktir af yfirvöldum til notkunar á Íslandi. Frábær framleiðsla úr áli og ryðfríu stáli. Mjög gott verð. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is

Til sölu Kia Sorento árg. '06. Dísel, 4x4 sjálfskiptur. Ekin 158.000 km. með dráttarkrök. Er í mjög góðu standi, staðsettur á Selfossi. S. 665-6908.

MAN vörubifreið árg. 1986, ekin 528.000 km. Aldrífsbíll. Bíllinn er í lagi. Verð: 2.200.000 kr. Uppl. í síma 892-2328.

Hyundai Santa Fe. Árg. 2005, ekin 243.000 km. Í góðu standi, með skoðun 2019. Fæst á góðu verði. Uppl. í síma 691-5219.

Til sölu 2 Zetor 4911. Einnig 9000 l deila í haugsugu. Uppl. í síma 895-6866 eða medalheimur@emax.is

Sunwind gaseldavél til sölu, vel með farin og í góðu ástandi. Verð 25.000 kr. Uppl. í síma 892-5768.

Hilux 2.5 dísel til sölu. Ekin 259.000 km. Árg. 2003. Verð 1.300.000 kr. Flottur bíll. Uppl. í s. 869-9644.

Ford 3910 til sölu. Búinn að vera í hægri uppgerð í nokkur ár. Verðhugmynd 750.000 kr. Uppl. í s. 869-9644.

Til sölu á hagstæðu verði 9 mismunandi veggmyndir. Landslagsmyndir í bókinni Face to face, prentaðar á striga, í vönduðum römmum. Stærð 60x90 cm. Til dæmis heppilegar fyrir veitingastaði og hótél. Upplýsingar veitir Magnús í s. 869-7683 eða face@face.is

Fiat húsbyll árg. '06. Ekin 100.000 km. Skoðaður kvaðalaus. Ásett verð 3.860.000 kr. Staðgreiðsluverð óskast. S. 895-6307.

Skemmtibátur til sölu. Skráður fyrir sjó. Er undir 6 m. Er með Jett drifi. Nær hraða 40 mílum. Á traustri kerru. Ásett verð 4.360.000 kr. Staðgreiðsluverð óskast. S. 895-6307.

Til sölu

Sérsmíðaðir gluggar frá Færeijum! 10 ára ábyrgð. Tré og álklaðdir trégluggar. PVC gluggar og útidyr. Jóhann Helgi & Co. Netfang: jh@Johannhelgi.is, s. 820-8096.

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása og drenmottur, útileiktæki, gúmmihellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. Jóhann Helgi & Co. Netfang: jh@Johannhelgi.is, s. 820-8096.

Olíuskiljur – fituskiljur - einangrunarplast. CE vottaðar vörur. Efni til fráveitulaagna. Vatnsgeymar 100-50.000 lítra. Borgarplast.is. Sími 561-2211, Mosfellsbæ.

Fjögur notuð dekk, felgur og miður undan LC120 stærð 265-65-17. Verðhugmynd 40.000 kr. Get sent myndir til að sýna ástand. Upplýsingar: kbo@simnet.is eða s. 892-9200.

Til sölu ýmis tæki af vélaverkstæði. Suðuvélar 1-3 fasa súluborðvélar, plasma skurðvél, plötuváls og bandslípivél. Uppl. í s. 867-7923.

Til sölu MMC Pajero árg. '01. Dísel, sjálfskiptur, ekin 201.000 km. 33" dekk. Skoðaður til 2019. Verð kr. 850.000. Er á Selfossi. S. 665-6908.

Til sölu rafmagns lyftistöll, lítið notaður. Einnig rafmagnshjól, vel með farið og lítið notað. Uppl. í s. 561-2662 og 833-5562.

Er með Lincoln Mark pallbíl árg. 2006 til sölu/skipti. Óska eftir notuðum landbúnaðartækjum eða búfænaði. Verðhugmynd 1 milljón kr. Uppl. í s. 822-5565.

Óska eftir

Óska eftir 17" felgum undir Grand Cherokee 2007. Uppl. í síma 863*-3906.

Textíl- og þekkingarsetrið á Blönduósi óskar eftir LOUET rokkum til kaups, einnig hesputrjá og kembivél frá sama merki og kömbum með leðurbotni. Áhugasamir seljendur geta sent okkur tölvupóst á netfangið tsb@tsb.is eða hringt í síma 452-4030.

Steðji óskast til kaups. Stærð og ástand skiptir ekki máli. Sími 823-7859.

Óskað er eftir að kaupa um 200 ærgilda greiðslumark sem taki gildi um næstu áramót. Söluþilboð sendist á netfangið koe@rml.is fyrir 11. ágúst nk. Áskilinn er réttur til að hafna tilboðum.

HITA KÚTAR
Amerísk gæða framleiðsla
30-450 lítrar
Umboðsmenn um land allt
RAFVÖRUR
DALVEGI 16c · 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 · RAFVORUR@RAFVORUR.IS

VÉLATORG.IS

KRONE VarioPack 1500 - árg. 2006
Verð áður 1.090.000 - án vsk

DEUTZ-FAHR RB 4.980 - árg. 2005
Verð áður 1.490.000 - án vsk

KRONE Round Pack 1250 - árg. 2003
Verð áður kr. 1.150.000 - án vsk

DEUTZ-FAHR KM 3.18 - sláttuþryla
Vbr. 1,85m - Ný eftirársvél

Allar nánari upplýsingar er að finna á VÉLATORG.IS
Upplýsingar í síma gefa
Njáll 568-1556 og Einar 568-1513

VÉLATORG.IS

Markaðstorg fyrir notaðar búvélar og tæki

www.bbl.is

**Næsta
Bændablað
kemur út
23. ágúst**

Bændablaðið

**Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta**

**Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON
á ÍSLANDI**

MHG VERSLUN EHF 544-4656 - MHG.IS

KRAMER 8115 ECOSPEED 4X4

Árgerð 2017, ekinn 50
vinnust, dísel, sjálfskiptur.

Framskófla og aukakústasett
fylgir. Rnr.111000.

Verð: 10.990.000 kr. + vsk.

Bilaborg ehf. - Smiðshöfða 17 (Stórhöfðamegin) - S. 517 1111 - www.bilaborg.is

Til sölu blikksmíðavélar (blikksmíðja)

Uppsetning strompröra / reykröra – sjá Youtube.

S. 896-5042

Til sölu Ford Econoline Club Wagon

351ci, bensín, sjálfskiptur, keyrður 42.000 mílur, orginal kram, gasmíðstöð, snúningsstólar, hornsófi og borð sem hægt er að breyta í rúm. Óskoðaður en á númerum. Þarfnast viðgerðar. Með honum fylgir fortjald sem hægt er að smella af og keyra frá. Engin bifreiðagjöld. Verð: 350.000. Engin skipti. Upplýsingar í síma 895 1133.

Bændablaðið

Smáauglýsingar

56-30-300

Hafa áhrif um land allt!

Næsta blað kemur út

23. ágúst

Óska eftir vetrargeymslu fyrir hjólhýsi, jafnvel 2 stk. af stærri gerðinni. Sími 896-0310 eða askasvarta@gmail.com

Óskað er eftir því að fá að taka viðtöl við konur sem störfuðu sem ráðskonur á sveitabæjum frá 1950-2000. Tilgangur viðtalanna er að afla gagna fyrir doktorsrannsókn í sagnfræði, en markmið rannsóknarinnar er að varpa á ljósi á störf íslenskra ráðskvenna á þessu tímabili. Dalrún J. Eygerðardóttir, vinsamlegast hafið samband í síma 664-7083 eða gegnum netfangið dalrunsaga@gmail.com

Óska eftir að kaupa tveggja stjörnu lyftu tengda, Khunn 410 rekstrarvél. Má vera biluð. Uppl. í s. 899-9987.

Atvinna

Mitchell, 22 ára gamall amerískur maður óskar eftir vinnu í 3-6 mánuði á íslenskan sveitabæ. Hefur reynslu af vinnu utanhúss, er mjög sterkur og fær í verkamannastörfum. Upplýsingar gegnum netfangið warner.mitc@uwilax.edu

Vélavít ehf. óskar eftir starfsmanni á vélaverkstæði í Garðabæ. Fjölbreytt og skemmtileg vinna. Samkeppnishæf laun. Upplýsingar veitir Hinrik í s. 697-3390.

Húsnæði

Fullbúinn 43 fm íbúðargámur til sölu. Tvö herbergi, WC, eldhús og stofa. Húsið er staðsett á Skeiðunum og þarf að flytjast í heilu lagi í burtu. Ásett verð kr. 3,9 millj. Uppl. í síma 892-2568.

202 fm parhús í Reykjanesbæ til sölu. Fjögur svefnherbergi, tvö baðherbergi. Stór og falleg stofa með káminu. Ný útidyrhúró og nýir viðhaldsfriir gluggar í stórum hluta hússins. Fallegur lokaður garður. Verð 48.400.000 kr. https://www.fastlind.is/soluskra/eign/424620

Sumarhús

Rotprær og heitir pottar. Rotprær - heildarlausnir með leiðbeiningum um frágang. Ódýrir heitir pottar - leiðbeiningar um frágang fylgja. Borgarplast.is, sími 561-2211, Mosfellsbæ.

Tilkynningar

Týnd meri. Fór úr girðingu á Kálfhóli 2 um miðjan júlí. Bleikálótt, 4 vetra, frumtamin, ekki stygg. Háfætt og örmerkt. Eigandi Anton s. 770-2220.

Til leigu

Tveggja til þriggja herbergja íbúð, neðri hæð í raðhúsi í Fossvogi, til leigu skólaárið 2018/2019. Jól og áramót undanskilin. Eingöngu skólafólk af landsbyggðinni koma til greina. Leigist fullbúin húsgögnum og tækjum. Reyklaust og engin gæluðyr. Góð nettenging. Fyrirspurnir sendist á Arnhh@simnet.is

Veiði

Tveir vinir óska eftir langtímaleigu á gæsa- og andaveiðilandi, akri/ökrum, nýræktum, tjörnum. Gjarnan ekki lengra frá Reykjavík en 2-3 tíma akstur. Einnig koma til greina stakir dagar. Vinsamlega sendið uppl. á jkgudmundsson@gmail.com eða hringið í síma 699-2317.

Þjónusta

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá upplýsingar og tilboð. HP transmission Akureyri, netfang: einar.g9@gmail.com, Einar G.

Nýr framkvæmdastjóri Bílgreinasambandsins

María Jóna Magnúsdóttir hefur verið ráðin framkvæmdastjóri Bílgreinasambandsins. Hún tekur við starfinu af Özuri Lárussyni sem fyrrum var framkvæmdastjóri Landssamtaka sauðfjárbænda.

María hefur starfað í bílgreininni í tæpa tvo áratugi, nú síðast sem framkvæmdastjóri viðskiptatengsla og síðar framkvæmdastjóri sölusviðs Heklu. Áður var María yfirmaður viðskiptatengsla hjá Toyota ásamt því sem hún var sérfræðingur og verkefnastjóri við innleiðingu straumlínustjórnunar hjá Arion banka.

„Við erum ánægð að hafa fundið og fengið kraftmikinn liðsmann til liðs við okkur sem hefur sinnt fjölbreyttum verkefnum innan bílgreinarinnar og er tilbúinn að vinna að góðum málefnum okkur til

framfara. Það biða mörg brýn verkefni úrlausnar sem mikilvægt er að einbeita sér að núna. Þar á meðal er samstarf með stjórnvöldum vegna breytingar á mæliaðferðum Evrópusambandsins sem leiði ekki sjálfskrafa til verðhækkana á nýjum bílum. Einnig eru menntamál okkur ofarlega í huga sem og gæðamál. Bílgreinin er afar stór og mikilvægur þáttur í efnahagslífi og samgöngum þjóðarinnar,“ segir Jón Trausti Ólafsson, formaður Bílgreinasambandsins. /MHH

María Jóna Magnúsdóttir.

Seifur kostaði 490 milljónir króna.

Nýr dráttarbátur á Norðurlandi

Hafnasamlag Norðurlands hefur tekið í notkun nýjan og öflugan dráttarbát sem hlotið hefur nafnið Seifur. Báturinn var smíðaður í skipasmíðastöðinni Armon í norðurhluta Spánar.

Nýr dráttarbátur fyrir Hafnasamlag Norðurlands hefur verið inni á samgönguáætlun en smíði hans er styrkt um tæp 60% af hafnabótasjóði. Báturinn er með 42 tonna togkraft og því fjórfalt öflugri en sá sem fyrir er. Hann er 22 metra langur og 9 metra breiður. Báturinn er með tveimur Cummins vélum 1193 kW. Sprauta til slökkva eld er til staðar og 25 tonnetra þílfarskrani.

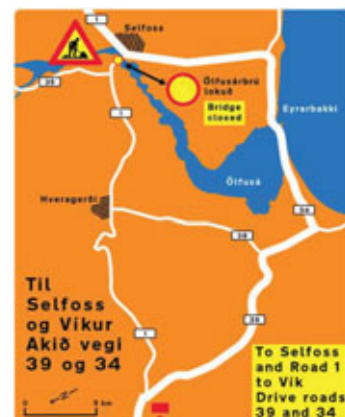
Öryggið eykst

Með því að festa kaup á svo öflugum dráttarbát er svarað kalli breyttra tíma, skipin stækka og núverandi dráttarbátar hafa ekki verið nógu öflugir fyrir Hafnasamlagið. Með tilkomu nýja bátsins eykst öryggið til muna og þjónustugildið sömuleiðis. Einnig opnast möguleikar á að þjónusta aðrar hafnir á Norðurlandi eins og t.d. Húsavíkurhöfn en mikil þörf er á þjónustu dráttarbáts þar eftir að stóriðjan á Bakka tók til starfa. Kaupverðið á bátinum er um 490 milljónir króna er það á pari við kostnaðaráætlun. /MPD

Ölfusárbrú við Selfoss lokuð í viku

Vegna viðgerða verður brúin yfir Ölfusá lokuð í viku um miðjan ágúst, eða frá og með kl. 20 þann 13. ágúst til 20 ágúst.

Ástæða lokunarinnar er sú að það á að steypa nýtt brúargölf en brúin er orðin mjög slitin og eru hjólför orðin 40-50 mm djúp. Tímasetningin er valin með það í huga að steypan verði fljótari að harðna, skólahald verður ekki byrjað og aðeins er byrjað að hægja á umferð ferðamanna á þessum tíma en dagleg umferð um brúna yfir sumartímann er um 17.000 bílar á sólarhring. Hjáleir verður m.a. um Þrengsli (39) og Öseyrarbrú á Eyrarbakkegi (34). Í uppsveitum eru hjáleirir um Biskupstungnabraut (35),

Skálholtsveg (31), Bræðratunguveg (359) og Skeiðaveg (30). /MHH

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMÍÐSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogur - Sími 550 3000 - Gsm 892 6000

**Gott framboð af áhugaverðum jörðum
og tækifærum í ferðaþjónustu.**

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is

www.fasteignamidstodin.is

María Magnúsdóttir hdl. lögg. fasteignasali - Sjöfn Ólafsdóttir lögg. fasteignasali

Sólberg Logi Sigurbergsson og Ingibjörg Sigurðardóttir með tvíburana, Björn Austdal Sólbergsson og Fjólu Indíönu Sólbergsdóttur.

Sleipnir hestaflutningar ehf. í Víðinesi 1 í Skagafirði: Valkostur fyrir þá sem vilja hámarka öryggi í flutningi

„Viðtökur á þessum fyrstu vikum starfseminnar hafa verið framar vonum og ánægjulegt að finna hversu jákvæðir viðskiptavinir eru gagnvart þjónustunni,“ segir Ingibjörg Sigurðardóttir, sem ásamt manni sínum, Sólberg Loga Sigurbergssyni, stofnaði nýverið fyrirtækið Sleipnir hestaflutningar ehf.

Þau búa í Víðinesi 1 í Skagafirði. Sleipnir hestaflutningar býður upp á flutning á hrossum um land allt. Ingibjörg og Sólberg hafa áralanga reynslu af meðhöndlun og umhirðu hrossa og menntun á sviði hestamennsku, Sólberg frá Hvanneyri og Ingibjörg frá Hólum.

Ein til tvær ferðir í viku milli Norður- og Suðurlands

„Fólk er smátt og smátt að átta sig á að okkar þjónusta er öðruvísi valkostur fyrir hestaeigendur sem vilja hámarka öryggi sinna hesta meðan á flutningi stendur. Undanfarnar vikur hefur verið mikið um flutning á stóðhestum, m.a. á landsmót og svo á hryssum sem eru að fara undir stóðhesta. Núna eru svo að hefjast flutningar á hrossum sem eru að fara í eða koma úr hestaferðum,“ segir Ingibjörg.

Ingibjörg segir að farnar séu ein til tvær ferðir í viku á milli Norður- og Suðurlands auk ferða um land allt eftir samkomulagi.

Við flutninginn er notaður Dodge Ram 3500, 2018 árgerð og American spirit hestaflutningavagn sem hefur verið endurinnréttaður með það í huga að hámarka öryggi og vellíðan hrossa í flutningi.

Öryggi og vellíðan hrossa í fyrirrími

„Hugmyndin að stofnun þessa fyrirtækis kviknaði í fyrrihaust og við höfum verið að undirbúa þetta síðan þá,“ segir hún. Við flutninginn er notaður Dodge Ram 3500, 2018 árgerð og American spirit hestaflutningavagn sem hefur verið endurinnréttaður með það í huga að hámarka öryggi og vellíðan hrossa í flutningi. Hestarnir eru í einstaklingsrýmum. Milliverk er lokað niður í gólf til að lágmarka slysaættu. Hægt er að opna á milli hólfa svo folaldshryssur hafi tveggja hesta pláss. Fjórar myndavélar eru í vagninum sem tryggja að bílstjóri geti fylgst með öllum hestum meðan á flutningi stendur. /MPD

Reflectix
Einangrun

- ✓ Hentar vel í gripahús
- ✓ Þolir vatn
- ✓ Fæst 4 og 8mm þykkt
- ✓ 97% endurkast hita
- ✓ Rúllubreidd 122cm
- ✓ Frábær virkni!

bb & co
BYGGINGAVÖRUVÆRSLUN
P. ÞORGRÍMSSON & CO
512-3360 korkur.is

Útvegum starfsmenn

TIL FJÖLBREYTTTRA STARFA UM LENGRI EÐA SKEMMRI TÍMA

Nánari upplýsingar í síma 551 5000 eða sendið fyrirspurn á netfangið proventus@proventus.is

PROVENTUS
Starfsmannaþjónusta

551 5000

Armúla 15, 108 Reykjavík - www.proventus.is - proventus@proventus.is

Bændablaðið

á bbl.is og líka á Facebook

ÖKU SKÓLINN Í MJÖDD

HAUSTNÁMSKEIÐ

Endurmenntun atvinnubílstjóra

Námskeið í ágúst/sept 2018

Lau.25.ágúst kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.25.ágúst kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.25.ágúst kl.09:00-16:00 / Skyndihjálþ

Sun.26.ágúst kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni
Sun.26.ágúst kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar

Lau.1.sept kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar
Lau.1.sept kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.1.sept kl.09:00-16:00 / Skyndihjálþ

Sun.2.sept kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Sun.2.sept kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni

Lau.8.sept kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.8.sept kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.8.sept kl.09:00-16:00 / Skyndihjálþ

Sun.9.sept kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Sun.9.sept kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar

Lau.15.sept kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni
Lau.15.sept kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar

Lau.22.sept kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Lau.22.sept kl.09:00-16:00 / Vistakstur

Námskeið í okt/nóv 2018

Lau.6.okt kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.6.okt kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni

Lau.13.okt kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar
Lau.13.okt kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.13.okt kl.09:00-16:00 / Skyndihjálþ

Lau.20.okt kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Lau.20.okt kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni

Lau.27.okt kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.27.okt kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar

Lau.3.nóv kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Lau.3.nóv kl.09:00-16:00 / Vistakstur

Lau.10.nóv kl.09:00-16:00 / Lög og reglur
Lau.10.nóv kl.09:00-16:00 / Umf.öryggi-biltækni

Lau.17.nóv kl.09:00-16:00 / Vöruflutningar
Lau.17.nóv kl.09:00-16:00 / Farþegaflutningar
Lau.17.nóv kl.09:00-16:00 / Skyndihjálþ

Lau.24.nóv kl.09:00-16:00 / Vistakstur
Lau.24.nóv kl.09:00-16:00 / Lög og reglur

Fyrirtæki geta óskað eftir sérnámskeiðum fyrir hópa
Skráning á námskeiðin fer fram á vefsíðu okkar bilprof.is

Ath. Ökuskólinn í Mjódd áskilur sér rétt til að fella niður auglýst námskeið, náist ekki næg þátttaka.

Ökuskólinn í Mjódd - Þarabakka 3 - 109 Reykjavík - s:567 0300 - mjodd@bilprof.is

**Næsta
Bændablað
kemur út
23. ágúst**

Smáauglýsinga-
síminn er:
563 0300

Eldri blöð má
finna hér á PDF:

Bændablaðið

HITAVEITU- SKELJAR

HEITIRPOTTAR.IS

HÖFDABAKKA 1
SÍMI 777 2000

**Guð hefur
gefið okkur
eilíft líf og
þetta líf er
í syni hans.**

www.versdagsins.is

Varahlutir og viðgerðarþjónusta fyrir JCB lyftara

Vélavit
Sala - Þjónusta
S: 5272600 - www.velavit.is

NÝ SENDING VAR AÐ LENDA.
TRYGGÐU ÞÉR NÝJAN RAM 3500
SLT, LARAMIE EÐA LIMITED.

RAM

RAM 3500 VERÐ FRÁ:
KR. 5.960.000 ÁN VSK
KR. 7.390.400 MEÐ VSK

RAM 3500 LIMITED
40" BREYTTUR

FIAT TALENTO BUS TILBOÐSVERÐ

6 MANNA

3.701.613 ÁN VSK.

4.590.000 MEÐ VSK.

9 MANNA

3.911.290 ÁN VSK.

4.850.000 MEÐ VSK.

LISTAVERÐ MEÐ AUKAHLUTUM

5.850.000 MEÐ VSK.

Búnaður: 125 hö. dísel, 6 gíra, beinskiptur, loftkæling frammi í og aftur í og stór afturhlari sem opnast upp. Premium pakki: 17" álfelgur, bakkmyndavél, bakkskynjarar, samlitir stuðarar og hraðastillir. 5 ára ábyrgð o.fl.

TAKMARKAÐ MAGN BÍLA Í BOÐI - TIL AFGREIÐSLU STRAX

ÍSABAND
ÍSLENSK-BANDARÍSKA EHF. BÍLAUMBOD

UMBODSAÐILI RAM TRUCKS OG FIAT PROFESSIONAL Á ÍSLANDI • ÞVERHOLT 6 • 270 MOSFELLSBÆR
S. 534 4433 • WWW.ISBAND.IS • ISBAND@ISBAND.IS • OPIÐ VIRKA DAGA 10-18 • LAUGARDAGA 12-16
LOKAÐ Á LAUGARDÖGUM Í SUMAR FRÁ 16. JÚNÍ TIL OG MEÐ 4. ÁGÚST